יודען, געדענקט, אַז דער קאַמף קעגען די רדיפות אויף יודען אין דייטשלאַנד דויערט!

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פּרייז 15 גראָשען

הײַנט 10 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

№ 297	Łódź, Poniedziałek, 23 grudnia 1935	דרייצעהנטער יאָהרגאַנג	לאָדז מאָנטאָג כ״ז כסלו תרצ״ו	№ 297

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. אדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 224-71.

אידען — ענגלישער אויסערן־מיניסטער

ענגלאַנד שטעהט פאַר וויכטיגע בעשלוססען

לאָנדאָן, 22 (ספּ. טעל.)

דער ענגלישער דעלעגאַט צו דער פעלקער־ליגע אידען איז בעשטימט געוואָרען אַלס אויסערן־מיניסטער אויפ׳ן אָרט פון סעמועל האָר. דער ספּעציעלער רעפּאָרטער אין דער פעלקער־ליגע ווערט אָפּגעשאַפט אויף דער דעציזיע פון פּרעמיער באַלדווין האָבען געווירקט פאָלגענדע 4 סיבות: 1) דער פּרעמיער באַלדווין האָט זיך געווענדעט צו אוסטען טשעמבערלען וועגען אַן עצה ביים בעזעצען דעם אַמט פון אויסערן־מיניסטער. טשעמבערלען האָט אָנגעוויזען אויף אידען׳ען אַלס דעם ענטשפּרעכענדען קאַנדידאַט, וועלכער איז בעקאַנט מיט די אַקטועלע פּראָבלעמען פון דער אויסערליכער פּאָליטיק און וואָס ווערט גוט געזעהן וועהרען דורך דער עפענטליכער מיינונג.

2) דער קעניג האָט בעת דער געזעגענונגס־אוידיענץ פון סעמועל האָר געפרעגט ווער ס׳וואָלט געקענט איהם פערטרעטען האָר האָט געענטפערט, אַז אידען.

3) די נאָמינאַציע פון אידען׳ען טרעפט אָן אויף די קלענסטע שוועריגקייטען, אַזוי אַז מ׳דאַרף נישט אַדורכפיהרען קיין קאָנסטרוקציע פון קאַבינעט. דער פּרעמיער האָט זיך אָפּגעזאָגט פון זיין פּלאַן צו נאָמינירען נעוויל טשעמבערלען אַלס אויסערן־מיניסטער און בעשטימען לאָרד טשערטשיל אַלס פינאַנץ־מיניסטער.

(4) הגם די נאָמינאַציע פון אידען׳ען הייסט נישט אין איצטיגען מאָמענט קיין ספּעציעלע פערשטאַרקונג פון פּרעסטיזש פון ענגלישען קאַבינעט, איז אָבער אידען׳ס קאַנדידאַטור זעהר פּאָפּולער ביי די לינקע און באַלדווין׳ען איז געלעגען דערין נישט אַריינצופיהרען קיין קאָנפליקטען אין דער עפענטליכער מיינונג וועגען דער אויסלענדישער פּאָליטיק. דער פּרעמיער וויל האָבען הינטער זיך די עפענטליכע מיינונג, ווייל ער האַלט, אַז ענגלאַנד וועט איצט מוזען אָננעהמען זעהר וויכטיגע בעשלוססען. די לעצטע פּאַרלאַמענט־דעבאַטע האָט צופיל שאָדען געבראַכט ענגלאַנד און ס׳וועט נאָך לאַנג דויערן ביז דער שאָדען וועט אויסגעגליכען ווערען. אידען איז דער ענטשפּרעכענדסטער קאַנדידאַט צוריק צו געווינען דעם צוטרוי פון דער עפענטליכקייט.

אידען איז איצטאַנצען אַלט 38 יאָהר.

* * *

פּאַריז, 22 (ספּ. טעל.)

די צייטונגען „ל׳ אָרדר" און „פּינאַראַ" האַלטען, אַז איצט קען פראַנקרייך נישט אָנהויבען קיין שום נייע פערמיטלונגס־אַקציע.

לעאָן בלום שרייבט, אַז אין מיטען חודש אָקטאָבער האָט זיך ענגלאַנד געווענדעט צו דער פראַנצויזישער רעגירונג מיט אַן אָנפראַגע צי פראַנקרייך וועט קומען צו־הילף אין פאַל פון אַן איטאַליענישען אָנגריף. פראַנקרייך האָט געענטפערט פּאָזיטיוו. עס זעהט אָבער אויס, אַז בעת האָר׳ס בעזוך אין לאָנדאָן האָט לאַוואַל אָפּגעשוואַכט זיין הבטחה.

איטאַליענער באָמבאַרדירען ווייטער

איטאַליענישע שטעט און ישובים

לאָנדאָן, 22 (ספּ. טעל.)

דער אָפיציעלער אַביסינישער קאָמוניקאַט טיילט מיט, אַז די איטאַליענישע אעראָפּלאַנען באָמבאַרדירען די שטאָט קוואָראַם און אַנדערע אַביסינישע ישובים אין דער געגענד פון דער אזערע אַסאַנגי, אין דער באָמבאַרדירונג נעהמען אָנטייל 10 אַעראָפּלאַנען.

די איטאַליענישע קוועלען טיילען מיט, אַז דער ציל פון דער דאָזיגער באָמבאַרדירונג איז פונאַנדערצוטרייבען אַן אַביסינישע אָפּטיילונג פון 3000 מאַן, וועלכע געפינט זיך אין יענעם געגענד.

לאָנדאָן, 22 (ספּ. טעל.)

דער איטאַליענישער מאַרשאַל אויפ׳ן פראָנט באַדאָליאַ האָט פעראָרדענט שטרענג צו בעשטראָפען פאַר שלעכט בעהאַנדלען די אַביסינישע געפאַנגענע.

טאָג־טעגליך

דער ענגלישער דעמאַרש

דער דעמאַרש פון דער ענגלישער רעגירונג ביי די מלוכות פון מיטעל־לענדישען ים וועגען קומען צו־הילף דעם ענגלישען פלאָט אין פאַל פון אַן אינצידענט, וועלכער וואָלט געקענט אַרויסגערופען ווערען אויפ׳ן מיטעללענדישען ים נאָכ׳ן אָנווענדען די סאַנקציעס — האָט געמאַכט אין פּאַריז אַ געוואַלדיגען רושם.

ווי בעקאַנט ווערען די דאָזיגע געשפּרעכען געפיהרט צווישען ענגלאַנד פון איין זייט און שפּאַניען, יוגאָסלאַוויען, טערקיי, גריכענלאַנד און אויך פון דער צווייטער זייט. די קליינע און מיטעלע מלוכות זיינען בעזונדערס פעראינטערעסירט, אַז די פעלקער־ליגע זאָל דערהאַלטען ווערען פאַר אַלע איהרע מיטגלידער. דוקא די דאָזיגע מלוכות מאַכען דעם שטאַרקסטען דרוק, אַז די פּרינציפּען פון גענפער אָפּמאַך זאָלען אָנגעווענדעט ווערען אויף אַן אומבויגזאַמען אופן.

די דייטשע פּרעסע שרייבט, אַז די ענגליש־איטאַליענישע בעציהונגען זיינען איצט מעהר געשפּאַנט ווי אין וועלכען ס׳איז מאָמענט, זייט דעם קריגס־אויסברוך אין אפריקא. די זעלבע פּרעסע מעלדעט, אַז יוגאָסלאַוויען, טערקיי און גריכענלאַנד האָבען שוין געענטפערט דער ענגלישער רעגירונג, אַז אין פאַל פון איטאַליענישען אָנגריף אויפ׳ן ענגלישען פלאָט אויפ׳ן מיטעל־לענדישען ים, וועלען זיי באַלד מאָביליזירען זייערע ים־כוחות.

וואָס איז דער ציל פון דער דאָזיגער ענגלישער ווענדונג צו די קליינע מלוכות? צי זאָל מען אָננעהמען אַז דער ענגלישער פלאָט האָט אַזוי שטאַרק מורא פאַר איטאַליענס אָנגריף אויפ׳ן מיטעל־לענדישען ים? דאָס וואָלט געווען נישט ערנסט. ס׳איז כאַראַקטעריסטיש, אַז די ענגלישע נאָטע איז געקומען באַלד נאָך דעם אַדורכפאַלען פון דעם ענגליש־פראַנצויזישען שלום־פאָרשלאַג. ס׳איז זיכער, אַז די דאָזיגע בײדע ענינים האָבען אַ שטאַרקען שייכות צווישען זיך. ענגלאַנד ווי זי זאָל זיך אַליין נישט האָבען צוריקגעצויגען פון איהר פאָרשלאַג, איז זי דאָך ברוגז אויף דער פעלקער־ליגע, וועלכע האָט אָפיציעל אַראָפּגעפיהרט דעם פּרעסטיזש פון ענגלאַנד אין דער וועלט־פּאָליטיק און דעריבער וויל איצט די בריטישע פּאָליטיק אָנהויבען בינדען די פעלקער־ליגע־מלוכות, וועלכע האָבען אַזוי הויך זיך אָקעגענגעשטעלט דעם לאַוואַל־האָר־פּאָליטיק ווי זי וועט נאָך קענען. ענגלאַנד האַלט, אַז אויב דער פּרעסטיזש פון דער פעלקער־ליגע איז געוואָרען העכער ווי די פּאָליטיק פון ענגלאַנד, דאַרפען די דאָזיגע מלוכות דערפיהלען דעם טעם, וואָס עס הייסט פערפליכטונגען בנוגע דעם פעלקער־ליגע אָפּמאַך, דאָס איז דער זין פון ענגלישען דעמאַרש.

י.

ענגלאַנד שטעלט צו פּראָוויאַנט און געוועהר

פאַר אַביסינישע אָפּטיילונגען

רוים, 22 (ספּ. טעל.)

דאָס מיליטער פון ראַס דעסטאַ אויף סאָמאַלישען פראָנט, וועלכעס איז טעטיג צווישען די טייכען וואַרמאַ—דאַוואַ און אועבי ווערט פערזעהען מיט געוועהר און לעבענסמיטעל פון דער ענגלישער קאָלאָניע קעניאַ, די קאַראַוואַנען געהען ביינאַכט, כדי זיך נישט אויסצושטעלען אויף דער געפאַהר מצד די איטאַליענישע אַעראָפּלאַנען.

וואַשינגטאָן, 22 (ספּ. טעל.)

דע״ר האַנדעלס־דעפּאַרטאַמענט האָט פערעפענט ליכט, אַז קיין איטאַליען איז אין נאָוועמבער אַרויסגעפיהרט געוואָרען נאַפט פאַר 1 מיליאָן 250 טויזענד דאָלאַר, און אָקטאָבער פאַר 1.066.000 דאָלאַר.

רוים, 22 (ספּ. טעל.)

לויט איטאַליענישע אויסרעכנונגען האָט די זאַמלונג פון גאָלדענע פינגערלעך ביז איצט געבראַכט 400 מיליאָן ליר, רעכענדיג 15 ליר פאַר אַ גראַם גאָלד.

נאַציס צוגענומען אַ געוועהר־פאַבריק

וועלכער האָט געהערט צו אַ יודישער פירמע

בערלין, 22 (ספּ. טעל.)

איינע פון די גרעסטע געוועהר פאַבריקען אין סוהל (טירינגען), וועלכע איז ביז איצט געווען אַ פּריוואַט־אייגענטום פון אַ יודיש־קאַפּיטאַליסטישער משפחה סיימאָן, איז פערוואַנדעלט געוואָרען אין אַ נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישער פונדאַציע.

לויט דעם אָפיציעלען קאָמוניקאַט זיינען די יודען אונגעזעצליך רייך געוואָרען פון די בעשטעלונגען, וועלכע זיי האָבען בעקומען פון דער אַלטער רעפּובליק, דעריבער זיינען זיי בעזייטיגט געוואָרען פון דער אונטערנעהמונג און מ׳האָט זיי אַראָפּגערעכענט דעם אונגעזעצליכען פערדינסט. די פירמע וועט נאָך מוזען צוצאָהלען עטליכע מיליאָן מאַרק.

שניי־שטורמען אויף די פּוילישע ברעגעס

קאָמוניקאַציע־שוועריגקייטען אין קראָקאָווער וואָיעוואָדזטווע

גדיניע, 22 (ספּ. טעל.)

אויפ׳ן פּוילישען ברעג און האַלב־אינזעל העל קומט פאָר אַ שטאַרקער שניי־שטורם ס׳איז אַרויס געטראָגען געוואָרען דער סיגנאַל: געפאַהר, די פישער זענען נישט אַרויסגעפאָהרען, גאַנץ העל איז אונטערן שניי.

קראָקאָ, 22 (ספּ. טעל.)

דער געדיכטער שניי, וועלכער האָלט כסדר האָבען געבראַכט צו קאָמוניקאַציע־שוועריגקייטען אין קראָקאָווער און קעלצער וואָיעוואָדזטוועס.

#ווירטשאַפטליכער טעראָר אין דייטשלאַנד

בערלין (יט״אַ) די צוויי יודישע אייגענטימער פון אַ וואַרען־הויז אין איזערלאָהן (וועסטפאַלען) צוזאַמען מיט זייערע פרויען און דעם לייטער פון וואַרען־הויז זענען אַרעסטירט געוואָרען צוליב דעם, וואָס זיי האָבען געשיקט צום רייכס־ווירטשאַפטס־מיניסטער ד״ר שאַכט אַן אָנקלאַגע געגען דעם, וואָס די לאָקאַלע נאַצי־אָרגאַנען האָבען געצוואונגען צו שליסען די העפענס־מיטעל אָפּטיילונג פון וואַרען־הויז. אין רעזולטאַט פון דער דאָזיגער אָנקלאַגע האָט דאָס רייכסווירטשאַפטס־מיניסטעריום אַרויסגעשיקט אַ דעלעגאַט קיין איזערלאָהן אויסצופאָרשען די אָנגעלעגענהייט. נאָך אידער אָבער דער דעלעגאַט פון מיניסטעריום איז אָנגעקומען האָט מען די אַרעסטירטע געצוואונגען אונטערצושרייבען אַ דעקלאַראַציע, אַז זיי האָבען די דערמאָנטע אָפּטיילונג געשלאָסען „מיט׳ן אייגענעם ווילען אין אינטערעס פון די אָרטיגע רעטאַל־סוחרים". ערשט נאָכ׳ן אונטערשרייבען די דאָזיגע ערקלערונג זענען די אַרעסטירטע בעפרייט געוואָרען פון אַרעסט.

אונזער וואָרט

אַ פּראָוויזאָרישע פעראָרדנונג...

די אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון די פּראָפעסאָרען אין לעמבערגער פּאָליטעכניקום האָט אויף אַ געוויסען אופן פערריכט דעם פעהלער, וועלכער איז געמאַכט געוואָרען דורך דער געטאָ־פעראָרדנונג, לויט וועלכער די יודישע סטודענטען האָבען זיך געמוזט אוועקזעצען אויף בעזונדערע בענק בעת די לימודים.

ס׳איז כאַראַקטעריסטיש, אַז די אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון די פּראָפעסאָרען האָט פעסטגעשטעלט, אַז אין דער פראַגע פון בעשטימען ערטער אין די זאַלען פאַר די יודישע סטודענטען זענען נישט געווען קיין שום בעשלוססען פון דער אַקאַדעמישער מאַכט און די פעראָרדנונגען, וועלכע זענען אַרויסגעגעבען געוואָרען אין דעם זין זענען נאָר געווען פון פּראָוויזאָרישען כאַראַקטער מיט דעם ציל אָפּצוהיטען די רוה און פערזיכערן דעם נאָרמאַלען גאַנג פון די אַרבייטען אין פּאָליטעכניקום.

איצט ווייסען מיר נישט ווער ס׳האָט אַרויסגעגעבען די דאָזיגע פּראָוויזאָרישע פעראָרדנונגען וועלכע זענען פשוט אַ פערהוידליכונג פון די פעראָרדנונגען, וועלכע ס׳האָבען אַרויסגעשטעלט די ענדעקישע סטודענטען נאָך פאַר דעם, בעת און נאָכ׳ן שלאָגען די יודישע סטודענטען, דאָס אַרויסגעבען אַזעלכע פּראָוויזאָרישע פעראָרדנונגען האָט געהייסען געבען רעכט די צוויילדעוועטע ענדעקישע סטודענטען און מסכים זיין, אַז זייערע פאָדערונגען זענען גערעכטע.

לויט דער איצטיגער ערקלערונג הייסט עס, אַז ס׳איז נישט פאַרהאַן קיין אַנדער וועג פון פערזיכערן די רוה און דעם נאָרמאַלען גאַנג פון די אַרבייטען אין פּאָליטעכניקום, ווי נאָר דורך דעם וואָס די ענדעקישע סטודענטען וועלען בעקומען זייער סאַטיספאַקציע דערפאַר ווייל... זיי האָבען ריכטיג געשלאָגען די יודישע סטודענטען. די פּראָוויזאָרישע פעראָרדנונג און אַזוי אַרום געווען אַ בעלוינונג, אַ פּרעמיע פאַר די כוליגאַנישע סטודענטען דערפאַר, וואָס זיי האָבען זייער מלאכה בשלמות אַדורכגעפיהרט.

דאָך איז גוט געשעהן, וואָס די אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון די פּראָפעסאָרען אין לעמבערגער פּאָליטעכניקום האָבען נישט געוואָלט אויף זיך נעהמען די מיטפעראַנטוואָרטליכקייט פאַר דעם שאַנד־פלעק, וועלכער וואָלט געפאַלען אויף די, וועלכע דאַרפען אַריינפיהרען די יוגענד אין דער גרויסער וועלט פון וויסענשאַפט און קולטור.

מיר האָבען אָבער די פּראָוויזאָרישע פעראָרדנונג זעהר וועהטאָגליך דערפיהלט, פאַר אונז איז זי געווען זעהר שמערצליך און בכלל נישט פּראָוויזאָריש...

ב.

גרויסע שפּיאָנאַזש־אַפֿערע

איז געפּיהרט געוואָרען אין בעלגיען לטובת דייטשלאַנד

פּאַריז, 22 (ספּ. טעל.)

די פּרעסע ברענגט בעריכטען וועגען אַ גרויסער שפּיאָנאַזש־אַפֿערע, וועלכע איז לעצטענס ענטדעקט געוואָרען אין בעלגיען, אין ליעזש, זענען אַרעסטירט געוואָרען 4 פּערזאָנען, וועלכע האָבען געפּיהרט שפּיאָנאַזש לטובת דייטשלאַנד. זיי האָבען געגעבען ידיעות וועגען דער קאַוואַלעריע אין דער בעלגישער אַרמעע, וועגען דער פּאַבריקאַציע פון נייע האַרמאַטען און וועגען כעמישען צוזאַמענשטעל פון אייזען, וועלכעס ווערט אויסגעאַרבייט אין ליעזש פאַר אַנטי־גאַז־צוועקען.

מאַרגען — אַ גרויסע דעבאַטע

אין פראַנצויזישען סענאַט

פּאַריז, 22 (ספּ. טעל.)

מאָרגען הויבט זיך אָן אין פראַנצויזישען סענאַט די דעבאַטע איבער די פּאַשיסטישע ליגעס. מ'רעכענט, אַז די דיסקוסיע וועט זיין אַ זעהר ליידענשאַפטליכע.

שרעקליכע אויטאָבוס־קאַטאַסטראָפע

12 פּערזאָן דערהרג'עט געוואָרען

ניו־יאָרק, 12 (ספּ. טעל.)

אין האַפּוועל, שטאַט ווירגיני, איז אַנ'אויטאָבוס מיט פּאַסאַזשירען פון דער בריק אַריינגעפאַלען אין ים. 12 פּאַסאַזשירען זענען אומגעקומען.

כינעזישע סטודענטען

געגען די אויטאָנאָמיסטען

טיען־טסין, 22. (ספּ. טעל.) די פאַרשטעהער פון טשאַנג־קאַי־שעק דאַרפען זיך בקרוב טרעפען מיט אַ גרופּע פון 200 סטודענטען, וועלכע זענען אַרויסגעגאַנגען צו פוס פון טיען־טסין קיין נאַנקין, כדי פאָרצושטעלען דער רעגירונג די פּאָסטולאַטען פון אַלע סטודענטען, וועלכע פאָרלאַנגען אַנ'ענערגישען קאַמף געגען די אויטאָנאָמיסטען און די יאַפּאַנער.

פּראָפ. אַלבערט איינשטיינס פרוי

שווער קראַנק

ניו־יאָרק (יט"א) פרוי עלזע איינשטיין, די פרוי פון פּראָפ. אַלבערט איינשטיין איז שווער קראַנק געוואָרען און מען האָט זי איבערגעפיהרט אין דעם מאָנטעפיאָרע־שפּיטאַל אין ניו־יאָרק. פרוי עלזע איינשטיין ליידט פון אַ האַרץ־קראַנקהייט. ערשט די טעג האָט, ווי באַקאַנט, „געסטאַפּאָ“ קאָנפיסקירט דעם פאַרמעגען פון איהרע טעכטער אין דייטשלאַנד.

פאַרלענגערט דעם סאָוויעטיש־טערקישען אָפּמאַך

אויף נייע 10 יאָהר

מאָסקווא, 22 (ספּ. טעל.)

דער פריינדשאַפטס־טראַקטאַט צווישען סאָוויעטען־פאַרבאַנד און טערקיי איז פאַרלענגערט געוואָרען אויף 10 יאָהר. דער אָפּמאַך איז געשלאָסען געוואָרען אין פּאַריז אויף 5 יאָהר און אין 1930 איז ער ווידער פאַרלענגערט געוואָרען אויף 5 יאָהר.

קאַמף מיט אַנטיסעמיטיזם

אין רומעניען

בוקאַרעשט (יט"א) אויף דער לעצטער זיצונג פון רומעניש פּאַרלאַמענט האָט דער אינערן־מיניסטער יאָן אינקולעט ערקלערט, אַז די רעגירונג וועט אונטערנעהמען ענערגישע מיטלען צו אונטערדריקען די אַנטי־יודישע אַרויסטרעטונגען.

פּראָפ. קוזא האָט געהאַלטען אַ גיפטיג־אַנטיסעמיטישע רעדע, אין וועלכער ער האָט געלויבט דעם היטלעריזם.

דער לידער פון דער נאַציאָנאַלער פּויערים־פּאַרטיי, מ. מיכאַלעקע, האָט ערקלערט, אַז אויך זיין פּאַרטיי אַנערקענט, ראָס עס עקזיסטירט אַ יודען־פראַגע, די פּויערים־פּאַרטיי שטעלט זיך אָבער ענערגיש געגען געברויך פון אַזעלכע מיטלען ווי אונטערדריקונג און פּראָפּאַגאַנדע פון ראַסען־האַס.

בוקאַרעשט (יט"א) דער אינערן־מיניסטער אינקולעט האָט אָפּגעהאַלטען אַ לענגערע קאָנפערענץ מיט העכערע בעאַמטע פון אינערן־מיניסטעריום און פאַרטרעטער פון די זיכערהייטס־אָרגאַנען איבערן גאַנצען לאַנד. ווי עס ווערט מיטגעטיילט איז אויף דער קאָנפערענץ בעשלאָסען געוואָרען אָנצונעמען דראַסטישע מיטלען געגען די אַנטיסעמיטישע אַגיטאַטאָרען.

געשטאָרבען פיהרענדער יודישער

כלל־טוער אין האָלאַנד

אַמסטערדאַם (יט"א) אין עלטער פון 81 יאָהר איז געשטאָרבען דער פּרעזעס פון דער אשכנזישער קהלה אין ראָטערדאַם ש. אַנדערס, וועלכער האָט גליכצייטיג פאַרנומען דעם וויצע־פּרעזעס־אַמט פון צענטראַל־קאָמיטעט פון די אשכנזישע קהלות אין האָלאַנד. בראש פון דער ראָטערדאַמער קהלה איז דער פאַרשטאָרבענער געשטאַנען 20 יאָהר. מיט אַ יאָהר צוריק, ווען אַנדערס האָט געפייערט זיין 80־טען געבורטסטאָג־יובילעאום, האָט איהם די האָלענדישע קעניגין בעשאָנקען מיט'ן אָרדער פון אָראַניען־נאַסאַו.

נייער גענעראַל־גובערנאַטאָר פון סאַלאָניקי

דריקט אויס סימפּאַטיע די יודען

סאַלאָניקי. (יט"א) דער ניי־נאָמינירטער גענעראַל־גובערנאַטאָר פון סאַלאָניקי, פּאַללים, האָט נאָכ'ן איבערנעמען זיין נייעם אַמט אויפגענומען אַ דעלעגאַציע פון דער סאַלאָניקער יודישער קהלה בראש מיט'ן רב־הכולל ד"ר צבי קאָרעץ. די דעלעגאַציע האָט דעם גענעראַל־גובערנאַטאָר איבערגעגעבען די גרוסען פון דער יודישער בעפעלקערונג. פּאַללים האָט דערויף אויסגעדריקט זיין סימפּאַטיע פאַר דער יודישער קהלה און ערקלערט, אַז ער וועט נישט מאַכען קיין שום אונטערשיד אין דער בעהאַנדלונג פון בירגער. פונקט ווי פאַר אַלע אַנדערע בעפעלקערונגס־שיכטען — האָט דער גענעראַל־גובערנאַטאָר ערקלערט — וועט ער אויך זאָרגען פאַר די בעדערפעניסען פון דער יודישער בעפעלקערונג.

אויסנאַהמס־צושטאַנד אין

בראַזיל

ריאָ־דע־זשאַנייראָ, 22 (ספּ. טעל.)

דער פּאַרלאַמענט האָט אָנגענומען אַ געזעץ, וועלכעס פאַרלענגערט דעם אויסנאַהמס־צושטאַנד אויף 90 טעג. דאָס געזעץ איז שוין אויך אַדורכגעגאַנגען דורכ'ן סענאַט.

פאַרדעקט די קרישטאַל־טרומנע

מיטן קערפּער פון מאַרשאַל פּילסודסקי

קראָקאָ, 22. (ספּ. טעל.) האַלב 7 אין אָוונד האָט זיך אין וואַוועל אָנגעהויבען די טרויער־פייערליכקייט צו פאַרדעקען די קרישטאַל־טרומנע אין וועלכער ס'געפינט זיך דער טויטער קערפּער פון מאַרשאַל פּילסודסקי, די פייערליכקייט האָט געטראָגען אַ מיליטערישען כאַראַקטער.

סאָוויעטישע שיף איז געפאַהר

מאָסקווא, 22 (ספּ. טעל.)

דער סאָוויעטישער דאַמפער, וועלכער איז פאַרשטייפט געוואָרען אין אייז נעבען סאַכאַלין זייט דעם 10 דעצעמבער האָט אַרויסגעשיקט ראַדיאָ־סיגנאַלען, רופענדיג הילף.

אַנטייל פון גרויס־בריטאַניען

אין מזרח־ירדן

לאָנדאָן (יט"א) אויף דער לעצטער זיצונג פון אונטערן־הויז האָט דעפּוטאַט מאַיאָר פּראָקטאָר אינטערפּעלירט דעם סעקרעטאַר פון מעבר־לים־האַנדעל וועגען די הוצאות פון דעפּאַרטאַמענט ביים שטיצען די בעטייליגונג פון בריטישע פירמעס אין מזרח־ירדן אין תל־אביב און צי האָט ער וועלכע־עס־איז אינפאָרמאַציעס וועגען דער צאָהל פרעמדע מלוכות, וואָס ווילען זיך בעטייליגען אין יריד.

דער סעקרעטאַר פון דעפּאַרטאַמענט פאַר'ן מעבר־לים־האַנדעל קאַפּיטאַן וואַלאַס ערקלערט, אַז דער דעפּאַרטאַמענט האָט בעשטעלט אַ ביוראָ אין תל־אביב, און די קאָסטען פון ביוראָ בעטרעפען אַנ'ערך 150 פונט. דער רעגירונגס־פאַרשטעהער האָט אָבער נישט קיין אינפאָרמאַציעס וועגען פרעמדע מלוכות, וואָס ווילען זיך בעטייליגען אין מזרח־ירדן אין תל־אביב

אַ דרוק־מאַשין
(אַ צילינדער)
70 אויף 100
איז גוטען צושטאַנד
פּרייזווירדיג צו פאַרקויפען
אַפּערטען אין אַדמיניסטר. פון דער
צייטונג אונטער „P. W.“

א גרויסער חנוכה־יום־טוב
איז דער ווילקער שוהל!
מיטוואָך, פ' מקץ, ה' דחנוכה (25/XII) קומט פאָר
אַ גראַנדיעזער חנוכה־יום־טוב
מיט'ן אַנטייל פון איבעראַל בעליבטען חזן
ר' ליב ראַסקין
מיט'ן פאַרשטאַרקטען כאָר, אונטער דער לייטונג פון בעריהמטען דיריגענט און קאָמפּאָזיטאָר
ה' ליב סאַקאַלאָווסקי.
בילעטען צו בעקומען: אין צוקערניע (שרודמיעסקאַ 11), אין קאָלאָניאַל־געשעפט (זאַוואַדזקאַ 12) און אין ווילקער שוהל פון 4—6 נאָכמ. אין טאָג פון הנוכה־יום־טוב אַ גאַנצען טאָג אין דער ווילקער שוהל.
אָנהויב פּינקטליך האַלב 5 נאָכמ.

אַלע סוחרים דאַרפען וויסען,
אַז פון ניי־יאָהר אָן מוז מען שוין פיהרען
האַנדעלס־ביכער!
איך פיהר שוין 15 יאָהר ביי עטליכע היגע פירמעס האַנדעלס־ביכער, וועלכע ווערען שטענדיג אַנערקענט פון אוזשאָנד סקאַרבאָווי. איך קען אָננעהמען ביי עטליכע פירמעס צו פיהרען האַנדעלס־ביכער מיט גאַראַנטיע.
צו ערפאַהרען ביי ב. זאַלצמאַן,
11. ליסטאָפּאַד (קאָנסטאַנטינער) 46
צווייטע אָפיצינע, רעכטס, צווייטער שטאָק.

פאַר גאַרד,
ביזשוטעריע
און לאָמבאַרד־סוויטעס
צאָהלט די העכסטע פּרייזען
אליזידאָר פּיאַלקאַ
פּיעטריקאָווער 7.

געגעבן גרויסע בעלוינונג!
פאָהרענדיג צו דער קאַלישער באַהן האָב איך פאַרלוירען אַ פּאָרטפעל מיט פערש. דאָקומענטען, וועלכע האָבען פאַר קיינעם קיין שום ווערט נישט. אָפּצוגעבענגען נעגען בעלוינונג צו בריינבאַרד, נאָוואָ־מיעסקאַ 12. דיסקרעציע געזיכערט. מ'קען זיך אויך פאַרשטענדיגען טעלעפאָניש 262-54 פון 10–12 יעדען טאָג.

Dr. med.
Sadokierski
כירורג פון צייהן און יאָסלעס
Piotrkowska 164 tel. 114-20

געדענקט, שטשעשליווי
ביי
צום ווינטער־סעזאָן. אַ גרויסער אויסוואַהל פון
אָריגינעלע ביליצער און טאָמאַשאָווער סחורות
אויף אַנציגער און פּאַלטענס
פון די בעסטע קוואַליטעטען ווי אויך פאַרשידענע רעשטען
מיט 30% ביליגער
קומט און איבערצייגט אייך!
R. Szczęśliwy
לאָדז, 5 נאַוואָמיעסקאַ 5
טעל. 156-09.
געדענקט פּראָנט II שטאָק.

צוליב דער רעדוקציע פון פּאַפּיר
האָט די בעקאַנטע פאַבריק פון האַנדעלס־ביכער
S. Hamburski, Łódź,
42 Piotrkowska 42, tel. 210-02
שוין פאַרקלענערט די פּרייזען
פון אַלע סאָרט האַנדעלס און בוכהאַלטערישע ביכער ווי מעמאָריאַלען, זשורנאַלען, אַמעריקאַנער הויפּט־ביכער, קאַנטאָ־ביכער, אינווענטאַרען, רעסקאָנטאָס און פאַבריקס־ביכער.
ספּעציעל פּאַטענטירטער וועקסעל־קאָפּיאַל, וועלכער ווייזט אויף צו יעדער מינוט די צאָהל וועקסלען אין פּאָרטפעל ווי אויך די סומע. פאַרקויף און איינקויף־ביכער צו די נידריגסטע פּרייזען. רעיעלע בעהאַנדלונג.
קומט און איבערצייגט אייך!

לעזט און פאַרשפּרייט
דעם נייעם
פאָלקסבלאַט

„תומכי־אורחים“
פּאָמאָרסקאַ 18, טעל. 266-31
מיר טיילען מיט, דאָס אין פּראָווינס־קאַנצעלאַריע צמטירם
אַנ'אַדוואָקאַט
יעדען מאָנטאָג און מיטוואָך פון 7 ביז 8.30 אָוונט אין ערטיילט
יורידישע עצות
פאַר מיטגלידער, שענדער פון אונזער אינסטיטוציע און פאַר אונפאַרמעגליכע — געגעצליך אומזיסט.
אַ מינימאַלען אָפּצאָהל ווערט גענומען פאַר דורכפיהרען ספּראַוועס.
די פאַרוואַלטונג.

Dr.
Wajnberg
ספּעציאַליסט פאַר לונגען, האַרץ און סקלעראָז קראַנקהייטען
פּיעטריקאָווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אָן פון 9-10 פריה, 3-5, 8-9 אָוו.

Dr. med.
A. Banasz
כירורג - אורּאָלאָג
Wólczańska 23, tel. 139-88
האָט בעניית די אויפנאַהמען.
עהמט אָן פון 4—6 נאָכמיטאָג.

אויערען, נאָז און האַלז
קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פּיעטריקאָווער 67. טעל. 127-81
נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צוועק אָפּעראַציע א. אַז. וו. ווי אויך אַמבולאַטאָרישעס פון 9-2 און פון 4-8 אָוונט.

Dr. med. M. Wejs
אינערליכע און קינדער קראַנקהייטען
לאַגעווניצקאַ 25 טעל. 215-18
ביים קאַבינעט: בעלויכטונג מיט קוואַרץ־לאַמפּע און עלעקטריזאַציעס.

יודישער ישוב געגען לעגיסלאַטיווען ראַט
יודישע פֿאַרשטעהער ביים הויך=קאָמיסאַר וואוקאָפּ

ירושלים, 22 (יט"א טעל.) דער ישוב געפֿינט זיך אונטער דעם איינדרוק פֿון לעגיסלאַטיווען־ראַט, וואָס דאַרף בקרוב פּראָקלאַמירט ווערען.

אין שייכות דערמיט, שרייבט די אראבישע פּרעסע, אַז דער הויך־קאָמיסאַר וועט האָבען וועטאָ־רעכט און וועט פֿערעפֿענטליכען געזעצען צווישען איין סעסיע און דער צווייטער. די ביודזשעטען וועלען בעשטימט ווערען פֿון דער רעגירונג. דער לעגיסלאַטיווער־ראַט וועט אויך נישט האָבען קיין רעכט אָנצונעמען, וועלכע עס איז שטעלונג צו דער מאַנדאַטאַר־מאַכט און עפֿענטליכע זיכערקייט.

די מופֿטי־צייטונג שרייבט, אַז איצט איז דער לעגיסלאַטיווער־ראַט פֿיל גינסטיגער פֿאַר די אראבער, ווי דער פּראָיעקט אין יאָהר 1922 בעת הער־בערט סעמיועל איז געווען הויך־קאָמיסאַר.

דער „הארץ" האָט פֿערעפֿענטליכט אַ שאַרפֿען אַרטיקעל געגען דער פּראָקלאַמירונג פֿון לעגיס־לאַטיווען־ראַט. דער „דואר היום" בעקלאָגט זיך אויף די יודישע פֿיהרער, אַז זיי בעהאַלטען דעם אמת פֿאַר דעם יודישען פֿאָלק.

* * *

ירושלים, 22 (יט"א טעל.) היינט איז אַ יודישע דעלעגאַציע אויפֿגענומען געוואָרען פֿון הויך־קאָמיסאַר וואוקאָפּ.

די דעלעגאַציע איז בעשטאַנען פֿון: פּרע־זידענט חיים ווייצמאַן, משה טשערטאק, בן־צבי, הרב בלאַו (פֿון דער אגודה) און אַ פֿאָרשטעהער פֿון דער ספֿרדישע קהלה. די קאָנפֿערענץ האָט געדויערט 70 מינוט און שפּעטער איז די דעלעגאַציע אַוועק אין בנין פֿון דער אגענץ אויף אַ בעראַטונג.

ווי „יט"א" דערוואוסט זיך, האָבען די יודישע פֿאָרשטעהער געגעבען אַ נעגאַטיווען ענטפֿער. אַן אָפֿיציעלער קאָמוניקאַט וועט פֿערעפֿענטליכט ווע־רען היינט אָוונד.

דער פֿערלויף פֿון געשפּרעך איז געווען:

דער הויך־קאָמיסאַר האָט פֿאַר די יודישע פֿאָר־שטעהער פֿאָרגעלייענט אַ דעקלאַראַציע, שפּעטער האָט ער געפֿרעגט, וואָס זיי האָבען צו זאָגען. דערויף האָט פּרעז. ווייצמאַן געהאַלטען אַ רעדע אין וועלכער ער האָט אונטערגעשטראָכען, אַז דער פּראָיעקט פֿון לעגיסלאַטיווען־ראַט איז געגען די אינטערנאַציאָנאַלע פֿערפֿליכטונגען צום מאַנדאַט, דערביי האָט ער פֿאָרגעלייענט די רעזאָלוציע פֿון לוצערנער־קאָנגרעס.

בן־צבי אין נאָמען פֿון ועד הלאומי האָט גע־זאָגט, אַז דער גאַנצער יודישער ישוב סאָלידאַריזירט זיך געגען דער פּראָקלאַמירונג פֿון לעגיסלאַטיווען־ראַט, די זעלבע שטעלונג האָט אויך געהאַט דער פֿאָרשטעהער פֿון די ספֿרדים.

דער פֿאָרשטעהער פֿון דער אגודה הרב בלאַו, האָט געזאָגט, אַז הגם די אגודה איז פֿאַר אויטאָ־נאָמיע איז יעצט אָבער נאָך דער פּראָיעקט נישט רייף.

דער הויך־קאָמיסאַר וואוקאָפּ האָט געענטפֿערט, אַז ער פֿערשטעהט די יודישע לאַגע, דער לעגיסלאַ־טיווער־ראַט איז אָבער שוין אַ בעשלאָסענע זאַך, דערביי האָט דער הויך־קאָמיסאַר אַרויסגעזאָגט די האָפֿנונג, אַז דער לעגיסלאַטיווער־ראַט וועט נישט קיין שאָדען ברענגען צו די גוטע בעציהונגען פֿון יודען צו דער אַדמיניסטראַציע פֿון ארץ־ישראל.

אַנטי־בריטישע אַגיטאַציע פֿון דער אַראַבישער פּרעסע
אינטערפּעלאַציע אין ענגלישען פּאַרלאַמענט

לאָנדאָן. (יט"א) אויף דער לעצטער זיצונג פֿון אונטערן־הויז האָט דעפּוטאַט קאָל. וועדזשוואוד אינטערפּעלירט דעם קאָלאָניען־מיניסטער, צי ווע־רען אָנגענומען וועלכע עס איז שריט געגען דער אויפֿהעצונג צו גוואַלד־טהאַטען, וואָס ווערט גע־פֿיהרט אין דער אַראַבישער פּרעסע, און געגען דער אַנטי־בריטישער פּראָפּאַגאַנדע, וועלכע שטאַמט פֿון איטאַליענישע קוועלען.

ענטפֿערענדיג אויף דער אינטערפּעלאַציע, האָט דער קאָלאָניען־מיניסטער טהאָמאַס ערקלערט: איך קען פֿערזיכערען דעם אינטערפּעלאַנט, אַז די אויפֿהעצענדע פּרעסע ווערט זעהר זאָרגפֿעלטיג בעוואַכט. איין אַראַבישע צייטונג איז לעצטענס אָבגעשטעלט געוואָרען אויף אַ געוויסע צייט פֿאַר פֿערעפֿענטליכען אַן אַרטיקעל, אין וועלכען עס איז געהעצט גע־וואָרען צו געוואַלט־מעשים. וואָס שייך דער ציוויי־טער העלפֿט פֿון דער פֿראַגע, האָט די רעגירונג ביי מעהרערע געלעגענהייטען אונטערגענומען אינ־טערווענצען ביי דער איטאַליענישער רעגירונג ווע־גען דער אַנטי־בריטישער ראַדיאָ־פּראָפּאַגאַנדע אין אַראַביש, וואָס ווערט געפֿיהרט דורך דער ראַדיאָ־סטאַציע אין באַרי.

אויף דער זעלבער זיצונג פֿון פּאַרלאַמענט האָט דעפּוטאַט ראַלף באַמאַן אינטערפּעלירט דעם קאָלאָניען־מיניסטער, צי קען ער נישט אָפּגעבען קיין ערקלערונג וועגען דעם לעצטען געוועהר־שמוגעל קיין תל־אביב.

דער קאָלאָניען־מיניסטער טהאָמאַס ערקלערט דערויף, אַז דערווייל קען ער נאָך קיין שום אינ־פֿאָרמאַציעס וועגען דעם ענין נישט ערטיילען די גאַנצע אָנגעלעגענהייט געפֿינט זיך נאָך אין צו־שטאַנד פֿון אויספֿאָרשונג.

דער בערימטער יודישער
מחבר און רעזשיסער
אייביש מייזעלס
פּרעזענטירט זיין אייגענע מוזיקאַלישע קאָמעדיע
פֿון הומאָר, געזאַנג און טענץ א. נ.
גילדערנע פּאַמעראַנצן
אין 2 אַקטען, 16 בילדער
מיטוואָך, דעם 25־טען ד. ח.
די פֿייערליכע פּרעמיערע
— אין —
פֿילהאַרמאָניע

ניט 3400 נאָר 4350 סערטיפֿיקאַטען
צום פֿערטיילען בלייבט אָבער נישט מעהר ווי 1900

ירושלים, 22. (יט"א טעלעגראַפֿיש) ווי די „יט"א" ווערט אינפֿאָרמירט איז דער שעדיול פֿאַר'ן לויפֿענדען האַלבען יאָהר נישט ווי עס איז על פּי טעות אָנגעגעבען געוואָרען 3400, נאָר 4350 סערטיפֿיקאַטען, אָבער די צאָהל צום פֿערטיילען בלייבט דערזעלבער ווי עס איז אָנגע־געבען געוואָרען 1900. מחמת פֿון דער צאָהל געהען אַראָפּ 1000 וואָס מען האָט שוין ביז איצט געגעבען, 1200 פֿאַר „אינגלענדער" 250 פֿאַר „טו־ריסטען". וואָס וועלען פֿערבלייבען אין לאַנד, צו־זאַמען ווערט אַראָפּגערעכענט 2450, אַזוי אַז צום פֿערטיילען איז געבליבען, ווי מיר האָבען שוין גערעכענט אָנגעגעבען—1900 סערטיפֿיקאַטען.

פֿאַר דער ציוניסטישער לאַנד־קאָנפֿערענץ אין דייטשלאַנד

בערלין (יט"א) צום ערשטען מאָל זייט דער איינפֿיהרונג פֿון דעם נאַצי־רעזשים אין דייטש־לאַנד איז אויף דעם 2־טען פֿעברואַר 1936 צו־זאַמענגערופֿען געוואָרען אַ לאַנד=קאָנפֿערענץ פֿון די דייטשע ציוניסטען. די קאָנפֿערענץ, וואָס איז שוין ערלויבט געוואָרען דורך דער מאַכט, וועט דויערען 3 טעג. דאָס וועט זיין די 26־טע יעהרליכע קאָנ־פֿערענץ פֿון די דייטשע ציוניסטען, וועלכע וועט אויך אויסוועהלען אַ נייע לייטונג פֿון דער „ציוני=סטישער פֿעראיינינגונג".

זעלבסטמאָרד פֿון אַ יודיש־דייטשען פּליט,
צוליב היימאַט־בענקשאַפֿט

פּראַג (יט"א) דעם 63־יעהריגען יודישען יוסטיץ־ראַט יוליוס פּראַגער פֿון פֿירטה (דייטש=לאַנד) האָט מען געפֿונען אין זיין וואוינונג אין פּראַג אַ געהאָנגענעם. דער מאָטיוו פֿון זעלבסטמאָרד איז געווען, ווי עס טיילט מיט פּראַגער'ס זוהן, היימאַט־בענקשאַפֿט.

Dr.
R. Zalcwasser
כירורג
צעגעלניאַנאַ 19, טעל. 125-17
נעמט אָן פֿון 1—2 און פֿון 4—6.30.

3500 יודישע אַרבייטסלאָזע אין ארץ=ישראל

ירושלים, 22. (יט"א טעלעגראַפֿיש) פֿון די רעגירונגס־קרייזען טיילט מען מיט, אַז די צאָהל יודישע אַרבייטסלאָזע בעטרעפֿט איצט 3500.

געהיימניספֿולער מאָרד אין קראָקא

קראָקאָ, 22. (טעל.) פֿרייטאָג נאָכמיטאָג, איז קראָקא אַלאַרמירט געוואָרען וועגען אַ מאָרד וואָס איז אויסגעפֿיהרט געוואָרען איבער דער סטרוזשקע פֿון דער שעראָקא 6, וואו עס געפֿינט זיך די יודישע מקוה.

די סטרוזשקע אַננאַ בורזשאָוו 50 יאָהר אַלט האָט מען געפֿינען אין איהר בעט מיט אַ געשוואָלען פּנים און אַרום דעם האַלז איז געווען צוזאַמענגע־צויגען אַ טיכעל. דאָס מויל איז געווען פֿערשטאָפּט מיט שמאַטעס, דער קערפּער איז שוין געווען קאַלט אויפֿ'ן האַלז האָט מען געפֿינען שפּורען פֿון פֿינגער און ביי איהר אין דער האַנד אויסגעריסענע האָר, ווי עס זעהט אויס האָט די ערמאָרדעטע פֿאַר'ן טויט געפֿיהרט אַ קאַמף מיט'ן מערדער.

יוד. דאָקטאָר פֿון דייטשלאַנד
איינגעלאַדען אַלס פּראָפֿעסאָר אין נאַנקין

בערלין (יט"א) דער יודישער דאָקטאָר פֿון דייטשלאַנד ד"ר ריכאַרד מייער איז בעשטימט געוואָרען אַלס פּראָפֿעסאָר. אין דער קוואַנגס=הויכ־שול אין נאַנקין זייט אַ געוויסער צייט האָט ד"ר ריכאַרד מייער פּראַקטיצירט אין קאַנטאָן.

18 פּראָצ. פֿון די יודען אין קעלן
מוזען אָנקומען צו דער „ווינטער־הילף"

בערלין (יט"א) 2500 פּערזאָן האָבען ביז איצט געבאָסען פֿון דער יודישער „ווינטער=הילף" אין קעלן. עס זענען אָנגענומען געוואָרען ענערגישע שריט, כדי צו בעזאָרגען די נויטבע־דערפֿטיגע מיט קאַרטאָפֿעל, קויהלען און וואַרימע קליידונג. 18 פּראָצ. פֿון אַלע יודען אין קעלן מוזען אָנקומען צו דער „ווינטער־הילף".

אַ וואַלד אויפֿ'ן נאָמען פֿון אַמעריקאַנער ציוניסטישען עסקן אליהו סטאָן

באָסטאָן (יט"א) לויט דער איניציאַטיוו פֿון קלוב „קדימה" איז בעשלאָסען געוואָרען צו זאַמלען 10,000 דאָלאַר אויף צו פֿערפֿלאַנצען אויף דעם קרן=קימת־באָדען אין א"י אַ וואַלד אויפֿ'ן נאָמען פֿון אליהו סטאָן לכבוד דעם 25־יעהריגען יובילעאום פֿון זיין ציוניסטישער טעטיגקייט.

Dr. REICHER
פֿאַלודניאָווא 28, טעל. 93=201
ספּעציאַליסט
פֿאַר מענער - שוואַכע - בעהאַנדלונג
סעקסועלע בעראַטונגען פֿון פּסיכאָ - אַנאַליזען
נעמט אָן פֿון 8—11 פֿון 5—8 אָוונט.

גרויסע יובילעאום=פֿייערונג
פֿון דער מזרחי־אָרגאַניזאַציע אין לאָדז

נעכטען האָט די לאָדזער „מזרחי" אָרגאַניזאַציע איינגעאָרדנעט אַ גרויסע פֿייערונג צוליב דעם 35־יעהריגען יובל פֿון דעם „מזרחי"־סניף אין לאָדז, וועלכער איז אַגב געווען דער ערשטער אין פּוילען.

דער יובל איז אויך געווען פֿערבונדען מיט אַ חנוכת־הדגל פֿון דער אָרגאַניזאַציע און דערביי האָט מען די נעכטיגע פֿייערונג בעעהרט דעם לאַנג־יעהרי־גען ציוניסטישען און מזרחיסטישען טוער ה' משה העלמאַן, וועלכער איז נאָך 40 יאָהר ציוניסטישע אַרבייט עולה קיין ארץ ישראל.

די פֿייערונג, וועלכע איז פֿאָרגעקומען אין לאָקאַל פֿון „תחכמוני" און דער אָנוועזענהייט פֿון אַ זעהר גרויסען עולם איז געעפֿענט געוואָרען דורך ה' י. מ. ביאַלער, וועלכער האָט אויך געפֿיהרט דעם פֿאָרזיץ. בּיים פּרעזידיום־טיש געפֿונען זיך די קאָמיטעט־מיט־גלידער פֿון „מזרחי" און תורה־ועבודה בעוועגונג. דער פּרעזידענט פֿון דער מזרחיסטישער אָרגאַניזאַ־ציע אין פּוילען הרב בראָט, מיטגליד פֿון צ. ק. ראַדזינסקי, פֿאָרשטעהער פֿון דער ציוניסטישער אָר־גאַניזאַציע, קרן־היסוד, קרן־קימת און פֿון געזעל־שאַפֿטליכע אינסטיטוציעס.

די פֿייערונג הויבט זיך אָן מיט הנוכהליכט בענ־שען פֿון חזן פֿון דער ווילקער שוהל ליס מיט'ן כאָר דאַן קומט פֿאַר דער חנוכת הדגל. דעם פֿאָנד שניידט איבער הרב בראָט.

דאַן הויבען זיך אָן די בעגריסונגען. מיט אַ גרוי־סער און אינהאַלטסרייכער רעדע איז אַרויסגעטרע־טען הרב בראָט. דאַן האָט גערעדט אין נאָמען פֿון צ. ק. „מזרחי" און דער „תורה ועבודה" בעוועגונג ה' ראַחזינסקי, אין נאָמען פֿון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע — ה' לימאַן, פֿון קרן־היסוד — ה' קאַלאַדני, פֿון קרן־קימת ה' ריגנאַרט, פֿון דער וויל־קער שוהל ה' עפּשטיין. אַ גרויסע און שעהנע רעדע האַלט דאַן רעד. אוגער. פֿון „החלוץ המזרחי" — ה' טשיאַכטאַ.

די קינדער פֿון תחכמוני געבען דאַן אַ זעהר גע־לונגענע פֿאָרשטעלונג און אַלס דאַנקבאַרקייט דער־פֿאַר האָט די לאָדזער „מזרחי" אָרגאַניזאַציע בע־שלאָסען אָנצוהויבען אַן אַקציע צו פֿערשרייבען די קינדער אין דעם „ספר הזהב" פֿון קרן־קימת.

דער לעצטער רעדנער איז ה' משה העלמאַן, וועל־כער דאַנקט אַלע אָנטיילנעהמער אין דער גרויסער פֿייערונג און פֿאָדערט צו ווייטערדיגער אַרבייט פֿאַר „מזרחי" און לטובת די ציוניסטישע קרנות.

שריפֿטליכע בעגריסונגען זענען אָנגעקומען פֿון מיטגליד פֿונם ציוניסטישען עקזעקוטיוו הרב פֿיש־מאַן, הרב ניסענבוים, צ. ק. „מזרחי", הרב שמחה טרייסטמאַן און פֿיל אַנדערע.

ביי אַ גלעזעל כרמל־ווײַן האָט דער עולם שפּע־טער זיך משמח געווען ביז שפּעט ביינאַכט.

30־יעהריגער יובל פֿון „משמרת=החולים"
גרויסע פֿייערונג אין ענגלישען זאַל

אין ענגלישען זאַל אַלעיאַ 1 מאַי 2 איז נעכטען אָוונט פֿאָרגעקומען דער 30־יעהריגער יובילעאום פֿון דער געזעלשאַפֿט „משמרת החולים" און 15־יעהריגער יובילעאום פֿון פּרעזעס פֿון דער דאָזיגער אינסטיטוציע פּ. רובינשטיין.

ביי אַ פֿולען זאַל פֿון פֿאָרשטעהער פֿון פֿערשידע־נע אינסטיטוציעס, דעלעגאַציעס און איינגעלאַדענע געסט עפֿענט פּרעזעס רובינשטיין די פֿייערונג מיט אַ לאַנגע רעדע, איבערגעבענדיג די ענטשטעהונג פֿון דער געזעלשאַפֿט „משמרת החולים". עס ווערען פֿאָרגעלייענט בעגריסונגען פֿון דער קהלה ראַבינאָוויטש, אדוו. ווייצמאַן, רעדאַקציע „נייער פֿאָלקסבלאַט" און אַ צעהנדליג היגע אינסטיטוציעס. עס בעגריסט אויך דער פּרעזעס פֿון באַלוטער „נושאי המטה" ה' יחיאל יוסף ראָזענוואַלד, פֿון שוחטים — נחום אלי באָמס און אַנדערע.

נאָכדעם ווי דער אויבער־קאַנטאָר פֿון דער סינאַ־גאָגע ה' לוואָוויטש צוזאַמען מיט'ן מענער־כאָר אונ־טער דער אָנפֿיהרונג פֿון דיריגענט דאַרגוזשאַנסקי צינדט חנוכה־ליכט, זינגט מזמור שיר חנוכת און עט־ליכע פֿאָלקס־לידער טרעט מען צו אויפֿצושרייבען זיך אין גאָלדענעם בוך.

פעלקער־בונד, איטאליע און אביסיניע

דער פראנצויזישער פרעמיער־מיניסטער האט בעקומען דערווייל די הסכמה פון פארלאמענט פאר זיין פאליטיק אין דער פראגע פון איטאליעניש־אביסינישען קאנפליקט. א מעהרהייט, אמת, א שוואכע, דער עיקר — אנ׳אינטזייטיגע, ווייל דער רוב פון דער ראדיקאלער פארטיי, שוין נישט רעדענדיג וועגען די ארבייטער־פארטייען, איז געגען דעם פאריזער פראיעקט פון 10. דעצעמבער. און דער פאקט, וואס עדוארד העריא, מיניסטער פון לאוואלס רעגירונג, האט מיט 2 מאל פאר לאוואל׳ס ערקלערונג אין פארלאמענט, געהאלטען אנ׳עפענטליכע רעדע געגען דעם פראיעקט און אז בשעת דער ערקלערונג פון פרעמיער מיניסטער האט ער נישט געהאלטען זיין אונצופרידענהייט, שוואכט זיכער אפ די בעדייטונג פון לאוואלס מעהרהייט.

נאר ווי עס זאל נישט זיין — לאוואל האט אין זשענעווע פערטיידיגט דעם פראיעקט, וועלכען ער האט צוזאמען מיטן ענגלישען אויסערן־מיניסטער אויסגעארבייט און וועלכער איז איבערגעגעבען געווארען אלע דריי צדדים: איטאליען, אביסיניען און דעם פעלקער־בונד.

די ערשטע שמועסען אין זשענעווע זענען געווען גאנץ פעסימיסטישע; מען ווייסט נישט, וואס צו טון, ווי אזוי צו האנדלען; דער קאמיטעט פון פינף שיקט צום קאמיטעט פון 18! דער לעצטער שיקט צום ראט פון פעלקער־בונד און דער ראט פון פעלקער־בונד וויל נישט נעהמען אויף זיך די אחריות און פערלאנגען, אז די אלגעמיינע פערזאמלונג פון פעלקער־בונד זאל דעם ענין ערלעדיגען.

וואס זאל דער ראט טון? איניגע מלוכות רעכענען זיך צו בענוצען מיט דעם ארטיקעל 15, וועלכער ערלויבט — אין פאל, אויב דער ראט פון פעלקער־בונד קומט נישט צו א הסכם — יעדער רעגירונג צו האנדלען, ווי זי וויל. דאס איז איגענטליך געווען די שטימונג אין אנהויב, נאר די ענטהגישע האלטונג פון דער ענגלישער רעגירונג האט בעשטימט אלע לענדער און מען איז אריבער צום ארטיקעל 16 — דער ראט איז געקומען צו אנ׳איינהייטליכער רעזאלוציע: ערקלערט איטאליען פאר דעם אנפאלער.

וועט מען איצט צוריקקעהרען זיך צום ארטיקעל 15 מיט דעם פרעטעקסט, אז דער פראיעקט פון פאריז איז נישט אנגענומען געווארען דורך ביידע צדדים און אויך נישט דורך דעם פעלקער־בונד? דאס וואלט געהייסען שטעלען אביסיניען און איטאליען אויף דעם זעלבען פוס, ד. ה. דאס וואלט געהייסען זיך רעזאוואווירען.

די אביסינישע רעגירונג האט געגעבען א זעהר לאגישע תשובה. דעם פאריזער פראיעקט פון 10־טען דעצעמבער דיסקוטירט זי נישט, ווייל זי האט צו טון נישט מיט פראנקרייך און ענגלאנד, נאר מיט דעם פעלקער־בונד, און זי פערלאנגט, אז דער פעלקער־בונד זאל זיך קודם כל ארויסזאגען וועגען דעם דאזיגען פראיעקט: נעמט ער איהם אן אדער נישט. דעמאלט ערשט, ווען אביסיניען וועט שטעהן פאר א פארשלאג מצד דעם פעלקער־בונד — וועט דער נעגוס איהם בעטראכטען און געבען א תשובה.

דאס איז לאגיש, קלאר, הגם אין א בעהאלטענער פארם א דעזאוואוירונג פון דער ענגליש־פראנצויזישער פאליטיק.

די לאגע, וואס איז געשאפען געווארען דורך דעם פארשלאג פון 10. דעצעמבער, איז א שווערע; מען זעהט נישט, ווי אזוי זי קען געלעזט ווערען יורידיש. פערשטעהט זיך, וואלטען ביידע צדדים איהם אנגענומען, וואלט די זאך געווען פשוט׳ער פארן ראט פון פעלקער־בונד, נאר ביים אפזאג פון ביידע, וואס קען דער ראט טון? און וואס קאן דער פעלקער־בונד גופא טון?

דער פראיעקט לאוואל־האר האט דעריבער פער־ערגערט די סיטואציע, פערפלאנטערט און געשטעלט דעם ראט און דעם פעלקער־בונד אין אנ׳אויסערגעוועהנליך־שווערער סיטואציע.

די ענגלישע רעגירונג האפט זיך ארויסצודרעהען מיט דער ערקלערונג, אז דער פאריזער פארשלאג איז נישט מעהר ווי א נישט בינדענדער פארשלאג, א פראיעקט פאר דיסקוסיע, און די דריי צדדים קענען האנדלען ווי זיי ווילען, ד. ה. דער פעלקער־בונד, רוים און אדיס־אבעבא; זענען אבער די דריי צדדים געגען — פאלט דער פארשלאג דערמיט אוועק.

דאס זעלבע האט געזאגט לאוואל אין זיין ערקלערונג אינם פארלאמענט.

נאר דאס איז לייכט צו זאגען. דער עיקר: וואס וועט ווייטער געטון ווערען? די פראגע פון די סאנקציעס? איטאליען וויל טיטושען, אז איצט איז נישט זי אליין שולדיג אין דער ווייטער פיהרונג פון דער מלחמה; אויך אביסיניען וויל נישט אננעהמען די שלום־פארשלאגען, דארף שוין דעריבער די אחריות געטיילט ווערען און זי וועט פאדערען אראפנעהמען די סאנקציעס.

עס שטעקט אין דער דאזיגער ארגומענטאציע נישט א סך לאגיק, נאר די איטאליענישע דיפלאמאטיע ווענדעט אן אלע ארגומענטען, אפילו אויך נישט לאגישע, וואס וועט אלזא זיין מיט די סאנקציעס?

און דער עיקר: נאפט?

די ענגלישע רעגירונג גלויבט, וואס איז פריהער געווען אזוי ענערגיש פאר אויסשפרייטען די סאנקציעס אויך אויף נאפט, איז איצט איינגעהאלטענער. פארוואס?

ווייל רוים וועט דאס בעטראכטען פאר א פיינדליכען שריט און קען רעאגירען; דער ענגלישער פלאט איז דאך אין א סכנה, און לאנדאן איז נישט אפטימיסטיש בנוגע דער פראנצויזישער הילף אין פאל פון א צוזאמענשטויס אויפן ים מיט דעם איטאליענישען פלאט. דאס האט מען זעהר שטארק געפיהלט אין די רעדעס פון די ענגלישע מיניסטארען.

די איצטיגע בעראטונג פון פעלקער־בונד געהערט בלי־ספק צו די שווערסטע, צו די קאמפליצירסטע, דער פראיעקט פון 10. דעצעמבער האט אזא לאגע געשאפען; פאריז און לאנדאן זוכען א וועג, ווי אזוי צו ראטעווען די סיטואציע, נאר דערווייל האבען זיי אזא וועג נישט געפונען.

איינס איז דערגרייכט געווארען: די בעגייסטערונג פאר קאלעקטיווע מיטלען פארן שלום איז געפאלען און דערמיט דער גלויבען אין פעלקער־בונד, וואס איז אין א געוויסען מאמענט געשטאנען זעהר הויך.

און דאס איז בלי־ספק די שולד פון פאריז און לאנדאן, וואס האבען נישט פאראויסגעזעהען די קאנסעקווענצען פון זייער שריט.

דער נארמאלסטער וועג צו ראטעווען די סיטואציע, דעם פרעסטיזש פון פעלקער־בונד און דעם בית שלום, איז פארטצוזעצען די פאליטיק פון פאר דעם 10. דעצעמבער.

אויך די מיליטערישע לאגע אין אפריקע דערלאזט נישט קיין אנדערע לעזונג.

נאר צי וועט לאוואל דערויף געהן? דאס איז א גרויסער ספק.

* * *

די דימיסיע פון האר איז אנ׳אויסערגעוועהנליכע ערשיינונג אין ענגלישען פאליטישען לעבען. דאס איז דער גרויסער קלאפ פאר דעם פאריזער פראיעקט פון 10. דעצעמבער. די ביטערע תשובה פון נעגוס און די רעדע פון מוסאליני האבען בייגעהאלפען צום ענדגילטיגען דורכפאל פון פארשלאג לאוואל־האר.

בלייבט די טאקטיק פון פאר דעם 10. דעצעמבער, ד. ה. די סאנקציעס און דער ענין נאפט. נאר לאוואל אילט זיך נישט.

מ. יארבלום

„פארוואס שוויגט פראפעסאר בארטעל?“

א פראגע פון בארטעל׳ס געוועזענעם קאמפס־חבר

אין „נאווי דזענניק“ איז פערעפענטליכט א ארטיקעל פון דעם ראטמיסטרז אין רעזערוו ק. באגומיל רעמבאווסקי, א געוועזענער מיטארבייטער פון פראפעסאר בארטעל בעת זיין פאליטישער טעטיגקייט.

צום ארטיקעל געפינט זיך א הקדמה אין דער פארם פון א בריף אין דער רעדאקציע אין וועלכען דער אויטאר ערקלערט וואס איהם האט בעוואויגען צו שרייבען דעם ארטיקעל. ווי דער אויטאר שרייבט איז דער אימפולס צום ארטיקעל געווען די פולשטענדיג אונערוואַרטעטע שטעלונג פון פראפעסאר בארטעל אין דער פראגע פון איין א קולטורעל פאלק נישט געוועזענע אויסטיילונג־פעראָרדנונג אויף די הויכשולען. דאס שוויגען און אפילו נישט גינסטיגע בעציהען זיך צו דער פראגע פון שיצען די געשלאגענע און מיט כוח בעזייטיגטע פון די הויכשולען יודישע יוגענד (פוילישע בירגער) האט איהם געצוואונגען צו נעהמען א ווארט. נאכמעהר צוליב דעם ווייל א צושטארקע צוגעבונדענקייט האט איהם צוגעשמידט צו דער פאליטישער, אידעאישער און ערציהערישער ארבייט פון פראפעסאר בארטעל — די אידעען, וואס ער האט געפרעדיגט זענען איהם שטענדיג געווען א וועגווייזער אין די רעאלסטע, איידעלסטע „ווירקליכע ווירקליכקייט“, דער גיט נאך צו אז ער איז געווען איינער פון די גרינדער פון דער ארבייטס פארטיי און האט גענומען א אקטיווען אנטייל אין שאפען דעם פראגראם, וואס זיין הויפט לאזונג איז געווען קודם כל די אכטונג און שוץ פון רעכט פון מענש — בירגערליכע גלייכהייט. א מיטגליד פון דער דאזיגער פארטיי און איהר פיהרער איז געווען פראפעסאר בארטעל. „נאך איצט גלויב איך נישט — שרייבט רעמבאווסקי — אז ער זאל די דאזיגע קארדינאלע לאזונגען, וואס ער האט אליין און דורך דער פארטיי געפרעדיגט פערלייקנען, אדער זיך פון זיי אפזאגען. דעריבער ערלויב איך מיר, איצט א בעשיידענער מענש איהם צו דערמאהנען אפשר אין א נישט געשיקטער פארם. די לאזונגען וואס ער האט אמאל אזוי דרייסט געפרעדיגט — און היינט אפשר פערגעסען“.

אין דעם ארטיקעל דערמאהנט דער אויטאר איינעגע אינטערעסאנטע פאלען. געווען איז עס אין 1919 בעת די קאמפען אין לעמבערג. דער אויטאר האט זיך בעטייליגט אין די קאמפען און מיט זיין אפטיילונג פון מאשינען געוועהרן האט ער געדארפט אפהיטען און אפשלאגען פון די עוונטועלע אוקראינישע אטאקעס פערשידענע בנינים ביי דער באהן. עס איז געווען ביינאכט און פלוצלינג איז צו איהם צוגעלאפען א ציטערדיגער כמעט בעוואוסטלאז פון שרעק — א קליין מענשעל אין א לאנגען אפגעריסענעם כאלאט. א בלוי־בלייך פנים פון א קינד, סעמיטישע שטריכען, שווארצע גרויסע אויגען, און א אפגעבלאקטען קאפעלושעל ער האט געקענט האבען 16 יאהר.

— הער קאמענדאנט... הער אפיציר... איך וויל אויך... איך וויל ראטעווען מיטן פוילישען מיליטער... און דארט לאזט נישט די וואך...

א בליצארטיגער אנדראנג פון געגענזייטיגע געפיהלען, ווי לעכערליך, נישטיג, האט ער אויסגעזעהען, דער דאזיגער אהן כוחות, וואס האט געציטערט פון שרעק און גלייכצייטיג ווי פרעכטיג, ערהאבען ריטערליך.

— קום! אין דער רייהע!...

און ער איז געגאנגען מיט אונז דער דאזיגער קליינער קרענקליכער איזיא מאנדשיין, ווען מיר האבען זיך שוין געפינען אין סאמע צענטער פון דאזיגען גיהנום, אויף דער ערד, האב איך א קוק געטון אויף איזיא׳ן — ער האט שוין נישט געציטערט — אלס בעהנטער צום טויט, אלס גרעסער. שטארקער און עפעס פרעהליכער, אזוי אז עס האט זיך פולשטענדיג פערלוירען דאס בילד פון דעם אויסגעהונגערטען, שרעקעוודיגען קינד — יוד און עס איז געבליבען נישט קוקענדיג אויפ׳ן כאלאט און פאות — א זעלנער א העלד.

צוזאמען מיט עטליכע זעלנער איז ער אפקאמאנדירט געווארען איבערצורוקען וואגאנען מיט אמוניציע, וואס זענען געווען בעדראהט בעשאסען צו ווערען. א גאנצע נאכט האט איזיא ווי א אלטער סאלדאט געארבייט אויף דער בעדראהטער פאזיציע. ער האט אויף גארנישט געקוקט מיט געוואלדיגע מסירת־נפש, האט ער אונטער׳ן האגעל פון גראנאטען מיט די לעצטע כוחות געשטופט די וואגאנעס, נאר בכדי צו ראטעווען דעם דאזיגען אוצר.

ביז אינדערפריה, ווען אלץ איז שטיל געווארען, איז אויך ער שוואך געווארען. עטעמדיג שווער האט ער זיך אנגעלעהנט אויף דער פייכטער וואנד און די מידע אויגען האבען זיך איהם פערמאכט.

און ווי ער האט אזוי געדרימעלט האט איהם ארומגערינגעלט א מחנה צופעליגע גרויע מענשען מיט מערקווירדיג פיינדליך גליהענדיגע אויגען...

— א יוד!... א יוד... איינער איז צו איהם צו און האט איהם מיט א הארטער פויסט א קלאפ בעגעבען אין דער זייט — און א צווייטער א דריטער...

איך האב עס בעמערקט — און אנגעהויבען צו לויפען... אזא אונרחמנות נערדען רייסענדער שמערץ — איך האב געזעהען יודער אונקלארע אויגען פול מיט שרעק און מיט נישט בעגרינדעטער אנקלאגע פארוואס? פארוואס? איך בין... — יוד... היני־טישער...

דערנעבען איז געשטאנען א זעלנער א קאפראל און האט געקוקט... גארנישט נאר געקוקט... פלוצלונג איז אנגעקומען א אפיצער אלע זענען זיך צולויפען...

— קאפראל!..

— בעפעהל, הער קאפיטאן.

— א קאפראל איז געשטאנען... געשטאנען און געקוקט גלייכגילטיג ווי מען האט דעם דאזיגען ארימען שוצלאזען געשלאגען? ווען מען האט בעליידיגט די ווירדע פון א שוואכען, שוצלאזען מענש?

— דאס איז א יוד הער קאפיטאן... נישט א אונזעריגער...

— פונקט אזא בירגער פון אונזער פרייער געמיינזאם פאטערלאנד ווי איהר און איך. פוילען איז פאר אלע איהרע בירגער איין גערעכטע מוטער. עס איז נישט פערהאן קיין בירגער פון ערשטער און צווייטער קלאס. איהר זאלט דאס געדענקען, אז א זעלנער, א פאלאק, וואס האט נישט די דרייסקייט צו שיצען די מענשליכע ווירדע פון אנדערע. פערדינט נישט, אז ער זאל טראגען דעם מונדיר פון א פוילישען זעלנער — אז ער זאל זיין א פאלאק. — דער אפיצער האט נאך נישט געוואוסט אז דאס דאזיגע נעבעכדיגע יודעל, איז א זעלנער — א פרייוויליגער, — א נאמענלאזער העלד.

און דער אפיצער איז געווען דער דעמאלסדיגער קאמענדאנט פון הויפט וואקזאל, קאפיטאן קאזימיערזש בארטעל.

דער אויטאר ציטירט נאך איניגע עהנליכע פאקטען און פערענדיגן:

„אין דעצעמבער 1935 שווייגט פראפ. קאזימיערזש בארטעל... אפילו דאן, ווען מען בעט איהם ער זאל רעדען — ווייל ער דארף רעדען — זיין שטימע איז צו וויכטיג“.

וועגען דער עלעמענטארער זיכערקייט פון בירגער

אין נעכטיגען „ראבאטניק“ האט ק. טשאפינסקי פערעפענטליכט א ארטיקעל אונטער׳ן קעפעל „געגען דער כוואליע פון אנטיסעמיטיזם“. טשאפינסקי שרייבט צווישען אנדערעס:

דאס, וואס עס קומט איצט פאר אויף די גאסען פון א סך שטעט און דערפער אין פוילען דארף ארויסרופען א טיף פערטראכטען זיך פון אלע פערנינפטיגערע בירגער פון דער מלוכה.

דאס איז שוין נישט קיין אנטיסעמיטישע אגיטאציע — עס הערט בעמליך אויף די עלעמענטארע זיכערקייט פון א געוויסע קאטעגאריע בירגער. מיר בעהמען די ערשטע בעסטע צייטונג אין דער האנד אריין, למשל דעם ענדעקישען „גאניעץ“. מיר לייענען, אז אין ווארע אונטער בלאניע האבען אונבעקאנטע אריינגעווארפען א האנד גראנאט אין געשעפט פון לעווקאוויטש, דער גראנאט האט פערניכטעט דאס געוועלב און פערוואונדעט א קרובה פון דעם אייגענטימער, זאנדער. מיר לייענען, אז אין לעמבערג האט זונטאג די ענדעקישע באיובקע אטאקירט דעם לאקאל אין וועלכען עס איז פארגעקומען א מיטינג פון דער יוגענד, וואס האט פראטעסטירט געגען די אנטי־יודישע עקסצעסען. דער אנגריף איז אבגעשלאגען געווארען אבער אויף די גאסען האט די באיובקע אנגעהויבען צו בעפאלען די רוהיגע אדורכגעהער. מען האט געשלאגען יודען מיט שטעקענס, קאסטעטען אייזערנע שטאבעס. די אדורכגעהער זענען געפאלען אויף די גאסען בעגיסענדיג זיך מיט בלוט. די פאגאטאוויע האט ערטיילט הילף 15 מאן. דעם יונגען מאטוריסט כאנבעלעס האט מען געשטאכען מיט א מעסער אין די פלייצע זיין צושטאנד איז א שווערער.

א בילדעל וואס איז נאר גענומען אלס ביישפיל... אלס עפעטער כמעט שוין טעגליך לייענען מיר אזעלכע מעלדונגען.

וואס וועט זיין ווייטער? די ענדעקישע פרעסע מיט׳ן „דזענניק נאראדאווי“ אין דער שפיץ העצט טעגליך, א טייל פון דער „סאנאציע“ האט בעשלאסען צו כאפען איהר אייגענעם אנטיסעמיטיזם, בכדי צו כאפען די אנטי יודישע שטימונגען אויפ׳ן „סאנאטארישען“ זעגעל. העצען טאקע די נאקאזידניא“ אין דעם לייט ארטיקעל פון נומער 7 געגען יודען אלס „אקופאנטען“. זיי זאגען אן, אז איינגיכען וועט דער פוילישער ערד מיאוס ווערען צו טאלערירען יודען.

און וואו איז, ווען מיר פרעגען, דאס אזוי אונטערגעשטראכענע, אזוי מאניפעסטירטע, אזוי אסטענטאסיוו געפרעדיגטע קריסטענטום פון „נאציאנאלען“ לאגער? צי געפינט עס זיך אויף דעם אייווערנעם עק פון פאגראם שטעקען? לאמיר לייענען דאס וואס עס שרייבט דער געשעצטער פראנדזינסקי אין „קורייער פאזנאנסקי“ דווקא אין מאמענט ווען דאס „היטלער־לאנד“ פייניגט יודען און קאטאליקען; שרייבט דער גלח פראנדזינסקי.

„די דייטשע מעטאדע זיך צו ערלעדיגען מיט די יודען איז נישט גענוג (!) פאר פוילען, וואס ליידט אויף 10 פראצענט יודען און יודאפילען. פעראָרדנונגען לויט׳ן מוסטער פון דייטשלאנד וועלען לאנגען נאר אויף דער צוגרייטונגס צייט (!!) צו דעם, וואס אין פוילען איז עס א נויטווענדיגקייט“ (?)...

מען דארף מודה זיין, אז אפילו דער קאנסערוואטיווער „בונט מלאדיך“ גיט א שארפען אפשניט דעם היציגען גלח, אבער זייער אגיטאציע געהט. היטלערס מעטאדען — זאגען די אגיטאטארען זענען נישט גענוג.

און פאקטיש האבען די פיהרער פון דריטען רייך (שאכט למשל) געמאכט שארפע בעווארענישען געגען גאסען עקסצעסען; זיי האבען ערקלערט, אז זיי אנערקענען נאר דעם „געזעצליכען“ וועג. און אין פוילען טראגט זיך דער ענין אלס מעהר אריבער אויף דער גאס...

מיר פערשטעהען — דער קריזיס האט וועהטאגליך געשלאגען די קליינע בורזשואזיע, האט גורם געווען א געוואלדיגע ארבייטסלאזיגקייט צווישען דער יונגער אינטעליגענץ, האט פערשטארקט די קאנקורענץ, האט ארויסגערופען א שטימונג פון פערצווייפלונג — ווארפט די דעזארגאניזירטע יוגענד אויף דער גאס בכדי צו זוכען — דעם שולדיגען אין דער נויט און ארבייטסלאזיגקייט, און דעם גאנצען קאמפלעקס פון די קאפיטאליסטישע בעדינגונגען זעהט נישט די יוגענד — זי שלאגט דעריבער דעם יוד און צומייסטען טאקע דעם ארימסטען, און דעם קרבן פון דעמזעלבען קריזיס, ווייל די עלטערע און „מעהר דערפאהרענע“ לערנען אזוי די דאזיגע יוגענד: אביעקטיוו איז אייגענטליך דער דאזיגער אסען אנטיסעמיטיזם דער וועג צו פערשטארקען די פאזיציע פון קאפיטאליזם, דער וועג צום פאשיזם פון היטלערס טיפ, דער וועג צו צוקלאפען דעם ארבייטער קלאס. עס איז נאטירליך, אז די פערביטערטע ארבייטסלאזע יוגענד דאס רוב פון דער קליינער בורזשואזיע ווערט פשוט א אונבעוואוסטזיניג געוועהר פון די פוילישע פאשיסטען פון היטלעריסטישען טיפ.

אבער נישט אין דעם האנדעלט עס זיך איצט. עס האנדעלט זיך פשוט אין דער עלעמענטארער זיכערקייט פאר׳ן בירגער. צי זאל עקזיסטירען די מלוכה, אדער דער כאאס? די פוילישע היטלעראַוואָצעס רייבען זיך די הענד און ווילען שווימען אויף דער אנטיסעמיטישער כוואליע — צו הערשאפט, צו דיקטאטור. און דערווייל בעשאפען זיי א כאאס, דעזארגאניזירען די געזעלשאפט, קאמפראמיטירען פוילען“.

יודישע דעלעגאציע ביי מארשאל אווערעסקו

בוקארעשט (יט״א). דער פעלד־מארשאל פון דער רומענישער ארמעע און וועלט־קריג און פיהרער פון דער רומענישער פאלקס־פארטיי, אווערעסקו, האט אויפגענומען א יודישע דעלעגאציע בראש מיט׳ן פרעזעס פון דער „אוניאן פון רומענישע יודען“, ד״ר ווילהעלם פילדערמאן. בעת דער קאנפערענץ זענען בעהאנדעלט געווארען פערשידענע אינערן־פאליטישע אנגעלעגענהייטען. צוו. אגד. דיפראפאגאנדע פון די עקסטרעמיסטישע פארטייען. מארשאל אווערעסקו האט פערזיכערט דער דעלעגאציע אז פונקט ווי שטענדיג, וועט ער זיך איינשטעלען פאר דער גלייכבערעכטיגונג פון אלע בירגער און פאר דער זיכערונג פון די מענשען־רעכט אין רומעניען.

נייער פאָלקסבלאַט

דאָס לאָדזער לעבן

נייער פאָלקסבלאַט

מאָנטאָג, 23 דעצעמבער
כ"ז כסלו תרצז

זון-אויפגאַנג 7.44
זון-אונטערגאַנג 3.26

צו די לאָדזער האַנדווערקער-געזעלן!

געציילטע טעג טיילן אונז אָפּ פון דעם לעצטן טערמין אַנצוגעבן ווענדונגען אין דער האַנדווערקער קאַמער וועגן צולאַזן צו די פּערליכטערטע געזעלן - עקזאַמענס.

דעם 31-טן דעצעמבער פון היינטיגן יאָהר איז אַ ווענדפּונקט אין דעם לעבן פון אַ ווירטשאַפט־ליך אַקטיווען טייל פון דער יודישער אַרבייטענדער בעפעלקערונג.

האַנדווערקער - געזעלן, וואָס לאָזן דורך ליכטזיניג דעם דאָזיגן טערמין, בעגעהען דער־מיט אַ נישט - פערציילבאַרן פעהלער, נישט נאָר קעגן זיך אַליין, נאָר אויך קעגן די אַלע, וואָס וואָלטן בײַ זיי שפּעטער זיך געקענט אויסלערנען אַ פאַך.

אויף וויפיל די עקזיסטירענדע פאַרשריפטן זאָ־לן נישט געענדערט ווערן, וועלן שוין די דער־מאָהנטע געזעלן קיינמאָל נישט האָבן קיין מעג־ליכקייט צו ווערן זעלבסטשטענדיגע האַנדווערקער מיטן רעכט צו לערנען אַנדערע.

מיר מאַכן אויפמערקזאַם, אַז דאָס דערלאַנגען אַ ווענדונג אין דער האַנדווערקער־קאַמער וועגן צולאָזן צום עקזאַמען איז נישט פאַרבונדן מיטן איינצאָהלען די עקזאַמינאַר־טאַקסע. דאָס קען גע־מאַכט ווערן שפּעטער, ווען דער בעטרעפענדער בע־קומט אַ מיטטיילונג, אַז ער ווערט צוגעלאָזן צום עקזאַמען.

די ווענדונג מיט די ענטשפּרעכענדע דאָקומענטן אָדער אַ טייל פון זיי, קען אָפּגעגעבן ווערן פּער־זענליך, אָדער צוגעשיקט דורך אַ פּאָלעצאָנע פּריף, דורך דער פּאָסט, דערפאַר איז געוואונשן צו־צולייגן פאַר איין זלאָטי פּאָסטמאַרקען אויף קאָ־רעספּאָנדענץ - קאָסטן פאַר דער האַנדווערקער-קאַמער.

די וויכטיגסטע דאָקומענטן, וועלכע מען בע־דאַרף בײַלייגן זענען:

1) אַ בעשייניגונג פון דעם זעלבסטשטענדיגען האַנדווערקער, בײַ וועמען מען האָט דאָס פאַך גע־לערנט.

2) אַ בעשייניגונג בײַ וועמען מען האָט די לעצ־טע יאָהרען געאַרבייט.

די דאָזיגע דאָקומענטן דאַרפן בעשטעטיגט ווערן דורכן ענטשפּרעכענדן ציך, אָדער אַנדערע אָפיציעלע אינסטיטוציע, ווי: גמינע, מאַגיסטראַט א. אַנד.

3) אויב מעגליך, אַ בעשייניגונג וועגן ענדיגען אַ פאַך־דערגענצונגס־שול.

די פאָרמולאַרן פון דער ווענדונג און בעשיי־ניגונגען זענען פאָלגענדע:

Do
Pana Prezesa Izby Rzemieślniczej
w———

PODANIE
o dopuszczenie do egzaminu czeladniczego
Dla zawodu———
terminatora, pomocnika———
zamieszkałego w———
Mam zaszczyt uprzejmie prosić o dopuszczenie mnie do egzaminu czeladniczego. Załączam:
1) ———
2) ———
———
Podpis———
Łódź ———dnia———193———

פאָרם פון אַ בעשייניגונג בײַ וועמען מען האָט געלערנט אָדער געאַרבייט:

Imię i nazwisko pracodawcy———
zam. w———
przy ul.——— Nr.———
Karta rzemieślnicza Nr.———
wydana dn.———

ZAŚWIADCZENIE.
Niniejszem zaświadczam, iż p.——— pracował w moim warsztacie——— 3 lata w charakterze terminatora, od dnia——— roku——— do dnia——— roku——— jako pomocnik.
Zaświadczenie to wydają p.——— celem przedstawienia Izbie Rzemieślniczej w———
Podpis———
Łódź, dnia——— roku———

קוים קען דער בעטרעפענדער נישט צושטעלן קיין דאָקומענט ווי ער האָט געלערנט אָדער געאַר־בייט, ווייל די פריזאָגן האָבן עמיגרירט, אָדער עקזיסטירען מעהר נישט, קען דאָס בעשטעטיגט ווע־רען דורך עדות - האַנדווערקער, וואָס האָבן האַנד־ווערקער - קאַרטען, לויט פאָלגענדן פאָרמולאַר:

ZAŚWIADCZENIE.
My niżej podpisani:
1)——— posiadający kartę rzemieślniczą za Nr.——— wydaną przez Starostwo Powiatowe w——— dn.——— roku——— i 2)——— posiadający kartę rzemieślniczą za Nr.——— wydaną przez Starostwo Powiatowe w——— dn.——— roku——— niniejszem zaświadczamy, że p.——— pracuje w zawodzie——— od roku——— do chwili obecnej.
1) podpis———
2) podpis———

אויך די בעשייניגונג דאַרף בעשטעטיגט ווערן דורכן ציך, אָדער אַנדערע אָפיציעלע אינסטיטוציע, ווי: גמינע, מאַגיסטראַט א. אַנד.

אינפאָרמאַציעס וועגן די אויבענדערמאָהנטע ענינים קען מען בעקומען אין דער געזעלשאַפט „אָרט", וואָלטשאַנסקאַ 27 און אין אַלע האַנדווער־קער אָרגאַניזאַציעס.

א גאַז-קיך
פערזיכערט דיר בעקוועמליכקייט, ריינקייט און שנעלקייט פון אַרבייט.

א באָד-גאַז-קוכעל
פערזיכערט דיר מיט ביליגע קאָסטען די מעגליכקייט צו בע־נוצען צו יעדער מינוט אַ באָד ווי אויך אַ שטענדיגע קוועלע פון ליפענד, הייס וואַסער.

א גאַז-קוכעל
צו בעהייצונג, וואַרעמען אין וואַשקעסעל און קאָרידאָר, פערזיכערט דיר אַ פּראָפּאָרציאָנעלע טעמפּע־ראַטור פון דער גאַנצער וואוינונג.

גאַז-אַפּאַראַטען
קען מען בעקומען ביליג און אויף ראַטעס אין

Sklep Gazowni w Łodzi
ulica Piotrkowska № 40, tel. 121-08.

אַנגענומען דעם קהלה-בודזשעט אין דער דריטער לעזונג
בעשלאָסן די שכירות-רעדוקציע פון שחיטה-פּערזאָנאַל. — נעכטיגע זיצונגען פון קהלה-פערוואַלטונג

נעכטען איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון דער קהלה-פערוואַלטונג אונטער'ן פאָרזיץ פון פּרעזעס מינצבערג. די זיצונג איז צוגעטרעטען צו בעטראַכ־טען דעם בודזשעט. פּרעזעס מינצבערג האָט אָפּגעג־געבן אַ בעריכט וועגן דער פאַראַמלונג מיט'ן אַנטייל פון דאַזאַרעס, פּרנסים, ראַבינאַט און עסקנים וועגן דער שחיטה פראַגע, נאָך אַ דיסקוסיע איז דער פראַגע איז אַריינגעפּלאָסען אַ פאָרשלאַג, אַז כדי צו קענען רעדוצירען די פּענסיעס פון די שוחטים און אַנדער שחיטה-פּערזאָנאַל און היות יו זיי ווערען פערערכענט אַלס פיזישע אַרבייטער, זאָל דאָס גאַנצע שחיטה פּערזאָנאַל געקינדיגט ווערען אויף 2 וואָ־כען, כדי צו קענען שליסען אַ נייעם אָפּמאַך. דער פאָרשלאַג איז אָפּגעוואָרפען געוואָרען.

דאַן איז אויך אָפּגעוואָרפען געוואָרען אַ צווייטער פאָרשלאַג וועגען איינגעהען אויף ווייטערדיגע רעדוקציע פון דער פּענסיע פון שחיטה-פּערזאָנאַל. אויך דער פאָרשלאַג איז אָפּגעוואָרפען, ס'איז אַנגע־נומען געוואָרען דער פאָרשלאַג צו רעדוצירען די פּענסיעס פון שחיטה-פּערזאָנאַל מ'ט 5 ביז 20 פּראָ־צענט און צו שטרעבען צו רעגולירען די פראַגע. אַזוי אַרום איז דער שחיטה בודזשעט אַנגענומען גע־וואָרען. נאָך דעם ווי ס'איז אַריינגעשטעלט געוואָרען אין בודזשעט אַ פּאָזיציע פון 500 זלאָטעס פאַר'ן אָרטאָדאָקסישען לעהרער-פּערסאָנאַל און צו העכערען די סובסידיע פאַר'ן לעגיאָן א. ע. פון בערעק יאָסע־לאַוויטש ביז 1000 זלאָטעס, איז דער בודזשעט אַנ־גענומען געוואָרען אין דער צווייטער לעזונג אויף אַ סומע פון 1453000 זלאָטעס.

דאַן איז ערקלערט געוואָרען אַ הפסקה ביז 6 אַ זייגער אין אָוונד, ווען די פערוואַלטונג איז צו־געטרעטען צו דער דריטער לעזונג פון בודזשעט.

* * *

אויף דער אָווענדזיצונג איז אַנגענומען געוואָרען דער בודזשעט אין דער דריטער לעזונג.

עס זענען נאָך געמאַכט געוואָרען ענדערונגען אין דער פּאָזיציע פון די שכירות פאַר די קהלה־אַנגעשטעלטע אין אַלע אָפּטיילונגען. די ענדערונגען בעשטעהן אין רעדוקציעס פון די שכירות.

אויפ'ן באַלוטער מאַרק

ווי בעקאַנט, איז נעכטען ערלויבט געווען אָפּען צו האַלטען די געשעפטען און צו האַנדלען אויף די מערק פון 1 ביז 6 אַ זייגער אָוונד. אין צו־זאַמענהאַנג דערמיט, איז נעכטען געקומען צו ערנ־סטע אַוואַנטורעס, וועלכע ס'האָבען אַרויסגערופען גרופּעס ענדעקישע כוליגאַנעס אויפ'ן באַלוטער מאַרק.

1 אַ זייגער בייטאָג ווען די יודישע טאָרג-שטייער האָבען אויסגעלעגט זייערע סחורות און די בוידען, האָבען זיך אויפ'ן באַלוטער מאַרק אָנגעהויבען צו בעוויזען ענדעקישע אַגיטאַטאָרען, וועלכע האָבען געהעצט די קריסטליכע קונים, אַז זיי זאָלען נישט קויפען בײַ יודען, דערפאַר האָבען זיי פערטיילט גיפ־טיגע אַנטיסעמיטישע העץ-בלעטלעך, וועלכע זענען געדרוקט געוואָרען אין דער דרוקעריי פון דער „גאַ־זעטאַ נאַראָדאָוואַ". אין די העץ-בלעטלעך האָט מען אויפגעפאָדערט די קונים נישט צו קויפען בײַ יודען ספּעציעל פאַר די חנאות.

יועהט אויס, אַז די גאַנצע אַרבייט איז געפיהרט געוואָרען מיט אַ סיסטעם, ווייל אָנגעהויבען האָט זיך עס מיט די אַגיטאַציע - בלעטלעך און באַלד דערויף האָבען זיך פון אַלע זייטען אָנגעהויבען צו שיטען גרופּעס כוליגאַנעס, וועלכע זענען בעפאַלען די יודי־שע טאָרג-שטייער און זייערע סטראַגאַנעס. מ'האָט אָנגעהויבען שלאָגען און צו פערניכטען די סחורות. ספּעציעל האָבען די כוליגאַנעס געצילט צו די סחו־רות, וועלכע מ'קען לייכט פערניכטען, ווי גלאָז, פּאָר־צעלאַן, וועלכע זענען צובראָכען געוואָרען און די סחורות זענען געוואָרפען געוואָרען אין דער בלאָטע, פערשטעהט זיך, אַז ס'האָבען נישט געפעהלט אויך אַזעלכע, וועלכע האָבען צוגענומען די סחורות פאַר זיך.

אויפן מאַרק איז ענטשטאַנען אַ שרעקליכער טו־מעל, עטליכע יודען האָבען שוין בעקומען געשלאָגען. צום גליק איז פּאָליציי, וועלכע איז געווען אויפן אָרט צוגעטרעטען צו ליקווידירען דעם כוליגאַנישען אָנ־פאַל. די פּאָליציי האָט פּונאַנדערגעטריבען די כולי־גאַנעס און עטליכע פון זיי אַרעסטירט.

צוליב דעם, וואָס ס'איז געווען אַ געפאַהר, אַז די כוליגאַנעס זאָלען איבער'חזר'ן זייער אָנפאַל, האָט די פּאָליציי אַרום 4 אַ זייגער נאָכמיטאָג געהייסען אַפּרייניגען דעם מאַרק. קיין איין טאָרג-שטייער האָט מעהר נישט געקענט בלייבען האַנדלען און דער באַ־לוטער מאַרק איז געוואָרען ליידיג. אויך די אַרומיגע געוועלבער זענען פערמאַכט געוואָרען. די רוה איז שוין מעהר נישט געשטערט געוואָרען.

צוליב דער אונרוהיגער שטימונג אויפ'ן באַלוטער מאַרק האָבען אויך נישט געהאַנדעלט די האַלעס אויף קאָשטשעלנאַ גאַס, וועלכע זענען שוין פערמאַכט געוואָרען אַרום 4 אַ זייגער אין אָוונט.

היימלאָז און אַרבייטסלאָז
זיך געוואָרפען אונטער'ן טראַמוואַי און איינגענומען סם

(א) אויף קילינסקיעגאָ 108 האָט זיך, מחמת אַרבייטסלאָזיגקייט און נויט, געוואָרפען אונטערן טראַמוואַי דער 20-יאָהריגער קאַזשימיעזש וואָזש־ניאַק (פון ראַוסקאַ 22) דער קאָנדוקטאָר האָט בע־צייטענס פערהאַלטען דעם טראַמוואַי, אָבער וואָזש־ניאַק האָט דאָך בעקומען אַ שטאַרקען קלאַפּ פונ'ם שויץ-ברעט און ער איז שטאַרק צוקאַליעטשעט גע־וואָרען. פּאָגאָטאָוויע האָט איהם ערטיילט ערשטע הילף.

(א) אויף באַלוטער מאַרק האָט זיך געסם'ט מיט זאַלץ-זויער די היימלאָזע פעליציאַ יאַנטשאַק, וועלכע איז געקומען פון קאַליש קיין לאָדז זוכען אַרבייט, און נישט געפונען...

אין אַ שווערען צושטאַנד האָט מען זי אָפּגע־פיהרט אין שפּיטאָל.

קאָנטראָלירט די פּאַבאָר-רשימות

(א) פון 2טען ביז 16טען יאַנואַר 1936, וועלען אין מיליטערישען ביוראָ בײַ דער שטאָט פערוואַלטונג פּעטריקאָווער 165, אין די ביוראָ שעה'ן אויסגעלעגט ווערען די רשימות פון די פּאָבאָראָווע פון יאָהרגאַנג 1915.

די פּעראינטערעסירטע פּאָבאָראָווע דאַרפען קאָנ־טראָלירען די ריכטיגקייט פון דער רעגיסטראַציע און אויב זיי וועלען בעמערקען אַ פעהלער אָדער אונפּינקטליכקייט דאַרף מען וועגן דעם באַלד מעלדען

אַפּטייקען.
היינטיגע נאַכט - דיזשורען

(א) היינט בײַנאַכט דיזשורירען פאָלגענדע אַפּ־טייקען: מ. קאַצפּערקעוויטש (זגערזשער 54), רי־טעל (קאָפּערניקאַ 26), י. זונדעלעוויטש (פּעט־ריקאָווער 25), ס. באַיאַרסקי און וו. שאַט (פּזשע־יאַזד 19), מ. ליפּשיץ (פּעטריקאָווער 193), א. ריכ־טער און ב. לאַבאָדאַ (11 ליסטאָפּאַדאַ 86)

אַנשטאָט חנאות-דעפּעשען
שפּענדען לטובת די אָרימסטע פון אונזער שטאָט

אַנשטאָט חנאות-גראַטולאַציעס וועט מען הײַ־יאָהר שפּענדען לטובת די אָרימסטע פון אונזער שטאָט, שפּענדען נעמט אָן די קאַנצעלאַריע פון בירגער-קאָמיטעט פאַר די אָרימסטע אין אונזער שטאָט, זאַוואַדזקאַ 11 צימער 43.

אַן אַנאָנימער נדבן שיקט אַריין 200 זל. פאַר „טאָז"

ערהאַלטען איז אין „טאָז" אָנגעקומען 200 זלאָטיס פון אַ נדבן, וועלכער האָט נישט געוואָלט איבערגעבען זיין נאָמען, אַ סומע פון 200 זלאָטיס, דערבײַ האָט ער אָנגעגעבען אַ בעדינג אַז פאַר די 200 זלאָטיס זאָלען אײַנגעקויפט ווערען שיכלעך פאַר אָרימע קינדער, די פערוואַלטונג פון „טאָז" האָט אײַנגעקויפט צו דעם צוועק 50 פּאָר שיך און זיי פערטיילט צווישען אָרימע יודישע קינדער.

טראַן פאַר אָרימע קינדער

דאָס מיניסטעריום פאַר געזעלשאַפטליכער שוץ האָט בעשטימט פאַר לאָדז און לאָדזער וואָיעוואָדזטווע אַ געוויסען קרעדיט אויף אײַנצוקויפען טראַן פאַר אָרימע קינדער.

צו דעם צוועק איז אײַנגעקויפט געוואָרען אַ גרויסער קוואַנטום טראַן, וואָס וועט פערטיילט ווערען צווישען פערשידענע אינסטיטוציעס, ערצי־הונגס-אַנשטאַלטען און יתומים-הייזער.

אָוועקגעפאַלען פאַר הונגער

(א) אויף זגערזשער גאַס איז אָוועקגעפאַלען פאַר אויסשעפּונג און הונגער דער 35-יאָהריגער יוזעף קוכאַנסקי. פּאָגאָטאָווי האָט איהם ערטיילט ערשטע הילף און אָפּגעפיהרט אין שטאָטישען זאַ־מעלפּונקט.

KINO TEATR
MIRAŻ
11 LISTOPADA 16

היינט גרויסע פּרעמיערע!
Paul Muni
אין דעם נייעסטען פילם-מייסטערווערק א. נאָמען:
„איך קעמף פאַר לעבען"
קאַמף פון אַ מענש מיט דער אומגע־רעכטיגקייט פון דער וועלט!
אויסער'ן פּראָגראַם: קלאַנג-צוגאַבען און P.A.T.
אָנהויב 4 נאָכמ. שבת און זונטאָג 12בייט.

טעאַטער
„ראַזמאַיטאָשטשי“
ציגעל־גאַס 27, טעל. 112-25.
דיר.: דוד צעלמייסטער.

נאָר 15 טעג
פון מיטוואָך, 25 דעצעמבער
9 אָוונט
גאַסטשפּילען

תל-אביב

פּרטים קומען
בילעטען שוין צו בעקומען אין קאַסע פון טעאַטער.

מ. קיפּנים וועגען „תל אביב“:

..... די רעוויו „תל־אביב“ וואָס געהט היינט אין „נאָוואָשטשי“ צום 75־טען מאָל איז יודיש לויט דער אינסצעניזאַציע פון תל־אביב׳ער „המאַטאַטאַ“ פערמאָגט אַזאַ שפּל פרישקייט און מעלאָ־דיע, עקזאָטישקייט און טאָן און הומאָר און זעלבסט־קריטיק, אַז עס ווילט זיך זעהען און הערען די זאַך נישט צוויי מאָל, נאָר פיר און פינף מאָל.

וויפיל מאָל מען זאָל נישט הערען דאָס שטי־מונגספולע תימנ׳ער ליד מוז מען מיטגעריסען ווע־רען פון דער עקזאָטישקייט און וואַרימקייט, וואָס טראָגט זיך פון מזרחשים האַמאָנטיזם, איין מאָל הע־רען „צו־נאַסט ביי אַראַבער“ איז ווייניג און ווי זיס איז און בע׳חנ׳ט דאָס שבת־מלכה געזאַנג „איזה פלא“ מיט אַזאַ טעמפּאָ און פייער, אַז עס הויבט אויף פון אָרט און עס וויל זיך מיטזינגען און מיט־טאַנצען ....

(„היינט“ נומער 218).

גוט מאָרגען!

צו די חכמי ה׳„אָרענדאַווניק“!..

אין איינעם פון די לעצטע נומערן, מאַכען די „חכמי ה׳אָרענדאַווניק“ אַזאַ פאָרשלאַג:

— „זשידקעס, צו וואָס זאָלען מיר דאַרפען פיה־רען געגען אייך אַ באָיקאָטאַקציע. צו וואָס זאָלען מיר אויסגעבען געלד אויף די „סקלעפּ כזשעשטשאַנ־סקי“־שילדלעך, צו וואָס זאָלען מיר אויסגעבען געלד אויף שטעקענס און גומענע פאַלקעס, צו וואָס אין מיטען ווינטער זיך אויסשטעלען האַקען שניי־בען, צו וואָס זאָלען מיר זיך דאַרפען בענוצען מיט „שלאָגענדיגע אַרגומענטען“, צו וואָס זיך רייסען די כאַרנעלעס ביים אַגיטירען די „בריטע מאַסען“. פאָלגט אונז, זשידקעס, און בעפרייט אונז פון די קלאָפּאָ־טען. דערצו איז דאָ איין עצה:

— טראָגט אייך, זשידקעס, אַליין מיט גוטען אָפּ פון פוילען. אייער געביין זאָל נישט בלייבען.

עד כאן די „פּראָפּאָזיציע“ פון די „חכמי ה׳אָר־ענדאַווניק“.

נו, ווילען מיר מאַקי די „חכמים“ פון „אָרענ־דאַווניק“ פרעגען עטליכע קשיות:

ווי בעטראַכט מען עס אַליין דאָס „פּאַך“? ביז איצט האָבען מיר געוואוסט, אַז איהר זענט נישט קיין גרויסע חכמים. איצט בעווייזט איהר, אַז איהר זענט קיין סוחרים אויך נישט.

מענשען (ס׳רעדט זיך אַזוי: מענשען!) האָבען אין דער האַנד אַזאַ „גאָלדען אַרטיקעל“ ווי ס׳איז יודען־האַס. מיט דעם „אַרטיקעל“ קען מען דאָך די היינטיגע ציימען נתעשר ווערען, נעמט איהר און בעגראַבט אַליין ס׳„פּאַך“!

וואָס הייסט, איהר הייסט די יודען אַרויספאָהרען פון פוילען?! אַז איהר וועט קיין יודען נישט האָ־בען, מיט וואָס וועט איהר האַנדלען? ווער וועט דער „אָרענדאַווניק“ בילען?

אַז ס׳וועלען קיין יודען נישט זיין, וואָס וועלען טון אייערע „חכמים“ פון „אָרענדאַווניק“? וועלען דאָך אייערע פעדער־באַנדיטען, גיך מוזען צוריקגע־מען צו זייער פאַך. ווער צוריק צום... בעזים, ווער צוריק שרייען: „פּיקאָסקאַ“, ווער צו כאַפּען טויבען, אָדער קויהלען פון די וועגען — מיט האָט אַרויס־טרייבען די יודען פון פוילען פערשטאַרקט איהר דאָך די אַרבייטסלאָזיגקייט אין אייערע רייהען!

אויב ס׳וועלען קיין יודען נישט זיין וועמען וועט איהר באָיקאָטירען? וועמען וועט איהר אַרויסרייסען דעם ביסען פון מויל? וועמען וועט איהר שפּאַלטען קעפּ? וועמען וועלען אייערע „כלאָפּצעס“ וואַרפען פון די אוניווערזיטעטען? אויב די יודען זאָלען מאַקי אייך פאָלגען און אַנטלויפען פון פוילען, וועט דאָך די ערשטע כפרה זיין — דער „אָרענדאַווניק“!

נו, פרעגען מיר אייך: „חכמים“ פון „אָרענדאַוו־ניק“: איהר האָט אַזאַ „גלענצענד“ אַרטיקעל אין די הענט, און בעטראַכט אַליין ס׳פּאַך?

— פע, איהר זענט דאָך קיין סוחרים אויך נישט!

אָב—נעק

די עפּענטליכע ענדעקישע יודען־העצע אויף דער גאַס

ביים עק פּיעטרקאָווער און אַנדזשעיאַ איז לעצטענס געשטאַנען אַ קריסטליכער ציימונגס־פער קויפער, וועלכער האָט דעם גאַנצען טאָג אָהן אויפ־הער אויסגעשריגען הויך אויפן קול: „טאַראָדאָווואַ „זואַרטאַ“, קאַמף מיט יודען! פוילען פאַר פאָליאַקען און פאַלעסטינע פאַר יודען“.

עס איז איבריג צו זאָגען ווי ווייט דאָס דאָ־זיגע לשון האָט געווירקט אויפהעצעריש אויף די קריסטליכע פאַרביי־געהער. דאָס האָט אָבער יודער־אַמאָל בעוויזען ווי ווייט עס דערגרייכט די חוצפה פון די ענדעקעס אויפ׳ן געביט פון יודען־העצע.

די דאָזיגע עפּענטליכע יודען־העצע האָט אָבער וויזט אויס געצויגען די אויפמערקזאַמקייט ביי דער פאָליציי און נעכטען אין אָוענד איז דערזעל בער ציימונגס־פערקויפער אַרעסטירט געוואָרען.

בעשטימט אַן אַרביטראַזש-קאָמיסיע

צו ערלעדיגען דעם סכסוך צווישען די הויזבעזיצער און די סטרוזשעס

(א) ווי בעקאַנט איז דער סכסוך צווישען די הויזוועכטער און הויזבעזיצער אין פוילען ברען.

די 3 קאָנפערענצען האָבען קיין שום רעזולטאַט נישט געגעבען, און די הויז־בעזיצער, שטיצענדיג זיך אויפ׳ן רעדוצירטען דירה־געלד, ווילען רייסען די לוינען ביי די הויזוועכטער שיער נישט אויף... 100 פּראָצענט.

אין שייכות דערמיט איז נעכטען אין לאָקאַל פון פאָלקסהויז, אויף פשעיאַזד 34 פאָרגעקומען אַן אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון די הויזוועכטער, צו וועלכער עס זענען געקומען אַן ערך 2,000 מאַן.

עס איז אויך געקומען דער דעפּוטאַט אורבאַנ־סקי פון וואַרשע.

ווי עס איז בעקאַנט פון פריהער, האָט די צווישען־פעראיינס־קאָמיסיע געבעטען צו בערופען אושידס־קאָמיסיע צו אויספאָרשען די לאַגע פון די הויזוועכטער.

אין דער דאָזיגער קאָמיסיע זענען אַריין מצד׳ן מיניסטעריום פאַר געזעלשאַפטליכע שוץ דער אינ־ספּעקטאָר אַנטאָני פּאַוולאָווסקי, מצד׳ן יוסטיץ־מיני־סטעריום דער פערטרעטער פונ׳ם פאָרזיצער ביים אַרבייטס־געריכט, ראַדינסקי; דער דעלעגאַט פון אינערן־מיניסטעריום וועט בעשטימט ווערען היינט.

אין דער דאָזיגער קאָמיסיע וועלען אויך אַריין פאָר־שטעהער פון די הויזבעזיצער און 5 דעלעגאַטען פון הויזוועכטער־פערבאַנד.

די דעצידיעס פון דער דאָזיגער קאָמיסיע וועלען די הויזוועכטער אָננעהמען אָהן פאָרבעהאַלטען.

שווערע אויטאָ-קאַטאַסטראָפע

(א) אויפ׳ן שאָסעי צווישען לאָסק און זדונסקאַ־וואָליאַ האָט פּאַסירט אַ שווערע קאַטאַסטראָפע מיט׳ן אויטאָ פון איינעם אַנטאָני שימטשאַק—אַן אַגענט פון אַ פערזיכערונגס־געזעלשאַפט.

אינ׳ם אויטאָ האָבען זיך, חוץ שימטשאַק׳ן געפונען זיינע 3 קליענטען, גוט־בעזיצער און דער שאָפער.

אין אַ געוויסען מאָמענט האָט דער שאָפער געוואָלט אויסמיידען אַ גרופּע קינדער, וואָס זענען געלאָפען אַנטקעגען דעם אויטאָ, און ער האָט אַזוי ראַפּטום פערקירעוועט, אַז דער אויטאָ איז אַריינ־געפאַלען אין אַ ראָוו.

אַלע 5 פאָהרענדע זענען שווער פערוואונדעט געוואָרען, און מ׳האָט זיי אָפּגעפיהרט אין לאָסקער שפּיטאָל.

Dr. H. LUBICZ
med.
ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס־קראַנקהייטען
צעגעלניאַנאַ 7 (פריהער 43), טעלעפאָן 141-32
עמפּפאַנגס־שעה׳ן 8-10, 12-2 און 5-8 אָוונט

אויפקלערונג פון קהלה־פּרעזעס דעפּ. ל. מינצבערג

(בריף אין רעדאַקציע)

חשוב׳ער ה׳ רעדאַקטאָר!

איך בעט אייך זעהר אָפּצודרוקען אין אייער ח׳ ציימונג פאָלגענדע ערקלערונג:

מען גיט מיר איבער, אַז ה׳ משה העלמאַן אינ־פאָרמירט די עפּענטליכקייט, אַז צו דער קאָנפערענץ, וואָס איז פאָרגעקומען פאַריגע וואָך אין דער קהלה וועגען עניין שחיטה, האָב איך נישט איינגעלאַדענט דעם „מזרחי“.

איך האַלט רעכטיבער פאַר מיין חוב אויפצוקלע־רען, אַז צו דער דערמאָהנטער קאָנפערענץ האָב איך נישט איינגעלאַדען קיין פּאַרטייען, אלס אַזעלכע, נאָר יחידים, בעקאַנטע כלל־טוער פון אונזער שטאָט, וועל־כע געהערען צו פערשיידענע פּאַרטייען, דערונטער אויך צום „מזרחי“.

וועגען דאָזיגען ענין האָב איך טאַקע אויך גע־מאָלדען ביי דער ערעפענונג פון דער קאָנפערענץ.

ס׳איז זיכער נישט מיין שולד, וואָס די איינגעלאַ־דענע עסקנים פון מזרחי׳שען לאַגער, דערונטער אפילו די „מזרחי“־פרנסים, האָבען געהאַלטען פאַר נישט נויטיג זיך צו בעטייליגען אין דער דאָזיגער אַזוי וויכטיגער בעראַטונג.

איך דאַנק אייך, חשוב׳ער ה׳ רעדאַקטאָר, פאַרן אָפּדרוקען מיין אויפקלערונג און צייכען

מיט אַכטונג
(—) דעפּ. י. ל. מינצבערג
פּרעזעס פון דער קהלה־פערוואַלטונג.

באַנדיטען-אָנפאַלען

(א) אויף וואַשעשניענסקאַ־גאַס איז בעפאַלען און שטאַרק צושלאָגען געוואָרען דורך אומבעקאַנטע דער 40־יאָהריגער סטאָפיל קינקע פון וואַשע־שניענסקאַ 13.

* * *

אויף ראָג באַשעזשינער און מאַרישינער איז בעפאַלען און צושלאָגען געוואָרען דער 32־יאָהרי־גער יוזעף קאַזאַק. פּאָגאָטאָוויע האָט די בייזע ער־טיילט ערשטע הילף.

Doktór
Henrykowski
ספּעציעל־אַרצט פאַר מענער־שוועכע־בעהאַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג
טראַוגוטאַ 9. טעל. 262-98
נעמט אָן פון 8—11 און פון 6—9 אָוונד.
זונטאָג פון 9 פריה ביז 12.30 בייטאָג

שטורמדיגע ציימען

58

ראָמאַן

— און איהר מיינט, אַז זעקס פאָליציאַנטען וועלען זיך אַנ׳עצה געבען מיט סעלים־כאַנ׳ען? — ערקלערט דער דיזשורנער פאָליציאַנט און ריהרט זיך נאָך אַלץ נישט פון אָרט: — ער וועט זיי אַלע אויס׳הרג׳ענען און — אַנטלויפען.

— אָבער איהר הערט דאָך — ער שלאָפט און איז איינער אַליין! מיר וועלען איהם בינדען, דאַן איז שוין נישטאָ וואָס פאַר איהם מורא צו האָבען.

— איהר ווילט פערדינען די בעלוינונג, וואָס ס׳איז בעשטימט פאַר סעלים־כאַנ׳ס קאָפּ! אהא...
— שמייכעלט דער פאָליציאַנט. — נו, כ׳וועל אויפ־וועקען דעם עלטסטען, זאָל ער אויך הערען די געשיכטע.

דער פאָליציאַנט הויבט זיך פויל אויף, געהט אַריין אין צווייטען צימער און פערמאַכט הינטער זיך די טיר. קיביראַוו שטעהט ווי אויף ברענענדיגע קויהלען, ער ציטערט אינגאַנצען פאַר אויפרעגונג און אונגעדולד.

זאָגען ווער ער איז, וויל ער נישט... טאָמער פאַלט אַדורך דאָס עסק, טאָמער געלינגט נישט איצט צו פּאַקען סעלים־כאַנ׳ען, דאַרף דאָס גע־היימניס, אַז ער געפינט זיך אין סעלים־כאַנ׳ס לאַ־גער דערווייל נישט ווערען אויפגעדעקט. דער סוד דאַרף בלייבען אַזוי לאַנג אַ סוד, ביז וואַנען סעלים כאַן וועט זיך נישט געפינען אין די הענד פון דער רעגירונג.

קיביראַוו קוקט מיט אַ געשפּאַנטער אונגע־דולדיגקייט אויפ׳ן זייגער, וואָס הענגט אין צימער, יעדע מינוט זעהט ביי איהם איצט אויס אַן אייביגקייט. צום טייוועל, ווי דער פאָליציאַנט זוימט זיך עס אין צווייטען צימער! אַך, ווען ער זיך מיט זיי שפּעטער אָפּרעכענען! זיי וועלען אַלע פערלירען זייערע שטעלעס! נאָכמעהר, — ער וועט זיי הייסען איינזעצען פאַר אַ שלים־מזל׳דיגע בעציהונג צו אַ העכסט ברענענדיגען ענין.

ער איז אַזוי אויפגערעגט און אונגעדולדיג, אַז ער בייסט זיך אַוש די ליפּען ביז בלוט...

ענדליך קומט אַריין דער פאָליציאַנט מיט דעם עלטסטען.

דער עלטסטער איז פערשלאָפען. ער גענעצט און פרעגט פויל:

— איהר האָט עס געזעהן סעלים־כאַנ׳ען?

— יאָ, איך, איך... אָבער אום גאָטעס ווילען, נעמט שנעלער מיט מיר, ווייל ער קען זיך נאָך אויפ־כאַפּען פון שלאָף. און דאַן איז אַלץ קאַפּוט!

— וואו האָט איהר איהם געזעהן שלאָפען?

— קומט נאָך מיט מיר, קומט דערווייל, אויפ׳ן וועג וועל איך אייך שוין אַלץ זאָגען! — וואַרפט זיך קיביראַוו פאַר אויפרעגונג.

— כאַפּט נישט אַזוי. צום ערשטען מוזען מיר אַלץ אויסהערען, געלאַסען, רוהיג... אַזעלכע זאַ־כאַ׳ כאַפּען זיך נישט אַזוי שנעל... אַלזאָ, וואו האָט איהר איהם געזעהן שלאָפען?

— מיינע הערן, יעדע מינוט שפּילט דאָ אַ געוואַלדיגע ראָלע — זאָגט קיביראָוו, און ער פילט ווי ער וואָלט איצט פעהיג געווען זיך צו וואַרפען אויף די דאָזיגע צוויי גולמ׳ס, וואָס גיבען זיך נישט אָפּ קיין רעכענשאַפט וועגען דער ערנסטקייט און וויכ־טיגקייט פון מאָמענט.

אָבער ענטפערט דאָס וואָס מיר פרעגען אייך, וואו אויף וועלכען אָרט האָט איהר געזעהן שלאָ־פען סעלים־כאַנ׳ען?

— אין די בערג, אין אַ ביידעל! קומט מיט מיר, וועל איך אייך אָנווייזען דאָס אָרט.

— פון וואַנען ווייסט איהר, אַז דאָס איז גע־ווען סעלים־כאַן? מיר זענען דאָך נישט מחויב צו געהן אומזיסט אַזאַ שטיק וועג און קלעטערען אויף די בערג — ערקלערט דער עלטסטער.

— איך שווער אייך, אַז דאָס איז סעלים־כאַן!
— רופט אויס קיביראַוו און קען פאַר אויפרעגונג נישט איינשטעהן אויף אַנ׳אָרט.

— איהר שווערט, אָבער דאָס איז נאָך נישט קיין בעווייז, זאָגט, פון וואַנען ווייסט איהר עס? איהר קענט איהם, צי וואָס? — זאָגט דער עלט־סטער און קוקט־אָן פאַרשענדיג קיביראַוון.

קיביראַוו׳דעהט, אַז ער קען דאָ שלעכט אָפּ שניידען. די פאָליציאַנטען גלויבט זיך פשוט נישט אַריינצולאָזען אין דער געפעהרליכער אונטערנעמונג צו האָבען אַ בעגעגעניש מיט סעלים־כאַנ׳ען. זיי זו־כען דעריבער אַרויסצודרעהען זיך פון דעם ענין. מען מוז זיי אַלזאָ אָפּשרעקען, מען מוז זיי פשוט צווינגען.

ווי אַזוי מאַכט מען עס אָבער? קיביראַוו בעשליסט צו זאָגען טיילווייז דעם אמת, בענוי־צענדיג זיך דערביי אויך מיט אַ ליגען... אפשר וועט ער אַזוי אַרום צוואַנגען די נאַרישע דערשראָ־קענע פאָליציאַנטען.

— הערט, גיט ער אַ זאָג מיט אַ בעפעהלע־רישער און שאַרפער שטים — אין נאָמען פון גענעראַל־גובערנאַטאָר מיכעיעיו פאָדער איך אייך אויף צו געהן גלייך מיט מיר! איך בין איינער פון די, וואָס האָבען די אויפגאַבע נאָכצושפּיאָנירען סעלים־כאַנ׳ען, האָט איהר פערשטאַנען?

— אַזוי? האָט איהר דאָך באַלד געקענט זאָגען.

— בעמערקט דער עלטסטער: — האָט איהר טאַקע געזעהן סעלים־כאַנ׳ען אַ שלאָפענדיגען? — פרעגט ער נאָכאַמאָל איבער.

— נו, יאָ, אַ שלאָפענדיגען, אין אַ ביידעל. כ׳האָב דאָך אייך שוין געזאָגט! — איז קיביראַוו גע־וואָלדיג אומגעדולדיג געוואָרען — אָבער קומט שנעלער, שנעלער, ווייל יעדע מינוט קען זיין פערשפּילט!

— באַלד, באַלד, מיר וועלען נעמען אַ טויזענד שטיק קוילען — זאָגט דער עלטסטער.

ער וועקט אויף אַלע פאָליציאַנטען, וואָס גע־פינען זיך אויפ׳ן פאָליציי־פּאָסטען און שלאָפען אין די זייטיגע צימערלעך. זיי כאַפּען זיך אויף. דער עלטסטער זאָגט צו זיי:

— מיר האָבען בעקומען אַ דרינגענדע ידיעה, אַז סעלים־כאַן שלאָפט איינער אַליין אין אַ ביידעל עטליכע ווערסט פון דאַנען, אין די בערג. מיר וועלען זיך שטילערהייד צו איהם צוקריכען, איהם בינדען און נעמען געפאַנגען.

— סעלים־כאַן?... הערט זיך אַ מורמלעריי צווישען די זעקס פאָליציאַנטען — מיר, אַ גרופּע פון זעקס מענשען אויף סעלים־כאַנ׳ען?

— ער שלאָפט דאָך איינער אַליין אין אַ ביידעל

— ערקלערט קיביראַוו, בעמערקענדיג די שרעק, וואָס האָט זיך אויסגעגאָסען אויף די פּנימ׳ער פון די פאָר פאָליציאַנטען... — איך האָב אַליין געזעהן ער שלאָפט זעהר געשמאַק... מ׳וועט פערוואַרפען אויף איהם אַ זאַק, דערנאָך וועט מען איהם פעסט בינדען די הענט און די פיס... מיינע הערן, עס איז נישט דאָ וואָס מורא צו האָבען...

— אויב איהר האָט איהם געזעהן אַ שלאָ־פענדיגען, פאַרוואָס האָט איהר איהם נישט איבער־געשניטען דעם גאָרגעל? — פרעגט אַ פאָליציאַנט
— אונז הייסט מען געהן... — ברומט ער ביין אונטער.

— עס איז דאָ אַ בעפעהל פון גענעראַל־גובערנאַטאָר אַז מען מוז סעלים־כאַנ׳ען פאַקען אַ לעבעדיגען
— ענטפערט קיביראַוו און גיט צו: — נו, שנעלער, שנעלער, מיינע הערן, איהר בעגעהט אַ פערברעכען אויב איהר איילט זיך נישט צו!

די פאָליציאַנטען הענגען אָן אויף די פּאַסקעס לעדערנע בייטעלער מיט קוילען. זיי פּרובירען אויס די ביקסען, און שטעלען זיך אויס. דער עלטסטער גיט אַ בעפעהל, און מ׳ריהרט זיך פון אָרט. קי־ביראַוו געהט נעבען דעם עלטסטען.

— אפשר האָט איהר פערד און וואָגען? איך האָב מורא, אַז מיר וועלען פערשפּעטיגען.

— מיר האָבען דאָ נישט קיין פערד און וואָגען.

— ט׳אַ לאָמיר געהן שנעלער! — בעט קיביראַוו.
פלוצלונג דערמאָנט ער זיך אָן עפּעס.

— בינדט אַרום די פּאַדעשוועס פון די שטיוועל מיט שמאַטעס, זאָגט ער, — סעלים־כאַן האָט זעהר אַ שאַרפען געהער. די טריט פון די געקאָוועטע שטיוועל אָן דעם פעלזיגען באָדען פון די בערג קענען איהם אויפוועקען פון שלאָף.

איינער פון די פאָליציאַנטען לויפט צוריק אויפ׳ן פאָליציי־פּאָסטען, זוכט אויס עטליכע שמאַ־טעס און זיי בינדען אַרום דערמיט די פּאַדעשוועס פון זייערע שטיוועל.

זיי געהען. קיביראַוו ווייזט זיי דעם וועג. אַרום הערשט אַזאַ געדיכטע פינסטערניש, אַז איינער זעהט נישט דעם צווייטענס געזיכט, הגם זיי געהען געדיכט איינער נעבען אנדערן.

— איהר שפּאַנירט שוין לאַנג נאָך סעלים־כאַנ׳ען? — פרעגט דער עלטסטער.

(פאָרטזעצונג קומט)

ספארט-בעוועגונג

דער בעסטער פוילישער פעכטער
דער לאדזער יוד קאנטאר איז א גלענצענדער פארם

דער בעסטער פוילישער פעכטער ביים הייגטי־גען טאג איז בלי ספק דער לאדזער יוד קאנטאר. קאנטאר דינט איצט אין מיליטער. א דאנק זיינע לייסטונגען אין די לעצטע רעפרעזענטאנץ־קאמפען ווארשע—בערלין, בעת וועלכע ער האט בעזיגט די בעסטע דייטשע פעכטער האט ער בע־קומען א לעגנערען אורלויב. איצט געפינט זיך קאנטאר אין לאדז און איז טעטיג אין דער פעכטען סעקציע פון „וו. ק. ס.".

שבת האט די וו. ק. ס. מאנשאפט בעזיגט די „טראמוואיאזשעס" 3:29, די „ערשטע פידעל" האט דא פערשטענדליך געפיהרט דער יודישער באק־סער קאנטאר.

דער נעכטיגער פעכטען צוזאמענטרעף וו. ק. ס. — פ. ק. ס. האט געגעבען דעם רעזולטאט 7:25.

לאדזער „מכבי" וועט ארייננטראגען א פארשלאג
אז די פוילישע פוסבאל-מאנשאפט זאל זיך נישט בעטייליגען אין דער בערלינער אלימפיאדע

ווי בעקאנט ווערט אין די יודישע ספארטקריי־זען אין פוילען געפיהרט א שטארקע אגיטאציע געגען דעם, אז די אלימפיאדע פון יאהר 1936 זאל פארקומען אין נאצי־לאנד. אומעטום און אלע לענ־דער בעמיהט זיך דער בעסערער טייל פון דער ספארט־בעוועגונג און די יודישע ספארטלער, אז די אלימפיאדע זאל פארקומען אין אן אנדער לאנד.

די יודישע ספארטלער אין פוילען האבען נאך אין דער היינטיקער ווייניג וואס געטון. ווי מיר דער־וויסען זיך איז אויף דער אלגעמיינער פערזאמלונג פון לאדזער „מכבי" אנגענומען געווארען א רעזא־לוציע, אז די דעלעגאציע פון „מכבי" אויף דער אל־געמיינער פערזאמלונג פון ל׳ א. ז. פ. נ., וועלכע קומט פאר אין חודש יאנואר אין לאדז, זאל ארייג־טראגען א פארשלאג וועגען דעם, אז דער לאדזער פוסבאל־קרייז־פערבאנד זאל זיך ווענדען צום פ. ז. פ. נ. (פוילישער פוסבאל־פערבאנד) וועגען דעם, אז קיין בערלין זאלען נישט ארויספאהרען קיין פוי־לישער פוסבאל־מאנשאפט.

דער פארשלאג וועט מאטיווירט ווערען מיט די ארגומענטען פון פערפאלגונגען געגען די יודישע ספארטלער אין נאצי־לאנד, וואס איז געגען די פרינ־ציפען פון דער ספארט־בעוועגונג.

געגען דער בערלינער אלימפיאדע

פאריז, (ים"א) בעת דער אבשטימונג איבער׳ן בודזשעט פון געזונדהייטס-מיניסטעריום האט דער סאציאליסטישער דעפוטאט זשאן לאנגע געפאדערט צו שטרייכען פון בודזשעט די פאזיציע פון 900 טויזענד פראנק פאר דער פראנצויזישער מאנשאפט אויף דער בערלינער אלימפיאדע. דער געזונדהייטס-מיניסטער, לאסאן, האט ערקלערט, אז די פראגע איז א ריינע ספארט-אנגעלעגענהייט, און אז דער פארלאמענט וועט נאך געדופען ווערען צו בעשטימען ווייטערע קרעדיטען פאר דער פראנצוי־זישער מאנשאפט אויף דער אלימפיאדע. אין דער אבשטימונג איז לאנגע׳ס פארשלאג אפגעווארפען געווארען מיט 410 שטימען געגען 161.

וואווס צוריק אויפ׳ן רינג

מיט א יאהר צוריק איז דער באקסער פון דער שווערער וואג וואורם (י.ק.פ.) דיסקוואליפיצירט גע־ווארען, איצט ענדיגט זיך שוין זיין שטראף, וואורם וויזיט אויף די טרעניגנגען א־ויס א זעהר גוטער פאר און גאר בקרוב וועט ער שוין פערטרעטען אין דער שווערער וואג דעם שוואכען קרענץ.

פינג=פאנג-מעטש
ווארשא — לאדז
ווארשא געווינט מיט 1:8

עהערנעכטען איז פארגעקומען א פינג־פאנג מעטש צווישען דער רעפרעזענטאנץ פון ווארשע מיט דער רעפרעזענטאנץ פון לאדז. ווארשע איז רעפרע־זענטירט געווארען דורך פינקעלשטיין, גראדזשיצקי און ראזענצווייג — לאדז דורך קאנטאר, ווינשע און פיטעל, דעם איינציגען פונקט פאר לאדז האט דערגרייכט פיטעל.

אנגעהויבען זיך דער נארטען=סעזאן

נעכטען האט זיך אויף א נ׳אמת אנגעהויבען דער נארטען־סעזאן אין לאדז, די נארטען־סעקציעס ביי די פעראיינען האבען איינגעארדענט אויספלוגען, וועלכע האבען זיך זעהר גוט איינגעגעבען, אזוי האבען אין נארטען־אויספלוג פון ל.ק.ס. אין לא־גיעוניק אנטיילגענומען 20 נארטען־פאהרער אין ערשטען אויספלוג פון „מכבי" האבען אנטיילגענומען 17 נארטען־פאהרער, אין אויספלוג קיין סמארדזעווי פון „מכבי" האבען אנטיילגענומען 20 נארטען־פאה־רער, אין אויספלוג פון זש.ט.ק. קיין לאגעוניק 25 נארטען־פאהרער, א חוץ דעם זענען אין לאגעוניק געווען פיל פריוואטע נארטען ספארטלער.

* * *

דער „מכבי" ארדענט איין דעם 25׳. און 26. ד. ח. נארטען־אויספלוגען קיין לאגעווניק, סמארדזעוו און די שוו. קזשיסטער בערג.

זש.ט. ק. ארדענט איין מיטוואך א נארטען־אויספלוג קיין לאגעווניק און דאנערשטאג קיין סמארדזעוו.

באקס

„טייפון" — „י. ק. פ." 6:8

דער ערשטער עפענטליכער ארויסטריט פון דער באקס־מאנשאפט פון ארבייטס ספארט קלוב „טייפון" האט ארויסגערופען א גרויסען אינטערעס. צום מעטש איז געקומען א גרויסער עולם און האט זיך פערענדיגט מיט א נצחון פון „טייפון" אלס געגנער האבען די יודישע ספארטלער געהאט די גוט אויסגעשולטע רעזערוו־מאנשאפט פון לאדזער מייסטער י. ק. פ.

די יודישע ארבייטער־ספארטלער, זענען טעכ־ניש שוואכער פון די י. ק. פ. באקסער. זיי האבען אבער ארויסגעוויזען פיל אמביציע און ווילען צו זיגען... אין דער מאנשאפט זענען פערהאן א רייהע גוט צוזאגענדע באקסער, וועלכער קאנען אויף להבא נאך פיל לייסטען...

די טעכנישע רעזולטאטען זענען געווען פאל־גענדע: אין דער פליגען וואג האט ווייבבערג (ט.) הויך בעזיגט קוויאטקאווסקין. דאס איז געווען דער שענסטער קאמף פון אווענד.

אין דער האהן־וואג האט העפנער בעזיגט שולטשעווסקין (י.ק.פ.) און אראמטשיק האט נישט פערדינט בעזיגט לעיבאוויטשען.

אין דער פעדערען־וואג האט באקראווסקי בע־זיגט דורך א „ק.א." באראן.

אין דער לייכטער וואג האט גניסלאוו (ט.) בעזיגט דוך א „ק. א." יאנאסן.

עפשטיין האט געוואונען ביי וויענצקאווסקין און וועבער האט אין דער האלב שוואכע" וואג בע־זיגט קאלברענערען פון טייפון.

דער אלגעמיינער רעזולטאט פון מעטש איז 6:8 פאר „טייפון".

אויסער׳ן פראגראם האט רומפעל (י.ק.פ.) בע־זיגט בארענשטיינען פון „בר־כוכבא".

די יונגע יודישע באקסער דארפען פלייסיג ארבייטען איבער זיך און ס׳איז צו האפען, אז זייערע ווייטערדיגע ארויסטריטען וועלען זיי ברענ־גען ערפאלג.

„הכח" — „גייער" 11:5

דער נעכטיגער פריינדשאפט׳ס מעטש צווישען די באקסער מאנשאפטען פון די דערמאנטע פעראיי־נען האט זיך פערענדיגט מיט׳ן רעזולטאט 5:11 פאר „גייער".

די רעזולטאטען זענען פאלגענדע.

פרענקעל (ה) דער געוועזענער מיטגליד פון ווארשאווער פארט־בעמא, וועלכער איז איצט א מיטגליד אין „הכח" האט בעזיגט וואטשעכאוסקין.

גאטפריד האט רעמיזירט מיט אוגוסטינא־וויטשען.

וואיטשעכאווסקי 1 האט בעזיגט ביאליסטאקען.

קוויבאטקא האט בעזיגט הערשליקאוויטשען.

אין קאמף מיקאלייטשיק — וואלפאוויטש הא־בען די ריכטער אנערקענט אלס זיגער מיקאלייטשי־קען און דאס בעעוולה׳ט שטארק דעם יודישען באק־סער.

וודאווינסקי (ה) האט דורך א ק.א. בעזיגט דאווינען.

מיראווסקי האט בעזיגט וואלדמאנען, און אס־טראווסקי האט בעזיגט בליבוימען.

ווארשאוויאנקא — י. ק. פ. 7:9

אין ווארשאווער צירק איז פארגעקומען א פריינדשאפטס־מעטש צווישען דער לאדזער מאנ־שאפט פון י. ק. פ. און ווארשאוויאנקא". דער מעטש האט זיך פערענדיגט מיט א זיג פון ווארשאוויאנקא 7:9, די בעזונדערע רעזולטאטען זענען פאלגענדע:

שוועד (י. ק. פ.) האט געוואונען מיט באראנען (וו.)

ראזשניעווסקי (וו.) האט געוואונען דורך יואל קאווער, ווייל בארטניאק האט זיך נישט געשטעלט.

זשעמינסקי (וו.) האט רעמיזירט מיט ספאדעג־קעוויטשען (י.ק.פ.)

פארלאנסקי (וו.) האט געוואונען מיט לעשטשינ־סקי (י.ק.פ.)

פאלוס (וו.) האט געוואונען ביי וואזשניאקע־וויטשען (י.ק.פ.) י.ק.פ. האט אין דעם קאמף אפ־געגעבען א פראטעסט.

בזשאזעק (וו.) האט דורך ק.א. געוואונען מיט טאבארעקן.

כמיעלעווסקי (י.ק.פ.) האט געוואונען דורך א טעכנישער ק.א. מיט זארעמבא.

נייע פערוואלטונג פון שווים=פערבאנד

עס איז פארגעקומען די יעהרליכע אלגעמיינע פערזאמלונג פון לאדזער שווים קרייז פערבאנד. נאכ׳ן אויסהערען דעם טעטיגקייטס בעריכט פון דער פערוואלטונג און נאכ׳ן אויסדריקען אבסאלו־טאריום איז געוועהלט געווארען א נייע פערוואל־טונג אין פאלגענדען צוזאמענשטעל: פרעזעס פיאנט קאווסקי, וו. פרעזעס — פארוטשניק קאנאפאצקי, סעקר. קענדזשירזשאווסקי, קאסיר — ענדער, פער־באנדס־קאפיטאן — מייכזשאק, פערוו. מיטגלידער: פלאצעק, פארדאנסקי, גליקסבערג.

רעווידיר־קאמיסיע: אינזש. ווייבבערג, דיר. סקיביצקי און רעמבאלסקי.

אויף דער דאזיגער פערזאמלונג איז בעשלא־סען געווארען אנצונעמען טריט, כדי אין י.מ.ק.א. באסיין זאלען נישט געמאכט ווערען קיין שום אויסנאהמען ביים ארייגלאזען ספארטלער. (דאס האט א שייכות מיט׳ן בעקאנטען בעשלוס פון י.מ. ק.א. וועגען נישט צולאזען קיין יודען.)

די נייע לייכט-אטלעטיק=סעקציע ביי „בר-כוכבא"
פיהרט א לעבהאפטע טעטיגקייט

ס׳איז געשאפען געווארען א מענער און פרויען־גרופע, פאר לייכט־אטלעטיק, וועלכע מאכען דורך אנ׳אינטענסיווע ווינטער פארבריימונג, ס׳ווערט אויך ארגאניזירט א יוניארען־גרופען (מיידלעך, און יונג־לעך) ווייטערע איינשרייבונגען נעמט אן דער סעק־רעטאריאט פון „בר־כוכבא" פיעטרקאווער 111.

די אויבענדערמאנטע גרופען טרעגירען צוויי מאל וועכענטליך אין אייגענעם לאקאל פיעטרקאווער 111 אונטער דער אנפיהרונג פון בעקאנטע לייכט־אטלעטען אינסטרוקטארען פונ׳ם פוילישען לייכט אטלעטיק־פערבאנד.

פיעטשאק (י.ק.פ.) האט געוואונען ביי וועגנער)

דער זינדיגער זוהן פון גרויסען רבי׳ן פון ליאדי
פון מנשה אונגער

— 3 —

נאר איין זאך האט דער ליאדיער רבי פערהיט, אז עס זאל גארנישט געשעהען בחייו, ווי לאנג ער וועט לעבען, און נאך דער פטירה האט ער אויסגע־פועל׳ט אין הימעל, או״ משה זאל שטארבען א צדיק און די נשמה זאל צוריק ארויפקומען אין הי־מעל אריין א גאנצע, א ריינע...

און דערפאר — לאזט אויס די חסידישע לע־גענדע — האט ר׳ משה געמוזט דורכמאכען אזויפיל גלגולים אין זיין לעבען, ווי מיר וועלען עס זעהען אין די ווייטערדיגע קאפיטלען.

דאס איז געווען אין יאהר 1812. אויף דער וועלט האט זיך געטון חושך. נאפאלעאן האט מאר־שירט מיט זיינע חילות אויף רוסלאנד, געגען קייסער אלעקסאנדער דעם ערשטען. פון אומעטום זענען אנגעקומען טרויעריגע ידיעות, אז דאס פראנצוי־זישע מיליטער האלט־אפ נצחונות. און אין דעם חדר המיוחד פון ליאדער הויף איז געזעסען פער־מאכט דער ליאדער רבי, ר׳ שניאור זלמן, און האט געטון תפילה, אז נאפאלעאן זאל האבען א מפלה.

חסידים האבען נישט געוואגט ארייננצוגעהן אין רבינ׳ס חדר מיוחד, ווייל זיי האבען געוואוסט, אז א שווערען קאמף האט דער רבי איצט צופיה־רען אין הימעל געגען די רבים, וואס האלטען נישט מיט איהם און בעטען פאר נאפאלעאנ׳ען, ער זאל יא מנצח זיין דעם קייסער אלעקסאנדער דעם ערשטען.

ווייל א גרויסען הייליגען קאמף האבען די רבים דעמאלט צווישען זיך געפיהרט, בעת די מלחמה צווישען נאפאלעאנ׳ען און קייסער אלעק־סאנדער דעם ערשטען.

די גרויסע רבים פון גאליציען, ווי דער רבי ר׳ מענדעלע פון רומאנאוו און דער לובלינער „חוזה" דעם קאזשעניצער מגיד האבען געהאלטען, אז נא־פאלעאן פיהרט די „מלחמת גוג ומגוג", און אז אויב ער וועט מנצח זיין וועט ער ברענגען משיח׳ן און דער ליאדער רבי אין רוסלאנד, צוזאמען מיט ראפשיצער רבי׳ן פון גאליציען האבען געהאלטען, אז נאפאלעאן וועט טאקע מיט זיינע נצחונות בע־פרייען די יודען, אבער דערפאר וועט ער ברענגען אפיקורסות אויף דער וועלט, ווייל ער אליין איז פון דער „סטרא אחרא"... איז דער ראפשיצער אין מיטען פורים געלאפען צום רבי׳ן ר׳ מענדעלע קיין רומאנאוו, און בשעת׳ן לייענען פאר׳ן רבי׳ן ר׳ מענדעלע די מגילה האט ער געלייענט אנשטאט „נפיל תפול" ← „נאפאלעאן תפול" (נאפאלעאן וועט פאלען)... און דערנאך אויפגעוויזען דעם רבי׳ן ר׳ מענדעלע׳ן, אז ווען נאפאלעאן וועט מנצח זיין וועט ער, רחמנא לצלן, פערשפרייטען שמד צווי־שען די יודען.

און דער ליאדיער רבי איז געזעסען פורים פערמאכט אין זיין חדר מיוחד און געווארט אויף זיין געהיימען שליח, ר׳ שלמה מייזעלס, וועלכער האט געדארפט קומען פון פעטערבורג.

די חסידים האבען נישט געוואוסט, וואס זיי זאלען טון,, צי זיי זאלען זיך הייאהר אויך פער־שטעלען, אזוי ווי יעדעס יאהר, און משמח זיין דעם רבי׳ן, צי זיי זאלען צוווארטען ביז דער רבי וועט ארויסקומען פון זיין פערשלאסענעם חדר.

האבען זיי ארייננגעשיקט צום רבי׳ן זיין זוהן ר׳ משה, וועלכער איז געווען זעהר בעליבט ביי זיין פאטער. איז ר׳ משה אריינגעגאנגען און זיך דארטען געזוימט א היבשע ווייל, און ווען ער איז ארויסגעקומען, האט ער געזאגט: „דער טאטע האט געהייסען נישט פערשטערען די שמחה פון פורים,, און ער וועט פיהרען טיש!...״

דאס איז שוין געווען געגוג, אז די יונגעלייט זאלען באלד זיך צעלויפען אויף זייערע אכסניות און זיך פערשטעלען, כדי משמח צו זיין דעם רבי׳ן.

און אין א שעה ארום האט מען שוין נישט געקאנט דערקענען די קלויז פון ליאדי. מען האט שוין מעהר דארט נישט געזעהן א־ומדרעהען זיך חסידישע יונגעלייט, נאר א מחנה מענשען אנגעטון אין מלבושים פון פערשידענע פארבען און קא־לירען. ווייל יעדע גרופע יונגעלייט האט זיך פער־שטעלט אין אנדערע מלבושים. מען האט אין דער קלויז געקאנט בעגעגענען קאזאקען, היידעמאקעס טאטארען, פאליאקען, אלע אין פארביגע הויזען און קאלירטע מאנטלען, מיט הויכע פוטערנע ספאדקעס אויף די קעפ. צווישען זיי האבען זיך ארומ־געדרעהט א גרופע פערשטעלטע „ווילנער מתנגדים" וועלכע האבען בעדארפט שפילען א שפיל: „א ויכוח צווישען די חסידים און מתנגדים".

דער ליאדיער רבי איז טאקע באלד אריינ־געקומען צום טיש, און די פערשטעלטע האבען אנגעהויבען פארצושטעלען פאר׳ן רבי׳ן. יעדער איי־נער האט זיך בעמיהט וואס מעהר משמח צו זיין דעם רבי׳ן...

צווישען די אלע פערשידענע פערשטעלטע הא־בען זיך ארומגעדרעהט צוויי מענשען, אנגעטון אין גענעראלסקע מלבושים, אויף וועלכע קיינער האט זיך לכתחילה נישט אומגעקוקט. איינער פון זיי, האט זיך צוזאמען מיט אלע אידערע פערשטעלטע געשטופט צום רבינ׳ס טיש, זיך פארצושטעלען פאר׳ן רבי׳ן, און דער צווייטער האט זיך געהאלטען פון דער ווייטענס, האט זיך כסדר געדוקט אין דער זייט, און האט געקוקט מיט מאדנע פרעמדע אויגען.

איינער פון די „גענעראלען" האט גערעדט א צודרעהטען רוסיש, אריינגעמישט לשון־קודש־דיגע פסוקים; און האט אלעמען געמאכט צום לאכען; און דער צווייטער האט זיך געהאלטען שטייף און זיך געפיהלט, ווי ער וואלט געווען א געפאנגענער אין א פיינדליכען לאגער.

האבען די חסידים נישט אזוי שנעל צוגעלאזט די „גענעראלען" צום רבינ׳ס טיש. „ווארט׳ס צו אבי־סעל" — האט מען געשריגען פון אלע זייטען — „וואס איז דאס געאיילעניש אזוי גרויס אויף אייך? מען דארף דאך קודם־כל אפשפילען דעם „ויכוח צווישען די חסידים און מתנגדים"...

האט זיך איין גענעראל געמאכט זעהר חשוב און געענטפערט: „מיר דארפען אפגעבען א בע־ריכט דעם רבי׳ן פון דער לעצטער שלאכט, און מיר דארפען באלד ווידער צוריקגעהן אין קריג אריין..."

— וועגען דער מלחמה מיט׳ן יצר הרע מיינט איהר? האט נאך אביסעל צייט — האבען חסידים זיך געוווערטעלט — און אויב איהר ווילט דוקא זיין פון די ערשטע, טא גיט׳ס א טאפ מעהד, וועלען מיר אייך צולאזען צום רבי׳ן...

— יא, זאלען די „גענעראלען" געבען א טאפ מעד! -- האבען זיך געהערט קולות פון די חסידים — אז נישט וועט איהר ווארטען ביז שפעט אין דער נאכט אריין, ביז איהר וועט צוקומען צום טיש שפילען אייער שפיל.

און די חסידים האבען אנגעהויבען צו פער־טשעפען די „גענעראלען". איינער האט זיי געצויגען ביי די גאלדענע שליפעס און דער צווייטער ביי די גאלדענע קנעפ. האט זיך איין „גענעראל" זעהר שטארק צעבייזערט אויף די חסידים און געשריגען מען זאל דרך־ארץ האבען פאר א גענעראל; אבער דער צווייטער „גענעראל" האט כסדר געשוויגען...

האט עס זעהר פערדראסען די בגילופינדיגע חסידים און עס האט שוין געהאלטען דערביי, אז די חסידים זאלען אראפרייסען די גענעראלסקע היט־לען פון די פערשטעלטע „גענעראלען", נאר פלוצ־לינג האט זיך בעווויזען צווישען עולם, דעם רבינ׳ס זוהן ר׳ משה, און ווי ער האט דערזעהען די צוויי „גענעראלען" האט ער געגעבען א מאך מיט דער האנד: „דרך־ארץ פאר׳ן מלכות! לאזט דורך די גענעראלען!"...

ר׳ משה האט פאר זיי געמאכט א ווארע, און זיי צוגעפיהרט צום טיש וואו דער רבי איז געזעסען, און בעת דער עולם האט זיך געשטופט אין דער זייט, כדי ר׳ משה׳ן מיט די „גענעראלען" דורכ־צולאזען, האט ר׳ משה בסוד איינגערוימט צו איין „גענעראל" אין אויער:

(פארטזעצונג קומט)

ראַדיאָ - ווינקעל

ראַדיאָ - הילכערס אין די אינדוסטריע-לע אונטערנעהמונגען

די פּראָפּאַגאַנדע פאַרן ראַדיאָ אין די אַרבייטס-צענטערן האָט אַן ערשטקלאַסיגע געזעלשאַפטליכע באַדייטונג.

די וויסענשאַפטליכע פאָרשונגען ווייזען אויף, אַז די געזעלשאַפטליכע היגיענע איז פאַראינטערעסירט אין דעם, אַז מען זאָל מאַכן מעגליך פאַרן אַרבייטער, בשעת די פּויזעס ביי דער אַרבייט אין פאַבריק, ווי אויך נאָך דער אַרבייט — צו האָבן אַ קולטורעלען אויסרוה. דאָ אָבער, ביים פאַרשפּרייטען ראַדיאָ, גייט ניישט בלויז אין דער זאָרג פאַרן מאַראַלישען געזונד פון די אַרבייטענדע מאַסען. דאָ איז אויך די אונטערנעהמונג גופא אַ סך פאַראינטערעסירט: זי וויל, אַז דער אַרבייטער, וואָס איז אָפּגעמאַטערט געוואָרען ביי דער מעכאַנישער אַרבייט, זאָל דורך דער הנאה פון הערען ראַדיאָ האָבען חשק און כוח ווייטער צו אַרבייטען.

וועגען דאָזיגען ענין האָט זיך פּאָזיטיוו אַרויסגעזאָגט דער אינסטיטוט פאַר געזעלשאַפטליכע ענינים אין וואַרשאַ. ער שטרייכט אונטער, אַז דאָס איז זעהר אַ וויכטיג פּראָבלעם, אָבער עס פאָדערט גענויע בעהאַנדלונג און צוטריטונג. פון דער ביז־אַצטיגער דערפאַהרונג ווייזט זיך אַרויס, אַז דאָס הערען ראַדיאָ בשעת דער אַרבייט קאָן פאָרקומען קודם כל דאָרט, וואו די אַרבייט איז איינטאָניג, ווען זי איז מעכאַנירט, זי פאָדערט ניישט, מען זאָל דערביי מוזען אָנשטרענגען דעם געדאַנק און אויך דאָ, וואו די אַרבייט רוישט ניישט.

בנוגע די אויריציעס גופא האַלט דער אויבערדערמאָנטער אינסטיטוט, אַז פאַר פאַבריקען איז געוואונשענער מוזיק. מוזיק מאַכט די אויטאָמאַטישע אַרבייט ניישט בלויז אַנגענעהמער, נאָר אויך אַ סך לייכטער.

אומעטום, וואו די בעדינגונגען ערלויבען אַריינצושטעלען אַ ראַדיאָ, דאַרף זיין אַ הילכער. דאָ אָבער וואו די מוזיק קאָן בשעת דער אַרבייט נאָר שטערען, דאַרף מען דעם ראַדיאָ־הילכער אַריינשטעלען אין די רעקרעאַציע־זאַלען וואו די אַרבייטער קומען זיך צונויף אויף צו עסען זייער וואַרעמס.

אין פאַרדס וואַרשטאַטען (אין אַמעריקע) האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז די צו שטאַרקע מעכאַניזאַציע פון דער אַרבייט האָט די אַרבייטער דערפיהרט צו אַ

ספּעציעלע חנאות-צוגען

(א) בעת די חנאות איז פאַראויסגעזעהען אַ פאַרגרעסערטע באַהן־בעוועגונג, און עס וועלען דעריבער קורסירען צוגאַב־צוגען לויט פאָלגענדען פּלאַן:

פון וואַרשע קיין לאָדז — דעם 23. און 24. — אָפּפאָהר 13,05; אָנקום קיין לאָדז — 15,35.

פון לאָדז קיין וואַרשע — דעם 24. און 27־טען — אָפּפאָהר 7,05, אָנקום קיין וואַרשע — 10,00.

פון לאָדז קיין זאַקאָפּאַנע און זוואָודאַן, דורך קאַטאָוויץ און ביעלסק — דעם 21. און 23־טען דעצעמבער און דעם 4. יאַנואַר — אָפּפאָהר פון לאָדז 21,55; אָנקום קיין זוואָודען 6,18 און קיין זאַקאָפּאַנע 9,05.

פון זאַקאָפּאַנע און זוואָודאַן קיין לאָדז — דעם 26. און 29. ד. ח., ווי אויך דעם 6. יאַנואַר — אָפּפאָהר פון זאַקאָפּאַנע 21,50, אָנקום קיין לאָדז 6,31.

לויט'ן מוסטער פון די פאַרגאַנגענע יאָהרען וועלען ווערען בחנם אַרויסגעגעבען אין די בילעט־קאַסעס ספּעציעלע קופּאָנען אויף פאַרנעהמען ערטער.

עס איז אויך איינגעשטעלט אַ פאַרפאַרקויף פון די בילעטען.

זעהר אונגעוואוינשענעם פּסיכישען צושטאַנד. עס האָט זיך שלעכט אָפּגערופען אויף דער פּראָדוקטיוויטעט פון דער פאַבריקאַציע. האָט מען גענומען זוכען מיטלען דערצו און ענדליך האָט מען זיך איבערצייגט, אַז דאָס, וואָס מען האָט אין די פאַבריקס - האַלעס אַריינגעשטעלט אַ ראַדיאָ, וועלכע האָט געגעבען מוזיק פון גראַמאָפאָן־פּליטען. האָט געווירקט אַזוי, אַז די אַרבייט אין דאָרט געוואָרען גאַנץ אַנגענעהם און די פּראָדוקציע האָט זיך דורכדעם אויך פאַרגרעסערט אויף גאַנצע 20 פּראָצענט.

דער יודישער פידלער ראָמאַן מאָטענבערג קאָנצערטירט אין אַמעריקע

דער יודישער פידלער ראָמאַן מאָטענבערג, וועלכער איז זעהר פּאָפּולער ביי די אַלע, וואָס הערען ראַדיאָ, איז איינגעלאַדען געוואָרען אויף אַ קאָנצערט טורנעע אין די פאַראייניגטע שטאַאַטען.

שוין דעם 7. נאָוועמבער ה. י. איז דער יונגער ווירטואָז אויפגעטרעטען אין וואַשינגטאָן אַלס סאָליסט אינם סימפאָנישען קאָנצערט פון דאָרטיגען אָרקעסטער. דעם 19־טען נאָוועמבער האָט געזאָלט פאַר קומען זיינער אַ רעסיטאַל אין ניו־יאָרק.

בענק, דעם 24 ד. ח.

(א) דעם 24 ד. ח. וועלען אַלע בענק און פּריוואַט-ביוראָ'ס זיין טעטיג ביז 12 אַ זייגער בייטאָג.

פון פּ. ק. א.

די קאַסעס פון פּ. ק א. וועלען היינטיגען דינסטאָג זיין אָפען פאַר דער געפעלקערונג פון 9 ביז 11 פאַרמיטאָג.

קלאַנג=קינא=טעאַטער

ZACHĘTA

זגערזשער 26.

היינט און פאָלג. טעג!

ערשטער גרויסער פּוילישער פילם א. נ.

„Sluby Ułańskie"

אין די הויפּט-ראָלען:

Franc. Brodniewicz,

Tola Mankiewiczówna,

Wł. Walter, Walter Conti

אויסער'ן פּראָגראַם: די פּרעכטיגע קאָמעדיע

II

„CZY LUCYNA TO DZIEWCZYNA?"

Jadwiga Smosarska מיט

אין דער הויפּט-ראָלע, מיט'ן אָנטייל פון

Eug. Bodo, Cwiklińska

און אַנדערע.

אָנהויב 4 נאָכמ. שבת און זונטאָג 12 פריה.

צום בעפאָרשטעהענדען דאַווענען פון בעריהמטען קאַנטאָר ה׳ אהרן סאַפּיר

פרייטאָג צו-נאַכטס דעם 27-טען ד. ח. 4 נאָכמיטאָג און שבת זאת חנוכה וועט אין פּערמיטלער-פעראיין פּעטריקאָווער 64 דאַווענען מיט אַ גוט איינשטודירט כאָר פון 40 פּערזאָן דער בעקאַנטער חזן און אַבסאָלווענט פון ווינער קאָנסערוואַטאָריום ה׳ אהרן סאַפּיר.

ס'איז צו האָפען, אַז דאָס לאָדזער פּובליקום וועט זיכער אויסנוצען די געלעגענהייט און קומען הערען דעם זעלטענעם קאַנטאָר.

טעאַטער, מוזיק און פאַרוויילונג (קאָמוניקאַטען)

„תל-אביבי" אין „ראָזמאַיטאָשטשי"

מיטוואָך דעם 25 דעצעמבער קומט פאָר די פּויערליכע פּרעמיערע פון דער פרייליכער רעווי א. נ. „תל-אביב". די רעווי האָט אויפגעפיהרט דער רעזשיסער פון ארץ-ישראל'דיגען סאַטירישען רעווי-טעאַטער „המאַטאַטאַ" יצחק נאָזשיק. דאָנערשטאָג ווערען געגעבען 2 פאָרשטעלונגען, 4 נאָכמיטאָג און 9 אָוועגד.

* * *

דאָס גאַנצע הערליכע פּראָגראַם וועט געשפּילט ווערען אויך מאָנטאָג דעם 30-טען דעצעמבער צו דער יובל-פאָרשטעלונג פון סופלער וואָלף בייהויז.

פּרעמיערע פון די „גילדערנע פּאַמעראַנצען" אין טעאַטער פילהאַרמאָניע

מיטוואָך, דעם 25-טען ד.ח. קומט פאָר אין פילהאַרמאָניע די פּרעמיערע פון דער מוזיקאַלישער שלאַגער-קאָמעדיע א. נ. „גילדערנע פּאַמעראַנצען" אין 14 בילדער.

די דאָזיגע הערליכע קאָמעדיע ווערט רעזשיסירט דורך דעם בעקאַנטען ווינער רעזשיסער א. מייזעל, וועלכער איז ספּעציעל געקומען פון ווין.

ראַדיאָ - פּראָגראַם

מאָנטאָג, ד. 23-טען דעצעמבער

6.34 גימנאַסטיק. 6.50 פּליטען. 7.55 אינפאָרמאַציעס 11.57 צייט-סיגנאַל. 12.03 ידיעות. 12.15 מוזיק. 1.25 הויזווירטשאַפט. 1.30 לידער. 3.12 בערזע. 3.15 עקספּאָרט. 3.20 בערזע. 3.35 טראַנסמיסיע פאַר קינדער פון פאָלקס-שולען. 4 לעקציע פראַנצויזיש. 4.15 קאָנצערט. 4.45 סקעטש. 5 שמועס. 5.15 אַ מינוט פּאָעזיע. 5.20 געזאַנג. 5.50 שמועס. 6 פּליטען. 6.10 „גוויאַזדקע" פאַר קינדער. 6.45 פּליטען. 7.20 רעקלאַמע קאָנצערט. 7.40 ספּאָרט. 7.50 אַקטועלער שמועס. 8 קאָנצערט. 8.30 פּליטען. 8.45 אָוונד ידיעות. 9 געזאַנג. 9.30 ליטעראַרישער אָוונד. 10 סימפאָנישער קאָנצערט. 11 ידיעות, קאָמוניקאַטען. 11.05 טאַנץ-מוזיק.

Dr. med.

HALTRECHT

ספּעציעל-אַרצט פאַר הויט,- געשלעכטס-קראַנקהייטען און מענער-שוועכע

פּיעטריקאָווער 10, טעל. 245-21

נעהמט אָן פון 8 פריה ביז 2 מיטאָג און פון 5 ביז 9 אָוו.
זונטאָג פון 10—1 בייטאָג. אַלע אַרט אַנאַליזען

פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פּרייזען

א ספּעציעלער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

קלאַנג-קינא

CAPITOL

זאַוואַדזקאַ 16

גרויסער יום-טוב-פּראָגראַם!

עס ווערט דעמאָנסטרירט דער הערליכער פילם וועגען ליבע, רעוואָלוציע און אָפּפערונג א. נ.

„דער רויטער סולטאַן"

אין די הויפּט-ראָלען: FRITZ KORTNER, NILS ASTHER

אויסערן פּראָגראַם: קלאַנג-צוגאַבען.
אָנהויב 4.30 נאָכמיטאָג. שבת און זונטאָג—12 בייטאָג.

וואָס יעדער סוחר און האַנדווערקער דאַרף וויסען!

אַז שעהנע דרוק - אַרבייט הייבט דעם אימפּולס פון געשעפט, און דעריבער איילט צו בעשטעלען אייערע דרוק-אַרבייט אין דער בעוואוסטער שנעל-דרוקעריי

בראַמבערג

צעגעלניאַנאַ 8 פראָנט

טעל. 255-09

בריפבויגען, קאָנווערטען, רעכנונגען, צירקולאַרען, עטיקעטען, חתונה-קאַרטען, קאָנפעקציע-טיט

ביליג — רעיעל — שטעטיש

אכטונג. שניידער-מייסטער!

בעזיץ אויף לאַגער מאָס-ביכער!

דאָס עלעקטראָטעכנישע ביוראָ

„SIŁA i ŚWIATŁO"

פון וו. קרוקאָווסקי

23 פּאָלודניאָווא 23, טעלעפאָן 139-32

נעמט אָן דורכצופיהרען אינסטאַלאַציעס פון ליכט און קראַפט. קויפט און פאַרקויפט מאָטאָרען און ערלעדיגט אַלער אַרט עלעקטרישע איינריכטונגען אויף לייכטע בעדינגונגען

ביליג, רעיעל, שנעל און פּינקטליך!

ספּעציעלע װאַרקשטעל פאַר מאָטאָרען-רעפּאַראַטור.

צו די „הגנבים!"

נעכטען איז אויסגעפיהרט געוואָרען אַ גנבה אויף 11. ליסטאָפּאַד 29. מיר בעטען זיך וועגען דעם צו פאַרשטענדיגען אויפ'ן טעלעפאָן-נומער 216-22.

דיסקרעציע פולשטענדיג געזיכערט.

בעקאַנטמאַכונג

זאָלען אַלע סוחרים און מעקלערס וויסען, אַז אין דער יודישער מעכאַנישער טריקאָטאַזש-פאַבריק בעקומט מען ווינטער-שטאָף און זומער-שטאָף צו יעדער צייט צו מאַכען טריקאָטאַזשען. ביי סקאַסאָווסקי, 11. ליסטאָפּאַד 43.

ערקלערונג.

אַזוי ווי עס האָט זיך בעוויזען אין „נייעם פאָלקסבלאַט" פון 13/XII, אין מיין נאָמען, אַז די פּעקציע צייטונגס-פאַרשפּרייטער פל. וואָלנאָשטשי 3, זאָלען מיר האָבען גטדראָהט, ערקלער איך, אַז עס שטימט נישט מיט דער ווירקליכקייט. גלייכצייטיג ערקלער איך, אַז איך ערלויב נישט דער פּעקציע פּאַמאָרסקאַ 15 זיך צו בענוצען מיט מיין נאָמען.

מירל פאַבריקאַנט

צייטונגס-פּעקויפערין.

קליינע אַנאָנסען!

1 זלאָטי

אַנאָנס ביז 15 ווערטער

ראַקאַלען!

זאָפאָרט אָפּצוגעבען 4 צימער מיט קיך און 2 צימער מיט קיך מיט בעקוועמליכקייטען. 11. ליסטאָפּאַדאַ 43, 2944 ביים ווירט.

פאַרשידענעס

בעקאַנטמאַכונג. וויכטיג פאַר טישלער און מאָלער-מייסטער! ביליג און רעיעל! די פירמע „Nobles" זגערזשער 44 (רוג קרוטקאַ) מאַכט בעקאַנט. אַז זי האָט אויף לאַגער אַלע זעמטל. וואַרען. ווי: לאַק, שעלאַק, פאַרבען און אַנד. זעמטל. וואַרען צו פאַבריקס-פּרייזן. קומט איבערצייגט אייך! פרעגען קאָסט קיין געלד. מיט אַכטונג פירמע „נאָבלעס".

היגיענישע דראַט-מאַטראַצן אַ פּאָר 22 זל. 48 פעדערן, ווי אויך אויטאָמאַטען צו טאַפּעטשאַנעס און פאַרשידענע טאַפּעצירער-אַרבייט ביליג צו בעקומען פּאָלודניאָווע 10, י. ברעסלער

BUCHALTER, rutynowany bilansista na stanowisku ma jeszcze kilka wolnych godzin. Za uznanie ksiąg gwarantuje kaucją. Opłata przystępna. — Leon KRELL, Piotrkowska 79, m. 40. Tel. 145-60.

שרייבען שעהן און שנעל לערענט אויס דער בעוואוסטער קאַליגראַף ל. בערמאַן אין 15 טעג. אויך ווערט אויסגעלערענט דעם בעסטען יודישען בריף אין 15 טעג, אפילו דעם, וואָס קען גאָרנישט. די עלטער שפּילט דערביי קיין ראָלע נישט. די פּרייזען זענען צוגענגליכע. — אַלעע 1. מאַי 4, ביי ליפשיץ.

Dr. H. SZUMACHER

Choroby skórne i weneryczne

przyjmuje od 9—1 i od 5—9-ej

ul. Piotrkowska 56

tel. 148-62.

פּאַראַפין-אַפּאַראַטן, פּאַדען-פיהרער און טיילען פאַר שפּול-מאַשינען בעקומט מען אין דער מעכאַנישער שלאָסעריי

י. רעדער

לאָדז, 11-טער ליסטאָפּאַדאַ 11/13

לעטשניצע

פון דאָקטוירים- ספּעציאַליסטען

11 בזשעזשינער 11

טעלעפאָן 137-63

עס נעהמען אָן פאָלגענדע דאָקטוירים:

דר. קויפמאַן, דר. דינעזאָן,
דר. רויטער, דר. שפּירא,
דר. שמערלאָווסקי,
דר. י. איציקזאָן, דר. סטופּאי,
דר. שמירגעלד (נערווען קראַנקה.)

און דענטיסטין סטאַראָפּאָלסקאַ

וויזיטען אין שטאָט

אַלע אַרט מעדיצינישע הילף.

קאַבינעט פאַר פיזיקאַלישער טעראַפּיע

א וויזיט 3 זל.

שיי-טרעז

מיט פּאַריזער שרינדען און פאַרטיגע שייטלען ביי קערש.

סקווערא 15

לעטשניצע

פאַר וועבערישע-קראַנקע

מענער - שוועכע און הויט-קראַנקהייטען

פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

45 פּיעטריקאָווער

טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אָוונד.

פרויען און קינדער נעמט אָן אַ פרוי-דאָקטאָר פון 11-1 און פון 5-7 אָוונד.

א בעראַטונג 3 זל.

Dr. med.

G. GERSZTAJN

ספּעציאַליסט פאַר אויגען קראַנקהייטען

Traugutta 12, tel. 175-10

נעהמט אָן פון 11-2 און פון 5 ביז 8.30 אָוו.

Dr. med. Niewiażski

ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט - קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער - שוועכע

אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40

פראָנט, 1טער שטאָק

נעהמט אָן פון 8-11 און פון 5-9 אָוונט
זונטאָג און יום טוב פון 9-1 נאָכמיטאָג.
ספּעציעלער וואַרטע - זאַל פאַר פרויען

ד"ר העללער

ספּעצ. פאַר הויט און וועגערישע קראַנקהייטען און מענער - שוועכע

8 טראַוגוטאַ 8, טעל. 179-89

נעהמט אָן פון 8-11 און פון 4-8 אין אָוונד
זונטאָג פון 10—2 מיטאָג.
פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל.
אונבעמיטעלטע— לעטשניצע פּרייזען.

Dr. med. H. Wajs

כירורג

וואוינט יעצט

17 פּיעטריקאָווער

טעל. 148-01

לעטשניצע

פאַר וועגעריש קראַנקע

פון דאָקטוירים - ספּעציאַליסטען

לאָדז, זאַוואַדזקאַ 1

טעל. 122-73

טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אָוונד
וועגעריש - קראַנקע, מענער -שוועכע און הויט - קראַנקהייטען
אַנאַליזען פון בלוט און אורין
די פּערהיטונגס - סטאַציע
איז טעטיג א גאַנצען מעת לעת
פאַר פרויען א ספּעציעלער וואַרטע-זאַל

Dr. med. M. TAUBENHAUS

ספּעציאַליסט

פאַר אַקושעריע און פרויען־ קראַנקהייטען
פּערהיטונג געגען שוואַנגערשאַפט

זגערזשער 11, טעלעפאָן 246-09.

נעהמט אָן פון 4—8 אָוונד.

Dr. med.

Z. DATYNER

אוראָלאָג

ספּעצ. פאַר נירען בלאָז און אורין־קראַנק.

ZACHODNIA 59a, tel. 148-95

נעמט אָן פון 9-11 און פון 6-8 אָוונט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub — Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.

וואָס מ'זעהט און מ'הערט בעת אַ נסיעה

(אַ רעפּאָרטאַזש)

אַ יויסטע, אַנטיסעמיטישע כוואַליע פּערפּלייצט פּוילען, בעזונדערס דאָס געיו. קאָנגרעס־פּוילען, איבער די בּרעגעס. די אַנטיסעמיטישע לאָזונגען שרייען אַרויס פֿון אַלע ווינקעלעך, און רופֿען די מאַסען צו „לייזען" די יודען־פּראַגע.

זינט דער מאַי־איבערקעהרעניש אין פּוילען, זענען נאָך קיינמאָל נישט דערשינען אַזוי פֿיל אַנטיסעמיטישע אויסגאַבען, טאָג־צייטונגען, וואָכענבלעטער און סתם פֿערשידענע זשורנאַלען, — ווי אין דעם לעצטען יאָהר. און צוזאַמען מיט די דאָזיגע אויסגאַבען, איז אויסגעוואַקסען אַ גרויסע מחנה קאַלפּאָרטערן: קליינע קריסטליכע יונגלעך, פֿון שול־עלטער, שילער פֿון מיטעל־שולען, אַקאַדעמיקער פֿון די הויכשולען און טויזענדער עלטערע מענשען, וועלכע פֿערנעמען זיך ווער צוליב פּרנסה ווער צוליב „אידעאישע טעמים" — מיט'ן פֿערשפּרייטען די דאָזיגע „ליטעראַטור", וועלכע דאַרף „ראַטעווען" דאָס פֿאָטערלאַנד און פֿערזיכערען פֿאַר פּוילען „אַנ'אָנגעזעהענעם" אָרט אין דער משפּחה פֿון די אייראָפּעאישע פֿעלקער.

אַ דייטשער פּליט, אַ זעהר אינטעליגענטער מענש, וועלכער געפֿינט זיך אין פּוילען זינט צוויי יאָהר און האָט זיך שוין בעוויזען צו בעקענען מיט אונזערע בעדינגונגען, פֿערפֿיהרט מיט מיר אַ שמועס.

איהר ווייסט — זאָגט ער צו מיר — די איצטיגע תקופה אין פּוילען דערמאָהנט מיך שלייכער'ס תקופה אין דייטשלאַנד. דער רייכס־וועהר־גענעראַל האָט געוואָלט ראַטעווען זיין רעגירונג און דעם שוין זעהר פֿערקריפּעלטען און צעקאַליעטשעטען ווייַמאַר'ער רעזשים — דורך אַ פֿערשטענדיגונג מיט דער אַרבייטערשאַפֿט, מיט די פּראָפֿעסיאָנעלע אָרגאַניזאַציעס, מען האָט איהם געהאַלטען שיער נישט אַלס אַ רעפּרעזענטאַנט פֿון דעם לינקען און דעמאָקראַטישען פֿליגעל, אָבער שלייכער האָט נישט געהאַט קיין כּוח און ווילען זיך ענטקעגענצושטעלען דעם פֿאָרמאַרש פֿון היטלעריזם, וועלכער האָט... בּמילא קומען. אונטער דעם פּסעוודאָ־דעמאָקראַטישען רעזשים איז פּערמאַנענט געפֿיהרט געוואָרען אַ ווילדע העצע געגען יודען, קאָמוניסטען, מאַסאָנען, פּאַציפֿיסטען, דעמאָקראַטען, ליבעראַלען א. א. וו. — ביז עס איז געקומען די באַרטאָלאָמיי־נאַכט טעראָר, ווילדע רדיפֿות, און נגישות, קאָנצענטראַציע לאַגערן, געהיימע רציחות איבער פּאָליטישע געגנער א. אַז. וו.

און די דייטשע יודען? — דאָ ווערט מיין אינטערלאָקוטאָר אויפגערעגט און שרייט אויס: דאָס איז געווען די גרעסטע שאַנדע און דאָס פֿילט מיך אָן מיט אַנ'עקעל, ווען איך דערמאָן זיך וועגען דעם. יודען האָבען געהאַנדעלט ווי נישטיגע קריכערישע חערים. מיט זייערע הענד האָבען זיי געבויט און פֿערגיכערט דעם היטלער־רעזשים. בעזונדערס איז דאָס נוגע די קרייזען פֿון דער דייטש־יודישער דיפּלאָמירטער אינטעליגענץ, פֿון די פֿרייע פּראָפֿעסיעס און דעם יודישען גרויס־קאַפּיטאַל. זיי האָבען געגלויבט, אַז חוץ זיי וועלען ברענגען אַלס אַ קרבן אויפֿ'ן מזבח פֿון היטלעריזם די מזרח־יודען, אַז זיי וועלען שטילשווייגענד אַפּראָבירען דעם פּאָסטולאַט וועגען בעגרעניצען אָדער שליסען דעם צוטריט פֿון דער יודישער יוגענד אין די הויכשולען און צו די פֿרייע פּראָפֿעסיעס — וועלען זיי זיך אַליין ראַטעווען. ס'האָט גערעדט פֿון די דאָזיגע מענשען זייער נידריגער, ענגהאַרציגער עגאָאיזם. ס'האָט זיי אַרומגעכאַפּט אַ מאָדנע בהלה־שטימונג, פּונקט ווי אויף אַ שיף, וואָס טרינקט זיך אויפֿ'ן מיטען אָקעאַן, און זיי האָבען געגלויבט, אַז דורכ'ן נאָכקומען די וואונשען פֿונ'ם מאַרשירענדיגען היטלעריזם, וועלען זיי כאָטש אָפּראַטעווען דעם אייגענעם נפש.

אַזוי אומווירדיג און נידעריג האָבען געהאַנדעלט אין דייטשלאַנד די „דייטשען פֿון מאָזאַאישען גלויבען" — פֿון די פֿרייע פּראָפֿעסיעס און די גרויס־קאַפּיטאַליסטען, וועלכע האָבען אין זייערע אונטערנעמונגען בעשעפֿטיגט די „לויטע" פֿון די קינפֿטיגע „שטורם־אָפּטיילונגען".

און איצט — פֿרעגט בּיי מיר דער דייטשער יוד — ציי קומט נישט עפּעס עהנליכעס פֿאַר פֿאַר אונזערע אויגען דאָ אין פּוילען? צי האָבען מיר נישט אָפֿיציעל אַ רעזשים פֿון ליבעראַלע מענשען, וועלכע זענען נישט בכח און האָבען נישט גענוג מוט זיך אַקעגענצושטעלען דער שרעקליכער אַנטיסעמיטישער כוואַליע, וועלכע איז העכסט געפֿעהרליך פֿאַר זיי גופֿא? צי בעשעפֿטיגען נישט יודישע פֿאַבריקאַנטען און אונטערנעמער נאָר קריסטליכע אַרבייטער, גלויבענדיג דורך דעם אָפּצוווענדען פֿון זיך דעם צאָרן פֿון פֿאָלק? צי טוט דען נישט די יודישע דיפּלאָמירטע אינטעליגענץ פֿון די פֿרייע פּראָפֿעסיעס אָפֿען אָדער בעהאַלטענערהייט אַלץ, כּדי צו בעשווערען דער יודישער יוגענד יעדען צוטריט צו די דאָזיגע פּראָפֿעסיעס, גלויבענדיג נאַאיוו, אַז ס'וועט זיי געלונגען צו ראַטעווען דעם אייגענעם נפש, ווייל „צו פֿיל" יודען רייצען?

איך פּרוב אָפּאָנירען געגען די אויספֿיהרונגען פֿון מיין דייטשען מיטברודער, וועלכער זעהט אַזוי שוואַרץ די צוקונפֿט פֿון פּוילישען יודענטום. איך דערקלער איהם, אַז דאָס וואָס עס האָט געקענט געשעהן אין דייטשלאַנד, איז אוממעגליך בּיי אונז אין פּוילען, וואו ס'זענען פֿערהאַן 30 פּראָצענט מינדערהייטען און וואו יודען בילדען איבער 3 מיליאָן בירגער. ווען מען זאָל אַפֿילו פֿיהרען לגבי די מינדערהייטען אַ פּאָליטיק, לויט דעם פּרינציפּ „דיווידע עט אימפּעראַ" און וועלען אויסליפֿערען דער אַנטיסעמיטישער כאַליאַסטרע — וועט אָבער אַלץ אוממעגליך זיין צו פֿערצערען אָדער צו פֿערניכטען אַזאַ גרויסע צאָהל מענשען.

* * *

אין קופּע פֿון צווייטען קלאַס. עס פֿאָהרען אַ גרופּע לאָדזער יודישע סוחרים און פֿאַבריקאַנטען און צווישען זיי אויך אַ לאָדזער אַדוואָקאַט. זיי דערצעהלען די „מעשים טובים" פֿון דעם גענעראַל־

אָרגאַן פֿון דער לאָדזער ענדעציע, פֿון דעם „אָרענדאָוניק", וועלכער פֿיהרט פּראַק און פֿריי טאָגטעגליך אַ שרעקליכע יודען־העצע, וואָס האָט זיך בעזונדערס פֿערשטאַרקט איצט ערב די חגאות. ס'ווערען אויף די שפּאַלטען פֿון דעם דאָזיגען העצערישען גאַסען־בלאַט פֿאַבריצירט די אומגלויבליכסטע בלבולים און בּבא־מעשיות וועגען יודען. עס ווערען דאָרט שטרענג נאָטירט אַלע קריסטען, וועלכע דערוועגען זיך צו קויפֿען אין יודישע געשעפֿטען און עס איז גענוג אויסצוטרינקען אַ גלאָז סאָדע־וואַסער אין אַ יודישען געוועלבעל, כּדי געשטעמפּעלט צו ווערען אַלס „אַ נאַציאָנאַלער פֿעררעטער".

דער „אָרענדאָוניק" האַלט אויס אַ גאַנצע מחנה פֿון אויסשפּירער און אַגענטען, וועלכע היטען שטרענג אָפּ דאָס כשרות פֿון יעדען פּאָלאַק, און מיט דער הילף פֿון שאַנטאַזש און טעראָר וואַרפֿט ער אָן אַ פּחד אויף אַ סך קריסטליכע איינוואוינער וועלכען די העצע איז נישט צום האַרצען און די פֿולשטענדיגע אומבעשטראָפֿטקייט גיט נאָך צו מוט די פּאָגראָם־העלדען.

באַלד איז דאָס געשפּרעך אַריבער אויף אַנאַנדערער זעהר אַקטועלער טעמע — דאָס איז די פּלאָג פֿון משומדים, פּחדנים, וועלכע זוכען פֿאַר זיך אַ רעטונג אין אַ בהלה־צייט.

דער אַדוואָקאַט דערצעהלט ממש שטוינענדע פֿאַקטען, וועגען דער געפֿאַלענקייט פֿון מענשען, וועלכע אַנטלויפֿען אין די רייהען פֿון די „שלעגער"

יעדענפֿאַלס דוכט זיך זיי אַזוי אויס, אַז דורכ'ן שמד גייען זיי אַריבער אין די רייהען פֿון די געשלאָגענע אין די רייהען פֿון די „שלעגער".

די מגפֿה פֿון שמד איז געוואַלטיג פֿערשפּרייט צווישען די פֿרייע פּראָפֿעסיעס. ווען איהר רעדט הייַנט אין וואַרשאַ, אָדער לאָדז מיט אַ יודישען אַדוואָקאַט, דאָקטאָר, אָדער אינזשעניער קענט איהר נישט זיכער זיין, אַז זיי מיט זייערע פֿאַמיליעס זענען שוין נישט אָפּגעשמדט. נאָך דער שמד־צערעמאָניע, אָדער נאָך פֿאַר איהר, בּייט מען די פֿאַמיליעך אַזוי, אַז זיי זאָלען קלינגען עכט סלאַוויש און ס'זאָל קיין ספֿק נישט בלייבען, אַז מ'האָט צו טון מיט אַ סלאַוו, נאָך פֿון באָלעסלאַוו כראַברי'ס צייטען. דערבּיי קומען פֿאַר נאַטירליך, אַ סך קוריאָזען. איינער מיט'ן פֿאַמיליען־נאָמען „בלאַזבעג" האָט פֿערביטען דעם דאָזיגען „שעדליכען" נאָמען אויף „פּענכערעק" — וואָס קלינגט כמעט פּויליש־פּויעריש. דער „פּענכערעק" האָט רעהאַביליטירט דעם „קאָמפּראָמיטירטען" „בלאַז". אַ צווייטער מיט'ן נאָמען „יחיאל" רופֿט זיך נאָך דער שמד־צערעמאָניע אָן „עסכיל" און אַזוי אַרום ווערט ער פֿערוואַנדעלט אין „אַ טלאַיו פֿון גריכישער אָפּשטאַמונג".

און אָט די דאָזיגע כאַליאַסטרע פֿון פּחדנים מיינט ווירקליך, אַז דורך דער טויף־צערעמאָניע מאַר שירען זיי דעריבער אויף דער זייט פֿון די „שלעגער". די דאָזיגע רענעגאַטען־מחנה פֿערשטעהט נאָך אַלץ נישט, אַז אין היטלער'ס צייטען, איז אין די אַנטיסעמיטישע לענדער מקוים געוואָרען אין די גאַנצע הונדערט פּראָצענט קאַרל קאַוטסקי'ס מאַק סימע:

„וואָס דער יודע גלאַאויבט איסט איינערליי,
אין דער ראַסע ליגט די שווייַנעריי".

א. צינצינאַטוס.

אַביסעלע קיבּיץ

(הומאָר פֿון טאָג)

צוויי בטלנים האָבען געקלערט, וואָס עס איז בעסער לאָקשען אָדער פֿאַרפֿעל. איינער האָט געזאָגט, אַז לאָקשען, ווייל לאָקשען האָבען מיר אין לעפֿעל און עס הענגט נאָך אַראָפּ און פֿאַרפֿעל נאָר אין לעפֿעל. זאָגט דער אַנדערער: פֿערקעהרט, פֿאַרפֿעל זענען מיר זיכער מיט דעם וואָס מיר האָבען אין לעפֿעל און לאָקשען קאָן פּאַסירען אַז איין לאָקש שלעפּט אַרויס דעם אַנדערן. און ווידער איז איין לאָקשען אָן עיכּוּב, מען דאַרף אַרויסשטעקען די צונג צו כאַפּען אַ לאָקש. זאָגט דער ערשטער: ווען דאָס וואָלט געהייסען נאָ עיכּוּב, וואָלט מען דאָך געהייסען עסען לאָקשען אום תּשעה באָב און יום כּפּור?

„נאַרעלע", רופֿט זיך אָפּ דער צווייטער. „צוויי עיכּובים קאָן מען דאָך נישט געבען, אי פֿאַסטען און אי עסען לאָקשען!"

* * *

נישט איין מאָל קלער איך און טראַכט,
אָט שרייב איך לידער טאָג און נאַכט;
טאָג־איין, טאָג־אויס איך זיץ און שוויץ,
איך אַרבּייט שווער אויף יעדען וויץ:
ביז איך ווער פֿאַרטיג מיט אַ ליד,
בין איך אַ קראַנקער, שוואַכער יוד
זאָגען באַטשי די לעזער מיינע,
אַז די לידער זענען פֿיינע?
שעצען זיי אָפּ אַזעלכע פּאָעטען,
אָדער זיי וועלען מיר דעם מוח פּלעטען?

* * *

אַנ'אָרימער יוד איז געקומען צו אַ דאָקטאָר און בעט איהם אַז ער זאָל איהם געבען עפּעס אַזוינס צום אַפּעטיט. דער דאָקטאָר נעהמט איהם באַטראַכטען, מאַפּט דעם דופּ קלאַפּט די ברוסט, בעקוקט די אויגען און דעם צונג. דער נאָך נעהמט ער שרייבען אַ רעצעפּט און זאָגט צום יודען:

— אָט דעם רעצעפּט וועט איהר נעמען דריי מאָל אַ טאָג, וועט איהר בעקומען אַפּעטיט.

— אַפּעטיט, הער דאָקטאָר — רופֿט זיך אָפּ דער אָרימאַן — האָב איך אַזוי אויך דאַנקען גאָט, געקומען בין איך אייך בעטען עפּעס צום אַפּעטיט.

דער אויפשטאַנד פֿון די חשמונאים און די אַנדערע אויפשטאַנדען

פֿון מ. ב. שניידער

אל תדחקו את הקץ.
תפסת מרובה לא תפסת.

דער אויפשטאַנד פֿון די חשמונאים איז געווען בּיי זעהר שלעכטע בעדינגונגען. דערצו איז ער נאָך ענטשטאַנען פּלוצלונג און אָהן יעדער צוגרייטונג. אין פֿלוג האָט עס זיך געקאָנט דאַכטען, ווי אַ זעלבסטמאָרד. שטעלט זיך פֿאָר: ארץ־ישראל איז געווען איינגעצאַנצען אונטער דער מאַכט פֿון די סירישע גריכען. אַלע שטעט און פֿעסטונגען זענען געווען בעזעצט מיט זייער פּאָליציי און מיליטער. די יודען זענען געווען נישט נאָר אומבעוואָפֿענט, נאָר עס זענען שוין געווען פֿערבּיי הונדערטער יאָהרען ווי זיי האָבען קיין מלחמות נישט געפֿיהרט. און זיי האָבען כמעט פֿערגעסען, ווי אַזוי זיך צו בענוצען מיט געוועהר. נאָך מעהר — אַ גרויסער טייל פֿון די יודען, די געבילדעטע אַריסטאָקראַטען און די העלעניסטען האָבען געהאַלטען מיט'ן פֿיינד און האָבען זיי נאָך געדינט אַלס שפּיאָנען. און מיטאַמאָל אַנ'אויפשטאַנד געגען אַזאַ ריז.

וואָס פֿאַר אַ זין האָט געקענט האָבען אין אַזאַ סיטואַציע צו רעוואָלטירען? ווי האָבען עס געוואַגט אַ קליינע צאָהל נישט געאיבטע, אין קריג יודען זיך אַקעגענצושטעלען אַ פֿיל־צאָהליגען געלערנטען און דיסציפּלינירטען גריכישען חייל, וועלכער האָט איינגענומען גאַנץ פֿאָדער־אַזיען און נישט לאַנג פֿאַר דעם האָט ער צוויי מאָל מנצח געווען די מצריים?... דער סוף אָבער איז געווען, אַז די יודען האָבען מנצח געווען די גריכען, און אַם ענדע האָבען זיי זיך איינגאַנצען בעפֿרייט און געוואָרען אומאָפּהענגיג.

דאָ דערוועקט זיך אַ האַרבע פֿראַגע: פֿאַרוואָס זענען נישט געלונגען די שפּעטערדיגע רעוואָלוציעס פֿון חורבן פֿון צווייטען בית־המקדש און פֿון בר־כוכבא'ן? דיביידע לעצטע אויפשטאַנדען זענען פֿאָרגעקומען בּיי פֿיל גינסטיגערע בעדינגונגען און פֿיל בעסער אָרגאַניזירט: די אויפשטענדער האָבען זיך גוט צוגעגרייט, איינגעשאַפֿט זיך געוועהר און אַנדערע מכשירים, וואָס זענען נויטיג פֿאַר אַ מלחמה; זיי זענען אויך געווען בעקאַנט מיט דער קריגס־קונסט. אונטער זייערע אָנפֿיהרער זענען געווען אויסגעצייכענטע העלדען, וועלכע האָבען אַרויסגעוויזען העלדענמוט. און זיי האָבען דאָך ווירקליך במשך פֿון אַ קורצער צייט בעוויזען אַרויסצוטרייבען די רוימישע פּראָקוראַטאָרען און זייערע אַלע חיילות פֿון לאַנד. זיי האָבען אויך זעהר געליבט זייער פֿאָלק און גלויבען. זיי האָבען געקעמפֿט ווי לייבען, מיט פֿרייד געאָפּפֿערט זייער לעבען. און דאָך האָט ער אַלץ גאָרנישט געהאָלפֿען: די בעסטע קעמפֿער אויסגעהרגעט, דאָס גאַנצע לאַנד חרוב געמאַכט, צענדליגער טויזענדער געפֿאַנגענע פֿערקויפֿט פֿאַר קנעכט און דאָס איבעריגע פֿאָלק אַריינגעוואָרפֿען אין אַ שרעקליכען גלות פֿון טויזענדער יאָהרען.

וואָס איז דאָ געווען די סיבּה? — אַנדערע מיינען, אַז די סיבּה, פֿאַרוואָס די חשמונאים האָט געלונגען, איז געווען, — ווייל אין דער סירישער קיניגרייך האָבען דאַן געהערשט מהומות און רייַסערייען איבער'ן טראָן. זענען דאָך אין דער צייט פֿון די רעוואָלוציעס אין א"י קעגען רוים אויך פֿאָרגעקומען אין פֿערשידענע ערטער פֿון דער רוימישער אימפּעריע אומרוהען און אויפשטאַנדען.

דאָס לעזען פֿון דער דאָזיגער פֿראַגע איז נישט נאָר וויכטיג אַלס אַ היסטאָרישע אויפקלערונג, נאָר אויך זייער באַלערנד און קאָן ברענגען נוצען איצט בּיים בויען אונזער נאַציאָנאַלע היים.

בעת דעם אויפשטאַנד פֿון די חשמונאים זענען די יודען נישט אַזוי גיך אַרויסגעטראַטען געגען די גריכען. זיי האָבען זיך אָפּגעגעבען אַ קלאָרען חשבון

וועגען זייער לאַגע און כּוחות און וועגען דער רעאַליזירבאַרקייט פֿון זייערע פֿאָדערונגען. זיי האָבען לאַנג נישט געוואָלט מאַכען קיין אויפשטאַנד, ווייסענדיג אַז זיי שטעלען דערמיט אין קאָן דעם קיום פֿון יודישען פֿאָלק אין זיין לאַנד. זיי האָבען פֿריהער לאַנג געליטען שרעקליכע צרות און פּיין; זייער בלוט האָט דער ווילדער, טיראַנישער פֿיינד געגאָסען ווי וואַסער, טויזענטער פֿון די בעסטע און איידעלסטע פֿון די יודען געקוילעט ווי שעפּסען אָן יעדער שולד און צערויבט זייער האָב און גוטס, מטמא געווען דעם בית־המקדש; אַריינגעשטעלט דאָרט אַ געץ — דעם אָלימפּישען זעווס, און מקריב געווען אַ חזיר אויפֿ'ן הייליגען מזבח — און זיי האָבען אַלץ געליטען און געשוויגען.

אָבער דאָס אַליין איז געווען דעם ווילדען פֿיינד ווייניג, האָט ער אַרויסגעגעבען אַ דעקרעט, אַז ער איז מבטל די יודישע רעליגיע און ווער ס'וועט היטען שבּת און מילה זאָל געטויט ווערען, און די גריכען מיט די יודישע מוסרים, די העלעניסטען האָבען זיך געלאָזט איבער אַלע יודישע שטעט און דערפֿער אויסצופֿיהרען דעם דעקרעט. וואו זיי זענען געקומען האָבען זיי געגייט די איינוואוינער צו אָפּפֿערען פֿאַר די געצען און ווער עס האָט מל געווען אַ קינד אָדער געהיט שבּת האָבען זיי געטויט. און יודישע בלוט האָט זיך געגאָסען טייכענווייז, דאַן האָבען די יודען געזעהען, אַז זיי מוזען זיך שטעלען אַנטקעגען און עס האָט אויסגעבראָכען די רעוואָלוציע.

זיי האָבען אָבער נישט געשטעלט קיין גרויסע פֿאָדערונגען — צום אָנפֿאַנג האָבען זיי נאָר געפֿאָדערט געוויסענס־פֿרייהייט: מ'זאָל זיי לאָזען האַלטען זייער אמונה און זייערע הייליגקייטען. און ווען זיי האָבען אויסגעקעמפֿט מיט גרויס העלדישקייט און גבורות געוויסענס־פֿרייהייט, האָבען זיי געענדערט זייער קאַמפּס־טאַקטיק. זיי האָבען געפֿיהרט זייערע מלחמות אַלס פּאַרטיזאַנער. אָבער דאָס לאַנד האָט געצאָהלט שטייערען און די קעמפֿער האָבען זיך נישט געמישט אין דעם. אויף די גריכישע מיליטערישע גאַרניזאָנען זענען זיי נישט אָנגעפֿאַלען ווען די לעצטע האָבען זיי נישט געשטערט. און די חשמונאים האָבען נאָר געפֿאָדערט אַ בעשיידענע אויטאָנאָמיע און ווען זיי האָבען די לעצטע בעקומען האָבען זיי געפֿאָדערט צו פֿערברייטערען די רעכט פֿון זייער אויטאָנאָמיע. און זיי האָבען עס געטון פֿאָרזיכטיג, הגם דאָס לאַנד איז געווען אין זייערע הענט האָבען זיי זיך נישט ערקלערט פֿאַר זעלבסטשטענדיג. דערווייל האָבען די יודען אַרויסגעוויזען גרויס־העלדענמוט און קאַמפּס־פֿעהיגקייט. דערמיט זענען זיי זייער דערהויבען געוואָרען אין די אויגען פֿון די גריכישע מאַכט־האָבער, און אַזוי ווי די יודען האָבען זיך נישט אין גאַנצען אָפּגעריסען פֿון זיי, דען זיי האָבען נאָר געפֿאָדערט אַ ברייטערע אויטאָנאָמיע, האָבען זיי ביסלעכווייז דערפֿיהלט זייערע פֿאָדערונגען, כּדי זיי אויסצונוצען צו זייערע צוועקען. און ווען עס איז געקומען אַ פּאַסיגער מאָמענט האָבען זיי בעקומען פֿרייהייט כמעט גאָר אָן מלחמה.

די אויפשטאַנדען דאַגעגען בּיים חורבן פֿון 2־טען בית־המקדש און בר־כוכבא'ס האָבען געפֿיהרט היציגע יונגעלייט מיט אַ ברענענדיגען פֿערלאַנג גלייך אויסצוקעמפֿען אומאָפּהענגיגקייט. דאָס האָט גורם געווען, אַז נישט נאָר זיי האָבען געליטען אַ שרעקליכע מפּלה, נאָר זיי האָבען אוממגליקליך געמאַכט דאָס יודישע פֿאָלק אויף טויזענטער יאָהרען.

ווען זיי וואָלטען זיך געהאַלטען אָן דער טאַקטיק פֿ די חשמונאים, וואָלטען זי ייאוודאי נישט אָנגעוואָר זייער אויטאָנאָמיע און די פֿראַגע וועגען די פּראָ קוראַטאָרען וואָלט ווי ס'איז געלעזט געוואָרען נאָכ דעם, ווי די יודען האָבען געוויזען, אַז זיי קענע געבען קלעפּ צוריק. די הויפּט־סיבּה, וועלכע כ'האָ זיי געגנויט צום אויפשטאַנד, זענען דאָך געווען ד רוימישע פּראָקוראַטאָרען, וועלכע די יודען האָבע אין אַ געוויסער מאָס אַליין געבראַכט, נישט וועלענ דיג האָבען פֿאַר מנהיגים די הורדוסן, הגם ווי שלעכ די הורדוסן זענען נישט געווען, זענען זיי געווע פֿיל־פֿיל בעסער פֿאַר אַלע רוימישע פּראָקוראַטאָרע די געצענדינער, די הורדוסן האָבען געהאַט עהר פֿורכט פֿאַר'ן בית־המקדש און האָבען זיך בכל געהאַלטען אָן דער יודישער אמונה. נאַכדעם ווי ד יודען האָבען אַרויסגעטריבען די פּראָקוראַטאָרע האָבען זיי געדאַרפֿט גלייך בעטען שלום און איבער געבען דאָס לאַנד צוריק די רוימער. זיי האָב נישט געטאָרט שטעלען אין געפֿאַהר די גאַנצ עקזיסטענץ פֿון יודישען פֿאָלק. דורך אַ קלוגע פּאָליטיק וואָלטען זיי געקענט קריגען די פֿריהער דיגע אויטאָנאָמיע אונטער דער הנהגה פֿון איינע פֿון די הורדוסן און דאָס יודישע פֿאָלק וואָלט נישט אַזוי פֿעראומגליקליכט געוואָרען. זיי האָבען נישט געוואָלט פֿערשטיין די תּלמודישע סענטענצען: א הדחקו את הקץ; תפסת מרובה לא תפסת.

די דאָזיגע היסטאָרישע פֿאַקטען דאַרפֿען זיי פֿאָראַנגג אַמוסר־השכל בּיים בויען אונזער היי די וועלכע פֿאָדערען זאָפֿאָרט אַ מלוכה פֿאַר יוד אין ארץ־ישראל, זענען גלייך צו די דאַמאָלסטיג זעלאָטען; דערמיט קענען זיי נאָר צושטערען דאָ ב'יען פֿון אונזער היים. אונזער פֿאָדערונג דאַר דערווייל זיין אַ פֿרייע עליה, און מיר דאַרפֿע פֿריהער פֿאַר אַלץ אויפזוכען מעגליכקייטען פֿאַר יו דיזי דאָרטען איינצואָרדענען זיך. דאָס דאַרף זיי דער עיקר. ווען מיר וועלען ווערען א מעהרהיי אין לאַנד, וועט אונז געלונגען דורך טאַקט או קלוגער פּאָליטיק צו פֿערגרעסערען ביסלעכווייז אונ זערע פּאָליטישע רעכט מיר מוזען שטענדיג געדענ קען דעם שפּרוך: אל תדחקו את הקץ! מיר דאַרפֿ אַרבּייטען, כּדי מכשיר צו זיין דאָס פֿאָלק צום לאַנד און דאָס לאַנד — ס'זאָל קאָנען אויפנעמען דאָ פֿאָלק. מיט דעם געלד און ענערגיע, וואָס ס'ווער פֿערשווענדען בּיי אונז די אַלערליי פּאַרטייען אויף או פֿרוכטבאַרע פּאָליטיקעריי, וואָלט מען געקענט דער ווערבען באָדען פֿאַר טויזענטער יודען און מאַכ פּלאַץ פֿאַר נאָך טויזענטער. אַזוי האָבען געטון ד זעלאָטען. זיי האָבען זיך נישט געמיט צו פֿעראי ניגען די ריזיגע קרעפֿטען פֿון פֿאָלק אויף אויסצ קעמפֿען די בעפֿרייאונג, נאָר זיי האָבען געקעמפֿ יעדער פֿאַר זיין אידעאָלאָגיע און ריכטונג א צעבּרעקעלט אַזוי אַרום די כּוחות פֿון פֿאָלק און גע בראַכט דעם חורבן מיט'ן שרעקליכען טויזענט יאָהריגען גלות.

Dr. Wołkowyski
ציגעל־גאַס 11, טעל. 238-02
ספּעצ. פֿאַר טריפּער, סיפֿיליס און הויט־קראַנקה
בעהאַנדלונג פֿון מענער־שוועכע
נעמט אָן פֿון 8—11 בּייטאָג און 4—9 אוונט

גענויער טעקסט פון די מאטיוון אין ,,פראצעס פון די 17" אין גראדנע

גראדנע —

דאס געריכט הויבט אן די מאטיוון דערפון, וואס איין חער נאכט פון 4טען אויפן 5טען יוני איז אויף בריגידסקא גאס, דורך שטיינער און קאנטשא ראזוסקין ערמארדעט געווארען וולאדיסלאוו קושטש, וועלכער האט געדינט אין פוילישען פלאט און איז געווען באליבט צווישען די חברים.

איינער פון זיינע נאהענטסטע חברים איז געווען פאנאסיוק, וועמענס א צווייטען חבר באראנאווסקי האט אין יאהר 1930 דערהרג'עט אויך א יוד, וואס איז אנטלאפען קיין ארגענטינא.

צו קושטשס לוויה איז געקומען אנ'עולם פון ארום טויזענט מאן, וואס איז געגאנגען צום צמענטאוש רוהיג און ערנסט, אין א געדריקטער און צו יודען פיינדליכער שטימונג.

פארשטעלענדיג ווייטער דעם אנהויב און פערלויף פון די געשעהענישען אין הסכם מיטן בעשולדיגונגס אקט, בעמערקט דאס געריכט:

,,הגם די אומרוהען האבען אויפגעהערט דעם 8 יוני, (ס'הייסט אויף מארגען) איבערמארגען, דאך האט אנ'אומרוהיגע שטימונג געהערשט אין שטאט נאך אין משך פון עטליכע טעג; די דאזיגע שטימונג איז געווען פערארזאכט און פראוואצירט דורך יודישע לאפוזעס (,,ווירואסטקי"). וועלכע האבען זיך גרופירט אין אנ'אזוי גערופענער ,זעלבסטשוץ" און געזוכט צו נעהמען נקמה פון דער קריסטליכער בעפעלקערונג, אזוי אז די פאליציי איז געווען געצוואונגען עטליכע מאל זיך ענערגיש אריינצומישען, צעטרייבענדיג די דאזיגע גרופען אויף מעשטשאנסקא און זאמקאווא גאס און ארעסטירענדיג די מעהר אקטיווע אנטיילנעהמער".

פאנאסיוק האט ערקלערט, אז קיינער האט איהם צו די עקסצעסען נישט אנגערעדט ער האט דעם המון נישט ארגאניזירט און **די פערניכטונג פון יודישען אייגענטום האט ער דורכגעפירט אויס נקמה פאר א רייה מארדען וואס די יודען האבען אויסגעפירט איבער קריסטען — אנ'ארבייטער אין יאהר 1925, באראווסקי אין טאנץ קלאס אין 1930, דער פויער אין מארצינקאנץ, און בעזונדערס דער מארד איבער זיין חבר און פריינד קושטש.**

די איבעריגע אנגעקלאגטע האבען זיך נישט מודה געווען.

דאס געריכט האט געהאט צוטרוי צו פאנאסיוקס ערקלערונגען, אלס אזוינע, וואס האבען געשטימט מיט די אומשטענדען פון דעם ענין און זענען ארויס געזאגט געווארען אויפריכטיג און מיט איבערצייגונגס קראפט.

פאנאסיוק איז אלזא בעגאנגען א פערברעך לויטן ארט. 154 (פאר רופען עפענטליך צו בעגיין א פערברעכען); בנוגע איהם איז פארהן געריכט בלויז נעבליבען פעסטצושטעלען — צי ער איז עס דער, וואס האט מיטן המון אנגעפיהרט און איהם אויפגעהעצט צו אנטי-יודישע אונרוהען, ווי עס ווארפט איהם פאר דער בעשולדיגונגס אקט, אדער ער איז געווען בלויז א געוועהנליכער אנטיילנעהמער, וואס האט זיך אויס געטיילט פון אנדערע בלויז מיט ווארפען לאזונגען און מיט מעהר ענערגיע.

אויפן גרונד פון די עדות פון דערקלערונגען, דער הויפט פון סונאקן וועלכער האט גענומען אויף זיך די ראל פון דעם אנפיהרער מיטן הסכם פון דער פאליציי, ווי אויך אויפן גרונד פון פאנאסיוקס ערקלערונגען אז אלע האבען גערעטעט פון נקמה-דורשט, כאפענדיג שטעקענס און שטיינער און די הענט, קומט דאס געריכט צו דער איבערצייגונג אז דאס וואס איז פארגעקומען אויפן פלאץ ביים צמענטאוש דירעקט פאר די עקסצעסען איז געווען א נאטירליכע ערשיינונג מצד דעם המון וועלכער ... געווען אויפגערעגט דורכדעם וואס מ'האט געעפענט די טרומנע און אלע האבען געזעהן דעם טויטען; **דער המון איז נישט געווען ארגאניזירט און האט נישט געהאט קיין אנפיהרער, נאר אלע זענען געווען בלינד פון שנאה צו יודען און דורשט נאך נקמה; די לאזונגען וואס זענען אויסגערופען געווארען, זענען געווען א רעזולטאט פון דער מאסען פסיכאלאגיע און נישט פון א צילמעסיגער און בעוואוסטזיניגער אקציע מצד יחידים אדער אנ'ארגאניזאציע.**

ווען אפילו עמיצער זאל האבען געוואלט געבען דעם ... פון עולם א געוויסע ריכטונג, וואלט עס אויך נישט געלונגען, פונקט ווי ס'איז נישט געלונגען סונאקן אויסצואראדנען די דעמאנסטראציע. מחמת דער עולם איז געווען געטראפען אין זיין עלעמענטארען געפיהל פון עטיק און מאראל דורך דעם מארד פון קושטשן און געשטרעבט זיך נוקם צו זיין פאר זיין טויט; ביי אזוינע בעדינגונגען האלט דאס געריכט פאר א לאגישען אונזין צו רעדען וועגען בעוואוסטזיניגע אנפיהרער; ס'איז בלויז געווען אנ'אויפגערעגטער המון, צווישען וועלכע ענערגישע און טעמפעראמענטפולע יחידים האבען אויסגעלאזען זייער אויפרעגונג דורך אויסשרייען לאזונגען און איבערדרוקען נישט אפגעבענדיג זיך קיין דין וחשבון פון זייערע מעשים, וואס זענען געווען טעוועדיעט געגען די משחדער וועלכע זענען אין זייער בעגריף געווען אלע יודען.

דעריבער קען מען נישט אננעהמען פאנאסיוקן אדער וועמען עס איז אנדערען פאר אגיטאטארען צי אנפיהרער, מחמת זיי זענען געווען די זעלבע אויספיהרער ווי אנדערע בלויז מיטן אונטערשיד, וואס זיי האבען זייער אויפרעגונג נישט בעהאלטען און נישט מאסקירט. נאר עס אויסגעזאגט און ווערטער און מעשים. נישט רעכענענדיג זיך מיט דעם, וועהר עס וועט נאך זיי גיין און וואס פאר א קאנסעקווענ-צען ס'וועלען דערפון ארויסקומען.

הגם קאזלאווסקי, מארצינטשוק, זינמאנסקי, מאזש דושער, בעלסקי, אלעשטשיק, יאראשעוויטש, ראמאנטשוק, זשוקאוו און פאלצקי האבען זיך נישט מודה געווען, דאך האלט דאס געריכט, אז די ערשטע דריי האבען געדופען דעם המון צו בעגיין די עקסצעסען, און אלע צוזאמען האבען זיך בעטייליגט אין די ארויס טריטען געגען יודען, שטיצענדיג זיך אויף די עדות-פאליציאנטען לאוארסקי, טריגופאוו, פאוולוטשוק, וואיציק, בולאט, קסיוואזש, קאמ. דימינסקי, דאן חיה קאפעלמאן, ביאלאסטאצקי, ליפונסקי, קלעמפנער.

ראוגעגען האט דאס געריכט נישט געגלויבט די עדות פון די אנגעקלאגטע ווי אויך די עדות יעזערסקי, ראדונסקי און דעם קליינעם בעכער.

יעזערסקי האט געגעבען ערקלערונגען מיט שוים אויף די ליפען פון האס צו די אנגעקלאגטע; ער האט זיך אזוי געלאזט בעהערשען פון זיינע נערוועז און געזעצט אזוי סתירותדיג צו אנדערע עדות, אז דאס געריכט איז געקומען צו דער איבערצייגונג אז אייב אפילו ער זאגט נישט בעוואוסטזיניג קיין ליגען, האט ער אבער זיינע בעאבאכטונגען פון די געשעהענישען נישט דערציילט אביעקטיוו; ראדונסקי האט אנגעוויזען אויף פערשידענע מענשען, אלס אנפאלער אויף איהם, און דער קליינער בעכער האט נישט געזאגט קיין אמת, אנווייזענדיג אויף ראמאנטשוקן אלס איינעם פון די וואס האבען געשלאגען זיין פאטער, מחמת ס'איז נישט צו גלייבען אז א קינד זאל אין אזא טראגישען מאמענט ווען מען שלאגט זיין טאטען זיין פעהיג קאלטבלוטיג צו קוקען אויף דערקענען מענשען, וואס האבען זיך געפונען א 50 ביז 100 טריט פון איהם. (פון רעדאקציע. ראמאנטשוק איז דער פערשוין מיטן אפגעפרעגטען פנים).

ווייטער גערעט די בעגרינדונג פון בעפרייאונגס-אורטייל לגבי זשוקאווסקין, פאליצקין, רודזיאקן, זאיקאן, נארייקאן און לאסאטען.

בנוגע זשוקאווסקין איז נישט פעסטגעשטעלט גע-ווארען אז ער האט געהאט געשלאגען יודען, און זיך אליין בעטייליגט אין די אומרוהען; **זשוקאווסקי האט נאר געשריען ,,זאל לעבען פוילען, נידער מיט יודען". דאס קען מען אבער נישט בעטראכטען אלס פערברעך. מה-מת דער אויסדרוק ,,נידער מיט יודען" בעדייט בלויז אנ'אומווילען און עקעל.**

פאליצקי האט אמת צופראכען א שויב אין כאר-שול, אבער ער האט עס געטון אליין. נישט צוזאמען מיטן המון; דאס זעלבע ווען ער האט צעבראכען א שויב אויף בריגידסקא גאס; בעשולדיגען איהם פאר אנטייל אין צוזאמענלויף קען מען דעריבער נישט. מחמת ער האט זיך בעת די אומרוהען געפונען אויפן גאס גיכער צוליב נייגיריגקייט.

אויך נארייקא איז געווען אויפן גאס בלויז צוליב נייגעריגקייט; דעסטוליכען לאסאטע, וועלכער האט אויף הובערא-גאס. אפשר געשלאגען א יודען. אבער ער האט עס געטון איינדיווידועל, ווען די עקסצעסען זענען שוין געווען ליקווידירט.

אויך די איבעריגע בעפרייטע האבען זיך אין די עקסצעסען נישט בעטייליגט.

די 11 פער'משפט'ע האט דאס געריכט איינגעטיילט אין דריי גרופען: צו דער ערשטער געהערט פאנאסיוק, אלס דער אממעהרסטען אקטיווער; צו דער צווייטער — קאזלאווסקי. מארצינטשוק און זינמאנסקי אלס אזוינע, וואס האבען געשפילט אין צוזאמענגעלויף א געוויסע ראליע, און צו דער דריטער — די איבעריגע, וואס האבען געשפילט א דורכשניטליכע, מעגליך אפילו א צופעליגע ראליע אין דעם המון.

ווייטער ווערט אין די מאטיוון געזאגט, אז בנוגע די שטראפען פאר זשוקאווא, מאזשעדושע, בעלסקי, אלעשטשיק, יאראשעוויטש, ראמאנטשוק און פלאצקי (וועלכע האבען בעקומען צו 9 חדשים), זענען קיין מיינונגס - פערשידענהייטען צווישען די ריכטער נישט געווען און די שטראפען זענען אנגענומען געווארען איינשטימיג.

דאגעגען בנוגע די שטראפען פאר דער ערשטער און צווייטער גרופע האט איין ריכטער געפאדערט פאר פאנאסיוקן מיט 6 חדשים מעהר און פאר קאזלאווסקין, מארצינטשוקן און זינמאנסקין צו 3 חדשים מעהר; דאס געריכט האט אבער געהאלטען פאר גע-נוגענד די געגעבענע שטראפען, ארויסגייענדיג פון שטאנדפונקט, אז אין דעם המון איז נישט געווען נישט קיין ארגאניזאטארען, נישט קיין אנפיהרער, נאר בלויז מענשען מעהר אדער ווייניגער אימפולסי-ווע, און דעריבער קען מען נישט געבען קיין שווערע אורטיילען איינצעלנע פערזאנען אין דער צייט, ווען די מעשים זענען בעגאנגען געווארען דורך הונדערטער מענטשען, צווישען וועלכע ס'זענען אפשר געווען פיל מעהר שולדיגע, וואס האבען אויסגענוטצט שטראף א דאנק ניצחטיגע בעדינגונגען, מחמת אנ'אנדערער שטעלונג פון געריכט וואלט סיי ביי די פער'משפטע סיי ביי דער ארומיגער סביבה ארויסגערופען א נעד פיהל פון נישט - פערדינטער שטראף; קיינעם פון די בעשולדיגטע איז נישט דערוויזען געווארען, ער זאל זיך האבען כאטש געפונען נאהענט צו די פערזאנען, וואס זענען געשלאגען געווארען און שפעטער גע - שטארבען.

הגם דער המון, צווישען וועלכען ס'האבען זיך געפונען די בעשולדיגטע, איז בעגאנגען געוואלד-מעשים און פערשאפט דער יודישער בעפעלקערונג בעדייטענדע מאטעריעלע און מאראלישע שאדענס, דאך האט דאס געריכט געגומען אין אכט, **אז דאס איז געווען א רעזולטאט נישט פון עפעס א לאבוועריע אדער פון ווילדע מזרח-אינ-סטינקטען, נאר אנ'אויסדרוק פון אויפ-רעגונג, ארויסגערופען דורך דער פער-ברעכערישער האלטונג פון יחידים פון דער יודישער געזעלשאפט (דער מארד פון קושטשן דורך שטיינערן אהן שום גרונד פון הינטען) און די דאזיגע האל-טונג איז נישט פערשטענדליך און פרעמד דער מאראל פון דער קריסט-ליכער בעפעלקערונג;** די אויסגעמאסטענע שטראפען זענען, לויט דער מיינונג פון געריכט, א גענוגענדע לאסט פאר די פער'משפט'ע, וועלכע וועט סיי זיי, סיי די ארומיגע, אפשרעקען פון איבער'חזר'ן אזוי מעשים.

די ציווילע תביעות זענען נישט געווארען פער-פירונג, מחמת זיי זענען נישט געווארען דערוויזען; זיי האבען זיך געשטיצט כמעט אויסשליסליך אויף די זעלבע פערזאנען, וואס מאהנען דעם היזק, און ס'איז דעריבער שווער געווען פון זיי צו ערווארטען אביעקטיווע און ריכטיגע ערקלערונגען; דאס גע-ריכט האט דעריבער צו די דאזיגע פערזאנען (קלעמפנער, משה שמוקלער, שרה שמוקלער, מאלאווי-משיק, קאזיניצקי, מייזעל, ליניק, מיאדאווו, בורדע, אכון, אטלאס, קליינבארט, ראדונסקי. שווארץ, ליי-בונסקי, בוטשינסקי, פאזניאק, לעווין און גרינבלום) — נישט געהאט קיין צוטרוי, דערהויפט צוליב דעם, וואס — ווי ס'האט ערקלערט דער פאליציאנט האר-נאווסקי — האט ביי די בע'עוולה'טע געהערשט א טענדענץ צו איבערטרייבען זייערע היזקות, וואס האט געפונען א בעשטעטיגונג אין דעם אויסדרוק פון דעם געליטענעם ארצישעווסקים פרוי: — ,,איהר וועט דאך נישט צאהלען, פוילען וועט דאך בעצאה-לען, שרייבט!"

דערמיט ווערען פערענדיגט די מאטיוון פון דעם אורטייל.

דאס לעבען אין ווארשא

(טעלעפאנישע ידיעות פון דער הויפט-שטאט)

פראטעסט געגען רעדוצירען בעאמטינס, וועלכע האבען מענער

דער פעראיין פון מלוכה-בעאמטע ארגאניזירט דעם 30. ה. ח. אין איינעם לאקאל א פראטעסט-פערזאמלונג פון מלוכה - בעאמטינס געגען דער גע-פלאנטער רעדוקציע פון אזעלכע בעאמטינס, וועלכע האבען מענער.

אנערקענט שטייער - הנחות פאר ביב-ליאטעקען ביים אויסקויפען פאטענטען

דורך א צירקולאר פון פינאנץ - מיניסטעריום, איז אנערקענט געווארען בעדייטענדע שטייער-הנחות פאר ביבליאטעקען ביים אויסקויפען פאטענטען אויפן יאהר 1936. די ביבליאטעקען אין ווארשע און אין די ערשטקלאסיגע שטעט קענען אויסקויפען פאטענטען פון דער 4-טער קאטעגאריע אויב זייער אומזאץ האט נישט איבערגעשריטען 5000 זל.

וועגען אויסמיידען מיספרויכען ביי די קאמארניקעס.

אין צוזאמענהאנג מיט היגרויסע צאהל פאלען פון מיספרויכען אין די קאנצעלאריעס פון די קאמארניקעס און מיט'ן ענטדעקען דעפראודאציעס לרעה פון די קליענטען ווי פון מלוכה-אוצר, האט די געריכטס-מאכט בעאויפטראגט, אז אין די קאנצע-לאריעס פון די קאמארניקעס זאלען ארויסגעהאנגען ווערען ענטשפרעכענדע בעקאנטמאכונגען פאר די אינטערעסאנטען, אין די בעקאנטמאכונגען זאל אויפ געקלאפט גע... ווערען דערויף, אז אלע אפצאה-לען, וועלכע די קאמארניקעס נעהמען מוזען קוויטירט ווערען מיט אפיציעלע קוויטונגען, געשריבען הינטער קאלקע און פערזעהן מיט אנ'אפיציעלען שטעמפעל.

די פרושקאווער עלעקטראווניע בע-קומט פון ענגלאנד 7 מיליאן 300 טויזענט זלאטעס

שבת זענען אין לאנדאן פערענדיגט געווארען די אונטערהאנדלונגען, וועלכע זענען געפיהרט געווארען מיט א גרופע ענגלישע פינאנץ - אינסטיטוציעס דורך די פארשטעהער פון עלעקטראווניע אין פרושקאוו. די אונטערהאנדלונגען האבען געצילט צו בעקומען ענגלישע קאפיטאלען אויף ווייטערדיגע אינוועסטי-ציעס פון דער דאזיגער עלעקטראווניע.

אין צוזאמענהאנג מיטן פערענדיגען די אונטער-האנדלונגען האט די ענגלישע גרופע איבערגעשיקט קיין פוילען א סומע פון 280 טויזענט פונט (7 מיליאן 300 טויזענט זל.).

פערמשפט צוויי סטודענטען.

אין סטאראסטווע - געריכט איז פארגעקומען דער פראצעס פון 2 סטודענטען פון ווארשעווער פאלי-טעכניקום, ראמאן שובערט און יאן שאנער, ווי אויך יעזשי קראקאווסקי, וועלכע זענען בעשולדיגט געווארען אין אויסהאקען די שויבען אין בנין פון דער העברעאישער האנדעלס - שול אין ווארשא. די סטא-ראסטווע האט פער'משפט די ערשטע 2 אויף צוויי וואכען אונבעדינגטען ארעסט. קראקאווסקי האט זיך נישט געשטעלט אין געריכט.

פעראן - בילעט וועט קאסטען 20 גר.

פון 1. יאנואר אן וועט א פעראן - בילעט אנשטאט 30 גר. קאסטען נאר 20 גר. ס'זענען שוין אוועקגעשטעלט געווארען נייע אויטאמאטען צוגע-פאסט צו דעם דאזיגען פרייז.

פראפאגאנדע - אקציע פון דער יודענשטאאטס - פארטיי אין פוילען

יט"א האט ערהאלטען פאלגענדען קאמוניקאט: אין פוילען וויילט איצט דער מיטגליד פון דער וועלט - עקזעקוטיווע פון דער יודענשטאאטס-פארטיי ה' ברוך וויינשטיין פון א"י.

אין דער טעטיגקייטם - ספערע פון ה' וויינשטיין געהט אריין א געוויסער פאליטישער און פראפאגאנדיסטישער פלאן פאר פוילען, ווי אויך פאר די לענדער פון מזרח-אייראפע, וואס איז זארגפעלטיג אויס געארבייט געווארען דורך דער וועלט-עקזעקוטיווע.

ה' וויינשטיין האט שוין אפגעהאלטען א רייהע בעראטונגען מיט די מאסגעבענדע פאקטארען פון דער יודענשטאאטס-בעוועגונג אין פוילען און מיט פערשידענע פערזענליכע טוער פון דער פראווינץ. אויף די דאזיגע בעראטונגען, האט ה' וויינשטיין רעפערירט וועגען א רייה פאליטישע פראגען, וואס שטעהען איצט אויפן סדר-היום אין ישוב. א בעזונדערע אויפמערקזאמקייט האט ה' וויינשטיין געשענקט דעם טראנספער-אפמאך און די אינסטי-טוציעס, וואס אונטערשטיצען דעם דאזיגען אפמאך.

די אנוועזענהייט פון ה' וויינשטיין אין פוילען וועט דורך דער יודענשטאאטס - פארטיי אויסגענוצט ווערען צו אנ'אקטיוויזירטער סאנירונגס - ארבייט פון דער פארטיי אויף אלע געביטען, סיי אין ארגא-ניזאציאנעלען זין, און סיי אין זין פון עליה, הכשרה. וועמענס רעסארט עס וועט געענצליך רעארגאניזירט ווערען.

לויט די אנגענומענע בעשלוסען, וועט פון דעם 9. ביז דעם 11. אפריל פארקומען אין ווארשא אנ'-אויסערארדענטליכער לאנדעס - קאנפערענץ און וועלכער עס וועלען זיך בעטייליגען אויך דעלעגאציעס פון מזרח און מערב-גאליציען. דעם 15-טען יאנואר הויבט אן ה' וויינשטיין א גרויסע פראפאגאנדע - טורנע אין ליטע, וועלכע וועט דויערן א חודש צייט און נאך דער לאנדעס - קאנפערענץ אין ליטע וועט ער צוריקקומען קיין ווארשע. (יט"א)

פארשונגען וועגען יודישע האנדווערקער און כאלופניקעס

דאס עקאנאמיש - סטאטיסטישע ביורא ביים ,,צעקאבע" פיהרט לעצטענס אדורך א גאנצע רייה נייע פארשונגען פון יודישען האנדווערק און פערענדיגט די בעארבייטונג פון די שוין געזאמעלטע סטאטיסטישע מאטעריאלען. אין שייכות מיט דער נייער פעראָרדענונג פון מיניסטעריום פאר איינדוסטרי און האנדעל, וועלכע זעהט פאר, אז אלע היים-ארבייטער (כאלופניקעס), וואס בעשעפטיגען א חוץ זייערע נאהענטסטע פאמיליען - מיטגלידער אויך לוין ארבייטער, וועלען בעטראכט ווערען אלס זעלבסט-שטענדיגע האנדווערקער און וועלען מוזען רעגיסטרירען זייערע ווארשטאטען אלס זעלבסטשטענדיגע אונטערנעהמונגען, פיהרט דאס ביורא אדורך א ספעציעלע פארשונג וועגען מצב פון יענעם טייל יודישע כאלופניקעס, וועלכער ווערט אין הסכם מיט דער דאזיגער פעראָרדענונג אריינגערעכענט צו די זעלבסטשטענדיגע האנדווערקער און וועלען וואהר-שיינליך בעלאסטעט ווערען מיט שטייערן און פער-שידענע אפצאהלען פאר די זעלבסטפערוואלטונגען.

עס ווערט א הויך דעם מיט דער הילף פון די שטענדיגע קארעספאנדענטען פון ביורא און פראפעס יאנעלע טוער פערענדיגט די פעסטשטעלונג פון דער טעריטאריאלער פונאנדערטיילונג פון די יודישע כאלופניקעס פון האנדווערקער אין די פערשידענע צענטערען אין פוילען.

עס ווערען אויך פערענדיגט די מאנאגראפישע פארשונגען וועגען סאמאשען-מאכער, רימער און היטעל-מאכער פון ווארשע און פון דער פראווינץ און אין ניבען וועלען די דערמאהנטע מאנאגראפיעס פערעפענטליכט ווערען. (יט"א)

א נייע 10-גראשענדיגע פאסט-מארקע

ס'האט זיך בעוויזען אין פערקויף נייע 10-גראשענדיגע פאסט-מארקעס מיט לאנדשאפטען פון פערשידענע פוילישע געגענדען.

סעסיע פון הויפט-ראט פון מרכז ,,שומרי סתם" אין פוילען

דינסטאג, ד' דחנוכה, וועט פארקומען א סעסיע פון הויפט-ראט פון מרכז ,,שומרי סתם" אין פוילען. אין דער סעסיע וועלען זיך בעטייליגען אלע אדמורי"ם און רבנים פון ועד הנהגה און ועד הפועל. די אלע, וועלכע האבען צו וועלכע עס איז אנגעווייזען און פאר-שלאגען ווי אזוי צו בעזייטיגען דאס הפקירות אין כתיבת ומכירת ספרי-תורה, תפילין ומזוזות, זאלען צושיקען זייערע בעמערקונגען צום פרעזעס פון ועה"פ דעם ביסקופיצער רב, (איצט אין ווארשע אויף פא-וואנזעק) הרב צבי הירש פרידלינג (ווארשע, על-פלאנסקא 33, טעל. 12.14.77). (יט"א)

Dr.
B. Robinzon
אינערליכע קראנקהייטען
האט זיך איבערגעצויגען
אויף 10 פאמארסקא 10
פראנט, 2טער שטאק, טעל. 131-86.
נעהמט אן פון 6 ביז 8 אין אוונט.